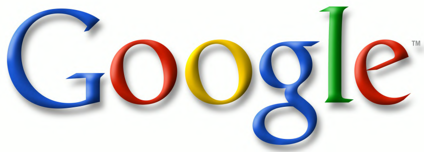

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

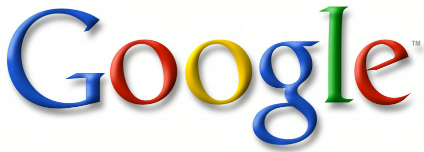
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

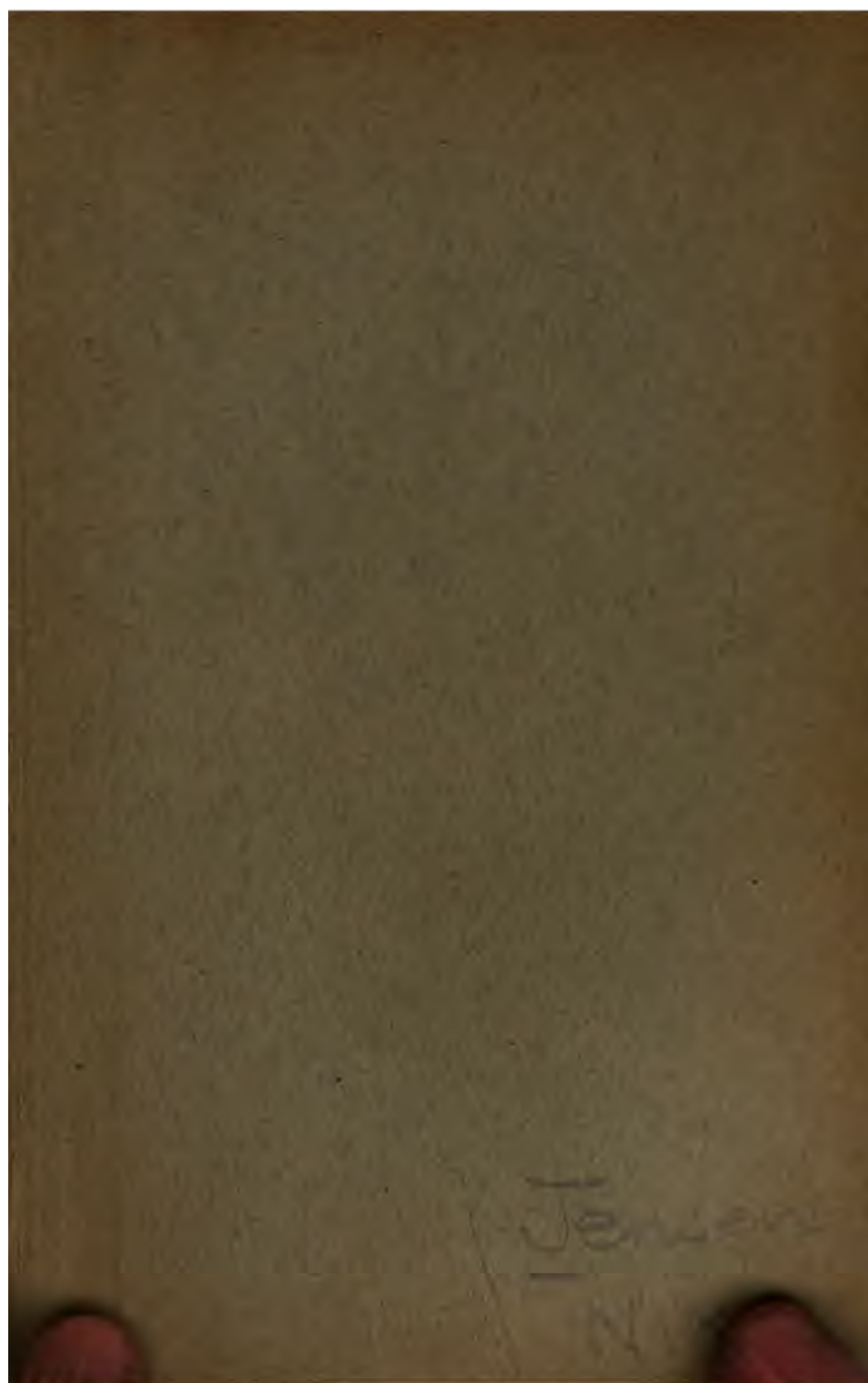
Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på `http://books.google.com`

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 07577675 1

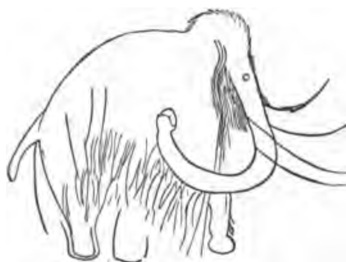
175

2. OPLAG

JOHANNES V. JENSEN

BRÆEN

MYTER OM ISTIDEN OG DET FØRSTE MENNESKE

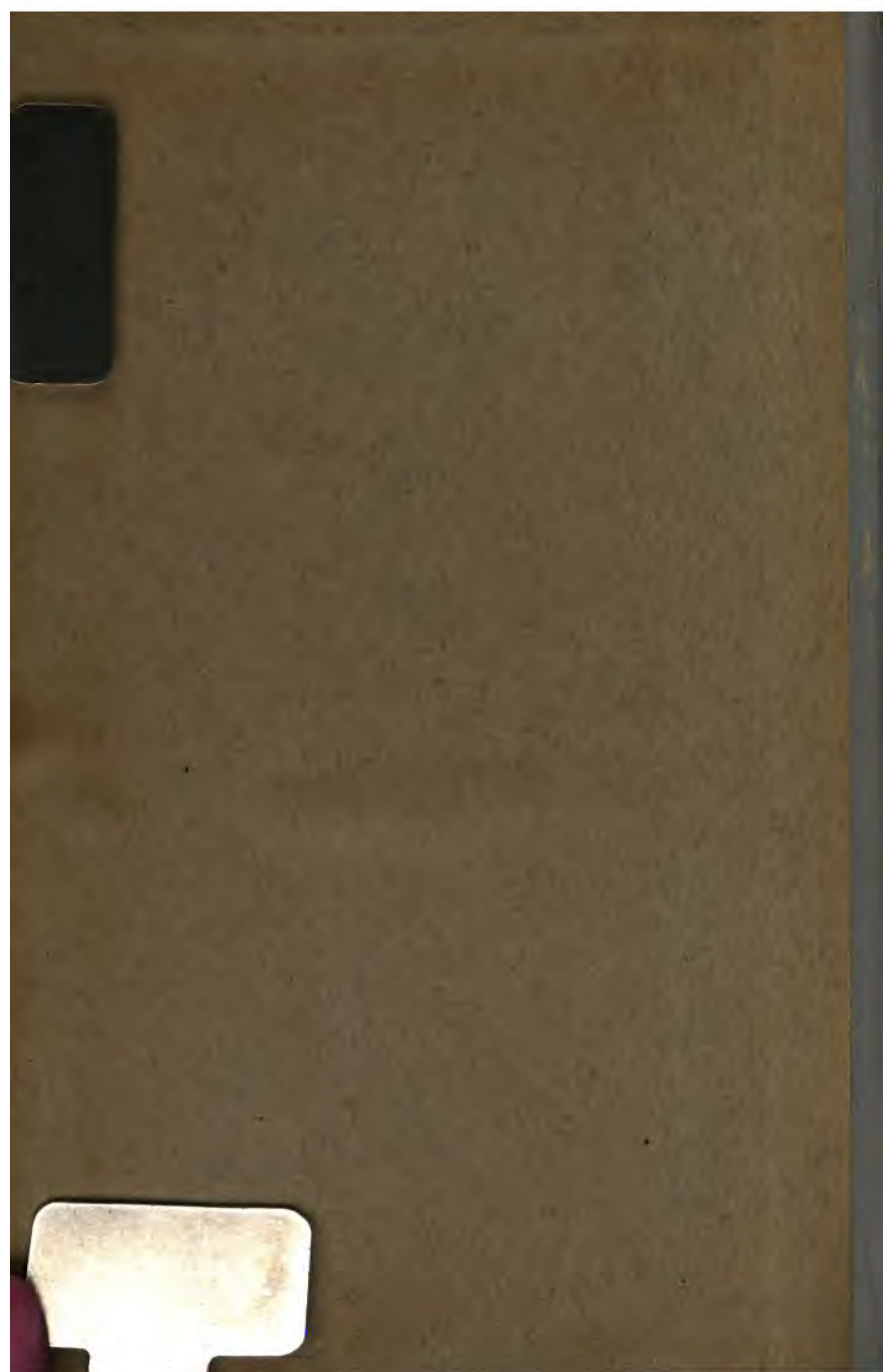

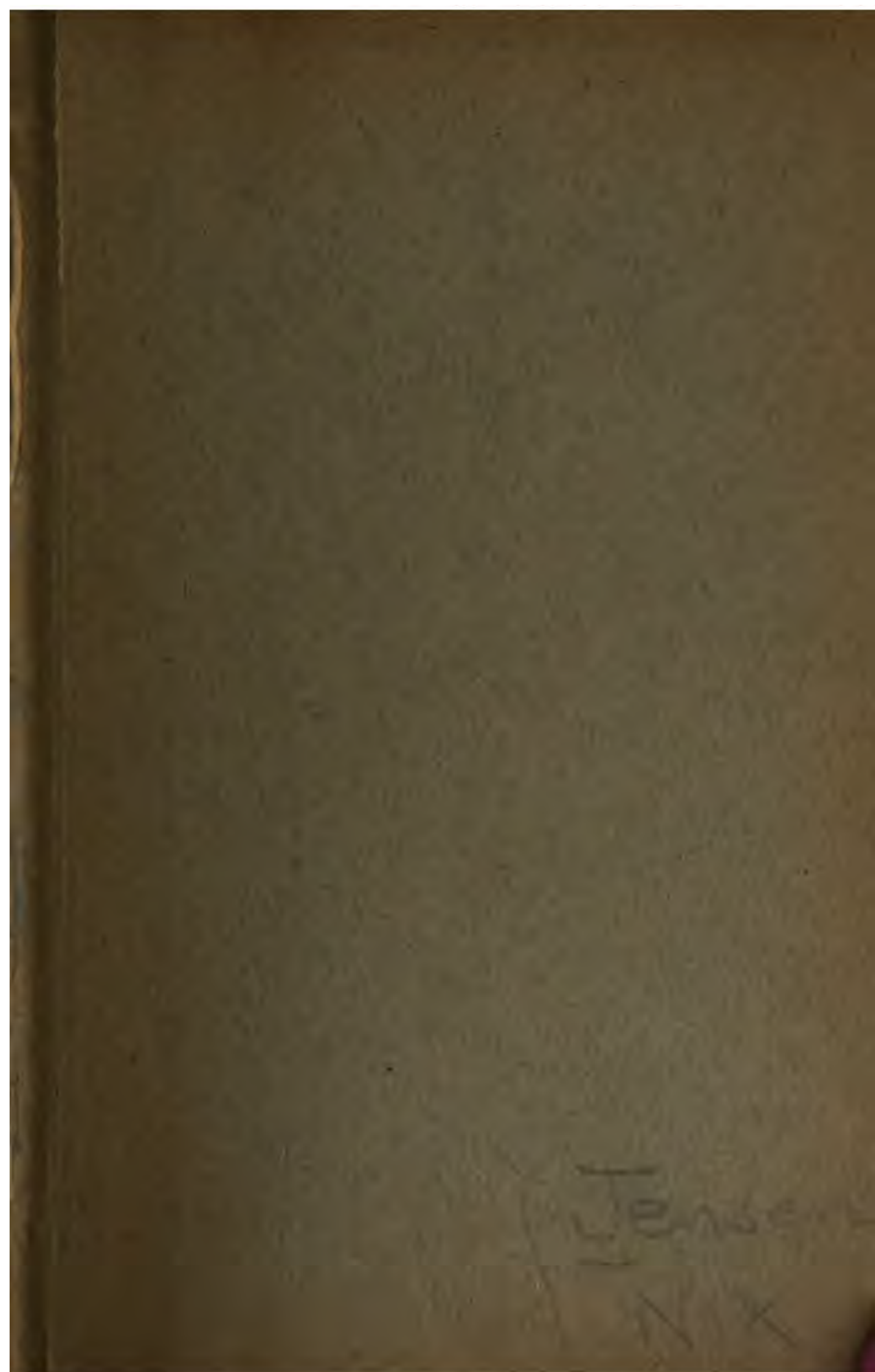

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

MDCCCCVIII

825

JOH

B

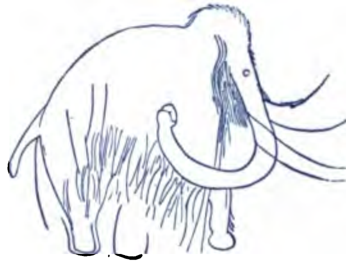
MYTEI

2. OPLAG

JOHANNES V. JENSEN

BRÆEN

MYTER OM ISTIDEN OG DET FØRSTE MENNESKE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

MDCCCCVIII

JOHANNES V. JENSEN

BRÆEN

MYTER OM ISTIDEN OG DET FØRSTE MENNESKE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

MDCCCCVIII

Jensen

825

BRÆEN

JOHANNES V. JENSEN

BRÆEN

MYTER OM ISTIDEN OG DET FØRSTE MENNESKE

NEW YORK PUBLIC LIBRARY

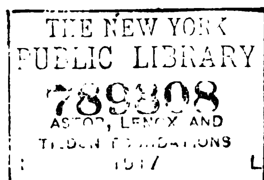
TREDIE OPLAG

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

MDCCCCVIII

L.S.B.

Published September 30, nineteen hundred and eight. Privilege of copyright in the United States reserved under the act approved March 3. 1905, by Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, Christiania & Copenhagen.

KØBENHAVN — FORLAGSTRYKKERIET

INDHOLD

DRENG

DER brændte et Baal i Urskoven, det eneste i Miles Omkreds. Det var tændt paa et aabent Sted ind under en hældende Klippeskrænt, der vendte fra Vinden. Ovenover gik Blæsten tungt gennem Skoven, Natten var mørk og uden hverken Maane eller Stjærner. Det regnede. Men Ilden under Klippen stod roligt tilvejrs i klare Luer fra en Dynge Kvas; Lyset dannede ligesom en Hule i den dybe Nat.

Rundt om Baalet laa en Gruppe Mennesker og sov, alle saa nær at Lyset kunde naa dem. De var nøgne. Der var kun Mænd. Hver laa og sov med en Kølle i Haanden eller lagt ned lige ved til at naa i Søvne. Deres flettede Kurve med for-

skelligt Forraad i, Frugter og Rødder, laa i Græsset rundt om Baalet, hvis runde Lysomraade i den vilde Skov holdt Gruppen sammen. Nogle Skridt udenfor Klippen, hvor det regnede og Mørket krøb nær, skimtedes Resterne af et slagtet zebralignende Dyr, et Offer til Ilden.

Kun en af Selskabet var vaagen. Han sad ved Baalet uden at røre sig ret meget men hans Øjne var aldrig stille; det var en stor sværlemmet Knøs af usædvanlig stærk Vækst skønt endnu ikke moden. Ved Siden af sig havde han en mægtig stor Dynge Grene og Kvas, hvoraf han nu og da tog noget og lagde paa Ilden. Hvis den sank blot saa meget, at de yderste af Selskabet kom til at ligge udenfor Lyshulens Vægge, begyndte de straks at lade ilde i Søvne, men det hændte ikke ofte, Knøsen havde en egen Øvelse i at nære Ilden ligeligt, han vidste hvor meget Ved han havde samlet og hvor lang Natten var. Uden at hans Tanker behøvede at være derved passede han Ilden og sad ellers ene og rolig med alle Sanser vendt ud mod det vilde Mørke i Skoven.

I venstre Haand holdt han en Kile af Flint, endnu kun raat formet, og naar Baalet brændte lige og ellers intet fangede hans Opmærksomhed rettede han en kort Stok af Hjortetak mod et eller andet Sted af Flinten og stemmede efter lang og nøje Beregning en Splint af, der stænkede ind i Ilden. Han undersøgte saa Virkningen deraf, vejede Flintstykket, der skulde blive en Økse Ingen før havde set Mage til, i Haanden og lod sine Øjne omfatte det gennemtrængende fra forskellige Sider, inden han lagde Hjortetakken til igen og beregnede Lejet af den næste Flis, der skjulte Formen, som han saa for sig. Der gik et frodigt Lys over hans raa Træk, synske Glimt, mens han sad og lokkede et Redskab ud af Stenen, han funklede af Klogskab saalænge han prøvede og skønnede sig frem, men naar han saa trykkede en Splint af, lagde han en Kraft deri, der kunde have presset Hjortetakken tværs igennem en Mands Hoved, han skød Ryg som for at løfte et Bjærg, netop naar det gjaldt en lillebitte Splint og ikke mere end den. Det skulde være et Vaaben uden Lige.

Ved hans Knæ laa den Økse han huggede Brænde med til Ilden, det var en ganske tarvelig Flintskærv uden Form eller Eg, men den var nu hellig, gaaet i Arv i Slægten, der havde bestemt hans Skæbne.

Han hed Dreng. Han var født til at passe Ilden, hørte til den højt ansete og frygtede Familje, hvis Medlemmer alle havde Forret til at pleje Ilden og tage imod Offer til den.

Dette Privilegium var saa gammelt, at Ingen ret huskede dets Oprindelse. Der gik uvisse Sagn om en Mand af Stammen, der en Gang i uegennyttigt Vanvid havde stormet det brændende Bjærg, hvor Ildaanden den knitrende Fortærer boede, og var kommen uskadt ned igen med en Flamme paa Enden af en Gren. Stammen smed den Besatte paa Køkkenmøddingen til Gribbene selvfølgelig, men Ilden beholdt man dog og var glad for. Staklen der røvede Ilden fik Oprejsning gennem et skønt Eftermæle, idet man fredede Gribbene og gjorde dem til Genstand for Dyrkelse; de formodedes nemlig at sidde inde med Sjælen af den de havde fortæret. Men siden gik Ilden og

dens Ofre i Arv i samme Mands Slægt, og en af disse Efterkommere var nu altsaa Dreng. Han nød sin Æts Anseelse men var allerede af flere Grunde temmelig frygtet.

Dreng var en Kriger. Ildslægten plejede ellers ikke at udmærke sig ved Mandighed; Arbejdet var let og de levede for godt af Vildtet, der ofredes til Ilden. Stammens Betroede var som oftest skrøbelige Stillesiddere, der hjalp sig i Mangel af Kræfter ved Trolddom og anden fejg Fingerfærdighed. I de fleste andre Stammer man vidste Besked om men aldrig kom i Berøring med, blev Ilden passet af Kvinderne, og Arbejdet blev ikke regnet for sømmeligt for Mænd. Dette grundede sig dog naturligvis i vedkommende fremmede Stammers Vankundighed og hele lave Standpunkt. Kun Skade, at den mutte Dreng lod til at dele de fjærntboende Vildes Anskuelser, ofte udtalte sig med Foragt om sit Kald og gav Kindheste, naar man skændte paa ham derfor. Dreng slægtede ikke sine nærmeste Forgængere paa, han stak tidligt af ved Smag for Ensomhed. Han passede sin Ild bedre end det var

gjort før men uden Tækkelighed, laa ikke paa Maven for den brændende Aand men gav den med Metode noget at bide paa, han fældede sine Træer til Baalet som kunde det være ham ligesaa mange kære Manddrab, og det kunde agtede Folk i Stammen ikke lide at se. Han havde kraftige Hænder, gjorde de mest udmærkede Vaaben, men det sømmede sig jo ikke.

Allerede som ganske ung Purk havde Dreng vist den for en vordende Gode lidet passende Smag at gaa paa Jagt og det ikke en Gang i Flok med de andre yngste Jægere af Stammen men uselskabeligt og alene, han var endnu kun en Unge selv, da han med sin Stump Asketræs Gren hærdet i Ild nedlagde og kom slæbende hjem saa med et Føl af den tretaaede Hest, saa en Hulebjørneunge, saa en buttet malvafarvet Rhinosseroskalv endnu uden Horn. Da saa man gennem Fingre med ham. Men den Tid kom da han fik den hellige Brændeøkse højtideligt udleveret og blev viet til et langt bramfrit Liv som Passer af Baalet. Den sorgløse Barndom havde Ende. Dreng forsøgte vel endnu

naar en anden af Familjen havde Tur ved Baalet at springe sig en Tur i Skoven, men man saa mere og mere ondt til hans Verdslighed og fandt Midler til at gøre ham det saa surt efter hver Udflugt, at han hellere lagde dem af. Lysten til Idræt sad ham imidlertid i Blodet og søgte sig Afløb i et stærkt bevæget indre Liv, han drømte store Ting. Savnet af Oplevelser og Afhængigheden ved Baalet gjorde ham umild af Sind men ikke fattig eller ond, han var for frisk. Trods alt tvungent Stilleliv blev han stærk som en Urokse, dertil tavs og nøjsom. Saa ung han var havde han allerede etableret en ikke ringe Spænding mellem sig og hele Stammen. Forhindrede de Ældre ham i Bedrift, saa skulde han virkelig muntre dem lidt til Gengæld, og Dreng lavede Baal, der svirpede de Sovende under Fodballerne og var lige ved at æde hele Lejren op, eller han røgte dem til, saa de næsten brækkede Halsen af Hoste. Stammen var nødt til at finde sig i hans grove Spøg, men han blev ikke elsket. Man levede i en Idyl og ønskede ikke at blive mindet om, at der *var*

andet. Ikke desto mindre kunde Drengs Skæbne godt bleven noget nær den almindelige, skønt han var født trodsig; Tiden kunde have omdannet hans Kræfter til Nag, saa at han var bleven sin Stamme netop den Svøbe, den fortjente, og Fedmen fra de store Ofringer vilde vel ogsaa en Gang have lagt sig paa hans Hjærte, naar Aarene hjalp til.

Men Idyllen var ikke mere saa sikker. Allerede længe havde Urfolket mærket, at Tilværelsen forandrede sig om dem. De boede ikke fast mere, var begyndt at ligge paa Vandring. Skoven gav ikke Husrum som før, kunde ikke yde Ly, begyndte selv at lide ondt. Noget laa i Luften, som Aar for Aar var bleven farligere og nu begyndte at true alt Levende. Det var bleven koldere og koldere. Regnen vilde aldrig høre op. *Kulden*, hvad var det? *Hvem* var det? Hvor kom den fra?

Det tænkte Dreng paa, mens han sad ene ved Baalet og de andre sov, og Knøsen tog det meget alvorligt. Han forstod, at Stammens Eksistens var truet. Det laa indenfor hans Hukommelse da

Folket endnu boede ovre paa den nordre Side af Bjærgene, han mindedes det Aar det blev for koldt og de gik over Passet ned paa Sydsiden. Siden var de flyttet hvert Aar, og nu boede de flere Dagsrejser sønden for Stedet her, hvor Dreng sad ved Baalet og ængstigede sig over den stadige Tilbagerykning.

Stammen med Kvinder og Børn boede i en Dal mange Mil borte, hvor Palmer og Brødfrugttræer fremdeles trivedes, og Gruppen her om Baalet var kun en Ekspedition sendt op til de forladte Bopladser for at hente hvad der kunde være tilbage af Frugter og Vildt i de gamle Lunde.

Her ved Klippen havde Stammen boet et Aars Tid, til der ikke længere var til at leve, Dreng saa endnu Spor af Grenehytterne, som Regn og Slud havde spredt paa den kolde Jord. Her i den solede Lysning foran Klippen havde han set Stammens smaa dunhaarede Børn lege med Fjer, som de pustede op i Solskinnet og lod flyve som Fugle mellem de blomstrende Buske. Nu var her øde, de bare Sten stak

ud af Jorden, som var vasket gold af den evindelige Regn.

Men Stammen tog Tilbagegangen med Fatning, hvis den i det hele taget blev opmærksom derpaa. Naa ja, man maatte altsaa flytte længere mod Syd, naar der ikke var til at bjærge sig nordpaa i Skoven. Gik Træerne ud og blev der madløst hvor man havde slaaet sig ned, kunde man jo bryde Lejr og gaa bedre Steder hen, var der ikke Plads nok mod Syd? Den eneste dette ikke huede var Dreng. Han fulgte sin Stamme, veg med den fra Dal til Dal, men det var mod hans Lyst. Der var en Tvang deri, som hærdede hans Sind. Hvorlænge skulde Tilbagerykningen blive ved, skulde den altid blive ved? Maatte man ikke en Gang vende sig og gøre Front mod Kulden, sætte Tænderne mod denne stille Magt, der havde begyndt at lade alt visne og stivne, Kulden der aldrig viste sig men beholdt hvad den havde taget? Kunde det nytte at blive ved at leve i evig Sorgløshed, naar man hvert Aar maatte forlægge Sikkerheden endnu nogle møjsommelige Mil længere mod Syd over

Bjærgene? Var det ikke bedre straks at skæfte Stridsøksen og gaa ud til Forsvar i aaben Mark?

Dreng følte noget i denne Retning hver Nat under den glædeløse Ekspedition oppe i det Kolde mellem Stammens forhenværende Bopladser, mens han sad og vaagede ved Baalet. Det stemte ham til Handling, morderisk, men uden at han gjorde sig det klart. Han var et Urmenneske med vældige Drifter men uden Aand. Han gik bare ikke af Vejen for nogen eller noget, og denne vilde Styrke der rejste sig blindt mod enhver Ufrivillighed blev Aarsag til at hans Skæbne spaltedes fra Stammens.

Det var i Skandinavien mod Slutningen af den tertiære Periode, mens Klimaet endnu var tropisk, uden Aarstider. Istiden var ved at sætte ind, den kom med uafladelig Regn og kolde Nætter, der fordrev Menneskene fra deres sorgløse Urskovstilværelse. De vilde og kunde ikke lære det, men saa maatte de gaa. De frøs, de Uskyldige, de forsøgte at gøre sig Kapper af Figenblade mod det raa Vejr, de sang dejlige Klage-

sange, men Nordenvinden havde stillet sig med sin kolde Svøbe mellem dem og deres Løvhytter under Pisangerne. Deres Hjem var ikke mere, de maatte udvandre.

Det kostede et Suk hver Gang de maatte opgive de fædrene Haver, som ikke var gæstmilde mere; men de kom sig i Solskinnet længere sønderpaa, de sang af Glæde naar de havde plantet Vandringsstaven et nyt Sted og saa den sætte Skud, her var der godt, og her skulde de blive; næste Aar naaede Kulden dem der, og de maatte videre. De var dog for glemsomme til at blive den gradvise Tilbagegang var, de tænkte kun i Nuet; men Faldet i deres Tilværelse mærkede dem uden at de vidste det og gjorde dem først fattige og siden smaa.

Dreng kunde ikke give sig. Hans Hjærte nærede sig af Trods, han voksede i Modgang. Og da Urfolket førtes til Skillevejen mellem Kulden og Skoven, var han den der valgte det Umulige. Han blev det første Menneske.

DET TABTE LAND

NATTEN er lang, og Dreng sidder grundende ved Baalet.

Som han saaledes vaager er han Øje og Øre for sine Kamerater og Sjælen i den mørke grænseløse Skov. Han er Midtpunktet for alt hvad der rører sig i Miles Omkreds, den mindste Lyd kommer til ham, han sporer med hvert Haar paa sin Krop, ingen Luftning undgaar hans Opmærksomhed, ingen Lugt passerer uden at give ham en Besked. Hans Næse er saa fin, at han kan gaa over Grønsværet og følge Muldvarpen nede i Jorden til det Sted hvor den skyder. Hans Øjne gaar Glimt i Glimt af aldrig hvilende Agtpaagivenhed, og naar han sover har han en gusten Plet paa hvert

Øjelaag, der giver hans Ansigt et rugende farligt Blik og ryster alt Levende, som vil nærme sig ham. Han er tavs, for hans Hoved yngler altid. Ingen ved hvad der rører sig i hans Sjæl, og han ved det ikke selv, før han lyner af Bedrift.

Saaledes er han, og saaledes viser Ilden ham som han sidder ved Baalet, en haaret ung Skovmand med raa massive Bryn, vidtaabne Næsebor og fremstrakte voldsomme Kæber. Kløften i hans Bringe er fyldt med Haar, de lange Arme er lodne, uden hvor de store Muskler er vokset nøgne igennem. Naar han ikke arbejder med sit Værktøj i Haanden, sidder han gærne med det mellem Tæerne, og han rager ligesaa ofte Grene ind i Ilden med en af Fødderne som med Haanden. I alle disse Træk skiller han sig ikke ud fra de andre Skovmænd, Kameraterne som ligger og sover rundt om Baalet, kun er de maaske gennemgaaende slankere, smukkere i Haarlaget og af blidere Vækst. Deres vilde Ydre fører dem mere hen til Skovens Dyr, hvis Gratie de endnu deler. De sover med Køllen i den ene Haand og en halvfortæret Frugt i

den anden. Det er kun Dreng, der har begyndt at tænke for dem der er bleven haard og uforsonlig i Trækkene.

Til Drengs voldsomme Skikkelse svarer en indre Vrede og Energi, Sorg over hvordan det gaar, Lag paa Lag af opsamlet Erfaring, der stemmer ham mere og mere ladet og maa føre til en Sprængning af selve Tilværelsen. Han har ingenting glemt men lagt det ene til det andet, og mens han nu sidder og nærer sig med mørke Anelser om Verdens Undergang, samler det sig rasende i hans Blod til Modstand, til Handling.

Han ser jo, at Urskoven er dødsdømt. Det er ude med den evige Sommer. De varme Lunde forsvinder, og Regn og Storm holder sit Indtog mellem Skandinaviens Bjærge. Længere mod Syd staar Skoven endnu med Palmer og Brødfrugttræer, og Vindruerne ligger og modner paa Klippeskraaningerne ud til blaa Sunde. Men hvorlænge? Naar de kommer hjem til Lejren hvor Stammen bor, vil de unge Mænd her der ligger ved Ilden og krymper sig af Hede paa den ene Side og Kulde paa den

anden, tage de tunge solede Druer op i Hænderne som Yvere og le og die sig tilbage til Saligheden. Men Aaret efter kan Dreng bruge de døde Vinstokke til sit Baal dér paa Stedet, og Lejren er flyttet, og hvorlænge vil det blive ved? Skoven er dødsdømt, en Magt skrider uimodstaaelig og uafvendelig fra Nord og lægger den øde.

Dreng ser sig om paa Træerne derude i Regnen. Selv nu ved Nattetid kan han se Ødelæggelsen og hvad han ikke kan se ved han fra om Dagen. Alle Palmer er døde og staar uden Krone med den kullede Stok ragende op i Luften som en stor afgnavet Knokkel. Bregnetræerne hænger forkullede og sorte, er bleven til et raadent Dynd i Toppen, Mimoser og Akazier har for Aar tilbage krøllet sig sammen og er regnet ukendelige, alle stedsegrønne Træer er gaaet ud helt ned i Roden og peger omkring i Luften som Skeletter med blege afbarkede Grene. Vældige Cedre og Gummitræer ligger omstyrtede med krogede Kæmperødder, som Regnen har blottet, ragende op mellem Ruinerne af andre uddøde Træer. Alle Blomster og Buske er dræbt af den

kolde Regn. Skovbunden er et Morads af Trøske og store nøgne Sten. Kun nogle af Naaletræerne synes at ville staa imod, men de dukker sig, vokser sidelængs, og Harpiksen størkner i Barken og bliver hvid. Hu, siger det i Skoven.

Hu! Det sukker koldt gennem Træernes afribbede Toppe, og ovenover hviner det i Mørket, hurtigt gispende Vingeslag, det er Flokke af Fuglevildt, der har faaet altfor kolde Fødder i Vandene oppe norden for Passet og nu letter og stryger sydpaa. De meddeler sig til hinanden der svimlende højt oppe i Natten, brudte landflygtige Toner, Gæs, Storke og Flamingoer, de er ikke glade, Dreng hører det svindende Farvel og deler deres Hjemløshed.

Dybt inde i Skoven pusler det fra den aartusindgamle Vej, som Vildtet har banet over Passet, Dreng kender den, og han sidder med sine alvidende Sanser og følger, hvordan det hele Natten igennem vandrer og lister og gaar tungt og tripper over Passet, hvor Blæsten skynder paa. Det er Dyrene der hver Nat i store Flokke rejser fra Skovene nordenoppe i Bjærgene og ned

til sydligere Dale. Dreng kender dem paa deres varme Lugt og ved alt om dem i Nat, skønt han ikke kan se dem. Han hører dem, ved saa nøje hvor de gaar.

Og mens Natten lider, defilerer lange Rækker af Tykhude, Urelefanter, Titandyr og Næshorn over Passet, viftende med de store lerede Øren i Vinden, drivvaade og fastende. En Gang imellem rumler det et af de vældige Dyr tomt i Indvoldene som et Jordskred, og Elefanten vrider sin Snabel og hoster snøvlende saa det runger i den dybe Skov. Den store Huleløve har Snue og nyser bedrøvet, tørrer sig bagefter op over Øjet med Poten, mens den gaar videre. Vortesvinet mangler Luft i Trynen og snorker tungsindig, slaar Spørgsmaalstegn paa Halen.

Det tripper ikke langt bagefter af mange fine Hove, Skovens sky Græsædere der ogsaa udvandrer, og mellem dem lyder de stjaalne Fjed af Rovdyrene som heller ikke har blivende Sted mere. Her tripper Gazeller saa flygtige og blege i Farven som Maanepletter under Løvet i Flok med bovlamme dunstende Hyæner; Vildhest og

Okapi vandrer Par om Par med baade Tiger og Leopard, for i Nat er Dyrene paa Rejse og har glemt al Undseelse for hinanden. Nordenvinden suser bagved dem over Passet med sin lange kolde Svøbe. Flokke forsvinder ned i Dalen mod Syd, og nye Hjorde kommer op over Passet fra Nord. Giraffen svinger med sin lange Hals og fejer vissent Løv af Kvistene med sin kronede Pande, mens den holder Trit med de andre, stum og med aandeagtige vaade Øjne. Mindre Vildt følger Trop i et puslende Trav, Hulepindsvin, Tapir, Myresluger; alt hvad der har Ben skal sønderpaa.

Men ovenover Vejen gaar et Udvandrertog i Træerne, de ustadige Aber, deres Tid i disse Trakter er forbi. Der er opkommen ligesom et Krav om at de skal bestille noget, tænke sig om, hvadbehager? Ingen Ødselhed mellem Kokosnødderne, for de er forbi, ingen hujende Rigsdag i Trætoppene mere, om hvem af dem der skal smides ud, de er alle smidt ud, Skoven er i Forfald. De emigrerer, holder sig ikke for fine til det, skønt de naturligvis knyer fornærmet. Det passer dem ikke at tage med

Hænderne paa de vaade Grene; flere afslaar det bestemt men kommer med alligevel, naar de andre er gaaet. Ingen af Aberne ser sig tilbage en eneste Gang. Og det er der kun faa af de rejsende Dyr der gør.

Et af de store Elefantdyr vendte sig og saa tilbage mod de hjemlige Skove, og han kunde ikke gaa længere, han vendte om og søgte tilbage over Passet; det var Mammuten. Nogle andre Dyr blev, fordi de nu saadan vilde, og dem ventede der ingen gode Dage.

Overalt fra Skoven pusler det underligt af Dyr i Opbrud og i Fortræd. Flodhesten gaar drivende af Dynd paa Land fra sin Sø, der er bleven den for sval, Dreng hører den støde Luften ud af sin store Bug og snuse sig afsted gennem det visne Krat for at finde Vej til lunere Damme. Dreng hører med en underlig Smærte hvor de faa Dyr der vil blive fatter sig i Skoven, de kan ikke rejse, men de er bange, de kræver sig med forandret Stemme, med ligesom mindre Mund end ellers. Renen staar et Sted ganske stille under et Træ og kan ikke forstaa Skoven, ikke sig selv;

en Gang imellem flapper den med Ørene, idet den ryster sit Hoved, den skifter Fod, ømmer sig i de knirkende Koder. Moskusoksen er ganske stille bleven vild som det store Faar den er og befinder sig nu paa Vandring stik i Nord lige den modsatte Vej af alle andre; den om det. Bjørnen tager det gnavent men har ikke tænkt paa at rejse, den ligger et Sted og rager vissent Løv sammen til en Seng, den er forkølet og vil til Ro. Den er ikke god, snuser indigneret over at dette Vejr skal komme paa just som den har travlt med sine Bier. Nu vil den have en Lur til Solen vækker den, og hvis nogen træder paa den kunde Vedkommende blive bidt! Bamsen ved ikke, at det er en lang Søvn den gaar ind til. Grævlingen og Pindsvinet følger dens Eksempel og gaar i Jorden for at afvente bedre Tider.

Men ikke alle Dyrene er saa praktiske. Skoven er levende oppe og nede af Væsner, der ikke jager og heller ikke søger Ly men kun vanker rastløse om, paa Benene hele Natten, fordi Kulden ikke lader dem i Ro. Dreng hører hvor de

lister fra og til, Hjorte, Bøfler og vilde Geder, de staar lidt stille og vejrer mod Vinden for at forstaa det, de ryster Ørene for om muligt at høre sig til, hvorfra den onde Luft kommer, og saa vender de Halen til og dukker sig, lister fra og til igen. Ingen nærmer sig Baalet, *den* Lugt kender de og ved, at det Lysende den kommer fra bider og fortærer værre end noget andet i Skoven.

Kun en Gang ved Midnatstid bemærkede Dreng to funklende grønne Lys i Skovbrynet ikke langt borte og saa Glimtet af et Par lange blottede Tænder, det var Sabelkatten der krøb nær, det forfærdelige Dyr med Klinger ud af Munden. Hvorfor var den ikke bange for Ilden i Nat, hvorfor vovede den sig saa nær? Der gik et Gys over de Sovende, der kunde mærke den i Søvne, flere begyndte at vaande sig kvalt, og det flammede Dreng smærtende gennem alle Aarer ved den frygtelige Fjendes Nærhed. Men Sabelkatten gik igen, glippede ensomt med de hungrige Øjne og gik. Regnen drev den ned ad de slunkne stribede Sider, den var saa kold og følte sig sagtens

berørt i sit Tigerhjærte af en Grumhed der var dødeligere end dens egen. Dreng hørte den vanke bort og gaa omkring inde i Skoven, uden Maal, uden Blodtørst, uden Beslutning, og han vidste den var dømt, at den var lukket ude.

Men dette gjorde Dreng ondt og forfærdede ham. Var det nu kommen saa vidt, at Sabelkatten, den store Venneløse der før havde udholdt *alle* Skabningers Had og Forbandelse, at den skulde søge til Ilden ikke for at tage sig et Menneske til Aftensmad men for at vise sit Tungsind og gaa igen uden at ville spise! Hvad skulde der da ske i Verden, hvad var hemmelig bleven besluttet, hvem var den Umættelige der kom fra Nord og lagde Skoven øde og uddrev Dyrene, hvad var det for en ubarmhjærtig Magt? Var det en Mand, eller var det et Væsen, som ingen kunde se, en mægtig ondsindet Aand? Kunde man da ikke dræbe ham, kunde han ikke tvinges til at vise sig og tage imod Kamp? Kunde en Økse paa rette Sted ikke stoppe hans Færd?

Natten er lang. Langt borte hyler Ulvene

forgræmmet i Kor, og i et hult Træ sidder Uglen og varsler sorgfuldt. En Fugl jamrer og en anden spotter, andre anklager, Krokodillen flæber med Munden fuld af Mad, og Hyænen vrider sig af skadefro Latter, visner en Gang for alle i Agterpartiet af skiden Forlystelse; men ikke et eneste af Dyrene falder paa at hyle Skoven fuld af Udfordring mod den Stimand i det Store, der ruinerer alle, ingen Hævnskrig, ingen bevidst Plan om Mord. Alle Skabninger rømmer sig fattet, hver for sig ensomt, det vimrer forladt i Skoven af Rovdyr og vilde Faar imellem hinanden, alle forsvarsløse mod Kulden.

Dreng svor at hævne dem.

Det var en af Nætterne i den Overgangstid, da det tropiske Klima i Nordevropas Fortid gik over i Istiden. Men Mindet om Varmen blev tilbage i Menneskehedens Sind, efter at den siden havde udbredt sig fra sit nordlige Hjem ud over Jorden, det uudslukkelige Sagn om Paradisets Have. I Norden gennemlevede Menneskeheden sin Barndom, og Mindet derom, der er saa dybt og smærterigt, det er det tabte Land.

Selv Dyrene, der drømmer paa deres egen blinde lydige Vis, bevarer i den Frimodighed hvormed de opæder hinanden endnu Mindet om hin svundne Uskyldstilstand, før Kulden kom ind i Verden.

VINTEREN

Og Natten gik. Over Midnat viste Fuldmaanen sig en kort Stund paa Himlen og laante et svagt Lys til de umaadelige Skyer, der omlejrede Alverden, og da Skyerne igen havde opslugt den, blev det totalt mørkt som i en Hule under Jorden, Regnen tog til og faldt i druknende Strømme over Urskovens Ruiner. Der stod et skraat brusende Vandfald fra Himmel og til Jord i den øde Nat, Regnen kom ned i hele sammenhængende Søer, der oprev Jorden til dens Grund.

Dreng hørte, hvor Vandene samlede sig oppe paa Bjærget og væltede ned mellem Klipper og Træer, med klokkedybe Afgrundstoner hvor det brød ind og ud af

Huler, med dunkle Brag af Fjeldskred og styrtende Træer. Ingen Lyd fra de flygtende og nødstedte Dyr kunde høres mere.

Der var som om Himlen, der havde hudflettet Jorden med uafladelige golde Regnskyl saa længe som Mennesker og Dyr kunde overskue, stadig tættere indtil det lod som om det evige Mørke vilde indtræde, og stadig koldere, nu samlede sig til en sidste tilintetgørende Oversvømmelse, der vilde opsluge hele Jorden. De udgaaede Palmestammer klang mod hinanden og brød sammen dyngevis i Skoven under det susende Pres af Vand, hele Øer af omstyrtet Skov med Jorden vasket fra Rødderne svømmede ned fra Bjærgene, Himlen brølede af Regn.

Og hvor Regnen var kold! Der stod en isnende Gus ind i Rummet under den hældende Klippe, som Ilden, der lyste ud paa Regnens bestandigt strømmende Væg, ikke kunde fordrive. De sovende Mennesker krøb sammen og rystede, ængstet af Drømme, nogle vaagnede og saa mumlende ud mod de sorte Regnstrømme, der stod om dem som en Grube i Jorden; men de var jo afmægtige og kunde ikke længe ad

Gangen gøre sig Tanker i Anledning af noget, de lagde sig ned igen med Armene over Hovedet, drog dybe Suk og sov videre, halvt livløse af Kulde. Det var en lang Nat.

Dreng øgede Baalet, saa ud til Regnen med Øjne der glittede mere og mere fjendtligt under de benede Bryn. Det hærdede sig i hans Hjærte, han viste Tænder ad Uvejret. Da ikke andet kunde gøres, samlede han sig og satte sig til at gøre sin nye Flintøkse færdig.

En Time før Daggry stilnede Regnen af og holdt tilsidst ganske op. Der blev saa lydt i Luften, at man milevidt kunde høre Vandet bruse paa Bjærgene og sætte sig boblende i Sumpen af de ødelagte Skove. Alle Dyr tav. Menneskene under Klippen sank ned i en Dvale, sov tungt uden mindste Tegn paa Drømme. Det begyndte at lysne svagt mellem de drivende, halvt og helt omstyrtede Træstammer, Himlen traadte ud af Natten med en bleg tom Farve. Det var Vindstille og meget koldt, Luften hang fuld af en fersk Lugt af al den Jord, Regnen havde oprevet. Det var som om Al-

verden laa nøgen og frysende og ventede sin Dom.

Og kort før Solopgang gik Morgengryet under for et nyt Træk af blaasorte bovnende Skyer, der ynglede i Flugten og udbredte sig over hele Himlen. Det blev sygelig mørkt og en kort Tid ganske stumt i Naturen, hvorunder Dreng med kvælende Forventning iagttog disse nye Skyer, der var mere sorte og svangre end han havde set før.

Pludselig lynede det fra dette mulmende Svælg, lynede med en kold og blaa, Alverden omfattende Flamme, i hvis Lys Skyerne et Nu syntes hvide som Ild lige til Toppen af Himlen, uhyre Verdener af Tinder og hvide Afgrunde i det Høje, Tordenskraldet fulgte umiddelbart efter Lynet som et kort sønderrivende Stød, og i det samme aabnede Skyen sig og søgte i svimlende Fald Jorden. Men det var ikke længere Vand der kom, det var hvide piskende Ting, Hagl, det stormede med Iskorn paa Jorden, Bygen fejede i en tæt hvinende Salve hen over den opblødte Jord.

Tordenen skræmmede alt Levende. I

Skoven lød en mangestemmet kvalt Jamren. Dyr der længe havde kæmpet med Vandet i de oversvømmede Dale, Hjorte og Tigre mellem hinanden, hævede sig i den sidste Krampe op af Bølgerne mod det blaa Lyn og brast i Øjnene derfor, inden de sank for aldrig at komme op mere. Langt, langt borte vakte Enhjørningen det milevide Ekko i en Slugt med et Nødskud fra Hjærtet, og lidt efter basunede den længere borte men mere vildt, den var bleven olm og rasede nu vidløs gennem fjærne Skove.

Alle de Sovende under Klippehældet for op af Søvne og kastede sig som een Mand paa Maven for Tordenen, anraabte, mimrede, flæbede og klappede Jorden, bad for sig saa saare. Men efter at de havde grædt og ligget i Støvet et Stykke Tid, og der ikke kom mere end det ene Skrald, stillede de sig tilfreds og krøb nærmere til Baalet, stirrede ind i Flammerne med deres stakkels blide endnu taarevaade Øjne og gennembævedes af Tak over den naadige Ild det undtes dem at varme sig ved, de strakte Hænderne ud over den og rørte uvilkaarligt Munden som om de spiste, saa

behageligt var det, de nikkede mange Gange i dyb Taknemlighed; Ak Ilden var deres Herre og eneste Ven. Derpaa kløede de sig ivrigt, slog en Tand i Æblet igen, de var sovet ind med i Haanden, smaakivedes lidt, kort sagt de var igen lykkeligt undgaaet Tilintetgørelsen. Det Hvide der var falden derude, havde de kun flygtige Blikke tilovers for, det saa naturligvis fælt ud, men ved Ilden var der godt, og lige nu skulde man jo ikke ud i det. Varmen bedøvede dem snart, det var endnu ikke Dag, de gabede og rystede sig, en efter en faldt ned og skuttede sig i Leje paa det Sted han havde ligget tørt, og snart sov hele Selskabet igen.

Efter Haglbygen kom Solen. De hvide Korn forsvandt hurtigt af Jorden i en Damp, der rejste sig fra Grunden og trak bort under Solens Straaler. Det blev fuldt Solskin en kort Tid ude over de ynkeligt oversvømmede Skove, som om Solen vilde overse Ødelæggelsens Værk; men snart drog der sig en uhyggelig Taage over Jorden, og i den Morgenstilhed der fulgte begyndte

det at knirke og sitre underlig bange i den vaade Skov.

Noget skete, noget stille og snigende der ikke havde været kendt før. Ude omkring laa Alnaturen i en lydlys Pavse, hvorunder Jorden gav sig hen til et nyt smærteligt Under. Kulden mærkedes som det eneste der havde Magt i Verden.

Og nu kunde Dreng ikke længere holde sig rolig. Harmen der havde samlet sig i ham gennem Maaneder under den ubarmhjærtige Regn løb over, han følte at det der nu skete i Skoven var et sidste dødeligt Snigoverfald, og nu skulde denne Ødelægger stoppes! Nu vilde han ud og finde den, hvem det saa var, der fordrev Menneskene fra deres Boliger, druknede Dyrene og lagde Jorden øde, nu skulde han tvinges til at vise sig!

Dreng tog den gamle daarlige Flintskærv af Skaftet og surrede det ny skarpe Blad han havde tildannet paa i Stedet. Saa ordnede han sit Baal, dækkede Ilden godt og lagde Ved paa, saadan at det kunde brænde længe, og nu var han færdig. Han saa med et mildt Blik rundt paa Brødrene, der laa

og smaabævrede i Søvne med Lemmerne trukne tæt ind til Kroppen, selv Tæerne sammenknebne mod Kulden, han følte hvor han hang ved dem, hvor det netop var deres Ansvarsløshed, deres glemsomme og luftige Sind der kaldte ham til at gaa ud som Beskytter for dem alle. De skulde ikke fryse, de skulde ikke omkomme. Dreng gjorde et Tegn for sit Bryst med Øksen som for at vi sig til sin Skæbne, saa listede han ud fra Klippehældet og begav sig alene ud i det Fri.

Det var bidende koldt i Skoven. Der hang som en skarp usynlig Gift i den stille Morgenluft. Dreng tabte Besindelsen og satte i Løb, sprang længe blindt gennem den uvejsomme Skov, arbejdede sig over og under de omstyrtede Træer. I Bunden af Skoven stod et iskoldt Dynd der brændte ham paa Benene naar han sank ned deri, og i Overfladen laa der kolde skærende Ting, lange klare Klinger og Skaar af Is, han hoppede vildt i Vejret derfor som slangebidt og var en Tid ganske ude af sig selv, stormede afsted med Øksen frem for sig uden at sanse hvor han kom hen. Uvil-

kaarligt søgte han opad, ovenud af Bjærgskraaningen for at naa i Sikkerhed hvor der stod mindre Vand og var friere Udsigt.

Oppe paa Bjærget genvandt han Ligevægten, begyndte at gaa roligere frem, endnu skræmt og stærkt forpustet, men han saa sig da for igen. Højt paa en Terrasse af Bjærget aabnede Skoven sig til en Slette, og med Skovmandens Frygt for Lysninger dukkede han sig længe i Forvejen og nærmede sig den tilsidst paa alle fire. Det var som om han kunde vente at træffe Fjenden der, Kuldens snigende Aand.

Varsomt skilte han en Busk ad i Kanten af Lysningen med begge Hænder og spejdede ud paa Sletten. Der var ingen Levende at se. Grønsværet som Regnen havde furet og opbrudt var ganske stivnet, de væltede Træer ovre paa den anden Side svømmede hvide i Taagen. Dødsstille. Busken han sad skjult i var lodden og dækket med klare Skaar langs hen ad alle afsvedne Kviste, nogle af dem faldt paa hans Hænder og bed koldt i Huden, til de flød sammen i Draaber, han smagte derpaa og

forstod at det var Ferskvand med en Smag af Luften det var kommen fra, hærdet Regn der gav sig for Varmen og blev Vand igen. De omstyrtede Træer rundt om var hvide og lodne i Toppen af det samme kolde Stof, som var det en ny Art sælsom Blomstring; en Gang imellem gik der et Gys gennem den stille Skov, og Rimen støvede ned med tusind smaabitte klingende Lyde, det sang fint og smærteligt i Skoven, som om Aljorden ømmede sig i Søvne.

Dreng vejrede op med vidtaabne Næsebor og drak den svedne Frostluft, der skærpede hans Lugtesans til det yderste men ikke bar Bud om noget, hverken Planter eller Dyr. I Stedet for fornam han sig selv stærkere, sit Blod og sin Aande, Luftens syngende Renhed og Sødme gjorde ham mere levende, han prustede, rystede sig i al sin Kraft, saa at Rimen dryssede fra Busken ned over hans Krop. Han saa sig udfordrende om — hvor var det ødelæggende Væsen, han var gaaet ud efter, hvordan skulde han komme ham tillivs? Stille!

Det skræppede højt inde over Skoven, Dreng dukkede sig. Et Øjeblik efter saa han to Vildænder kaste sig i fuld Flugt ned mod en lille Sø, der laa tæt ved ude paa Sletten, en Dam der var dannet om Natten af Oversvømmelsen og som laa aldeles blank under Taagen med stenede Bredder. Ænderne fløj uden at røre Vingerne, da de næsten havde naaet Dammens Overflade og slap Benene ned derimod — og i det samme saa Dreng dem skride et langt Stykke ovenpaa Spejlet, først paa de udspilede Fødder og saa da de tabte Balancen paa Halen; de kunde ikke komme ned i det Vaade. De kom endelig paa Benene og labbede afsted paa Dammen, gled ud og faldt ubehændigt om paa Siden, rejste sig igen og stod som to dumme Fugle, vendte sig forlegent og saa sig om med de smaa Øjne, der sad højt oppe i Hovedet. Dammen var frossen, belagt med et Spejl af Is! Dreng snuste klogt. Javel. Han gik hen og stod og saa gennem den klare Is ned i Vandet, der laa dødsstille over Grus og Sten paa Bunden, han prø-

vede Isen med sine nøgne Fødder og hørte den give sig med skøre Knirk, den kunde endnu ikke bære ham. Han gik videre gennem det rimede Græs, der sved ham om Fødderne, tværs over Sletten for at naa højere op paa Bjærget. Hvor der ikke var Grønsvær laa den nøgne Jord saa haard som Kampesten og havde faaet Mæle, rungede med en muldet Klang under Fødderne. Det var den første Vinter.

Dreng klatrede ovenud ad Taagen højere op paa Bjærget hvor Solen havde Magt og Jorden ikke var frossen. Skoven hørte op og gav Plads for Buske og Lyng; tilsidst groede der kun Mos paa de vilde Klipper. Omsider naaede Dreng den øverste Top og stod i Varmen af Solen og saa ned i Dalen, hvor Rimtaagen laa som en hvid dyb Sø. Solen der var kommen højt paa Himlen løsnede hele Skyer fra Taagen dernede og drev dem op i Luften indtil de svandt hen og blev borte. Hvirvelvinde der var bleven kaade i Solskinnet oppe under den blaa Himmel slog ned og rev dybe Brønde i Taagen, og gen-

nem dem kunde Dreng se ned paa Dalens Bund, hvor de oprodede Træer laa som Pinde imellem hinanden og hele Flokke af druknede Dyr fløød som Fluer i de opsvulmede frosne Moradser.

UDSÆTTEREN

DRENG fandt ikke sin store Fjende den Dag. Han var ikke nok til Vejrs. Da han havde set sig om en Stund fra Toppen af Bjærget, begreb han at han kun var naaet op til at beherske Udsigten til endnu højere Bjærge længere borte.

Fjærnt imod Nord rejste det ene stejle Fjeld sig bag det andet, hele Hære af Bjærge, der hældede fra alle fire Himmelhjørner og stod sammen om at bære Toppen af Verden, og over dem igen gik en Region af svimlende hvide Tinder lige ind i Himlen, saa at man ikke vidste om det var Skyer man saa eller en ny ufattelig Verden. Var det der Nordenvinden og Frosten kom fra? Ak, saa kunde det

blive en lang Forfølgelse, saa blev det nok svært at naa den Mægtige, der sendte Kulde ned i Dalene. Han boede højt, og mon han ikke blev et Menneske for stærk?

Dreng blev tvivlraadig og stod længe hensunken i Betragtninger han havde godt af, vidste ikke hvor lang Tid der gik. Middagssolen brød den sidste Rest af Taage op i Dalen og viste den i hele sin Udstrækning. Hvor der var dybt og svimmelt til alle Sider. Dreng blev opmærksom paa et Punkt oppe i det Blaa, uhyre højt oppe, et sort Fnug der svævede og dalede i store Kredse, det var en Grib. Den blev hurtigt større, og idet den var ligeud for ham over Afgrunden, lagde den Vingerne til Kroppen og gik som en Sten i lige Fald ned gennem Luften, blev mindre og mindre, indtil den tilsidst forsvandt som et Fnug igen dybt nede, hvor Solen blændede i den vaade Dal. Det susede af en svag Blæst heroppe, men nedefra kom ikke en Lyd.

Fra Bjærgtoppen synede Regnens Ødelæggelser nede i Dalene kun som Huller

og Render i Skovtæppet. Det saa ud som om en Finger havde moret sig med at skrive i Jordsmonnet dernede. Solen lo over Syndfloden, Skyerne skinnede og gik. Hvem var Dreng, mon nogen af de Mægtige der færdedes heroppe ovenover det hele anede, at han var til, mon der egentlig *var* nogen der efterstræbte ham og hans Stamme?

Der vandrede Skyer saa store som hele Landskaber over Himlen fra Fjeld til Fjeld, de forandrede sig undervejs, og dybt nede paa Jorden skred deres Skygger og forandrede sig med dem. En eneste hvid Sky der ikke fyldte mere end en Haand paa Himlen formørkede hele Dalen dernede. Jorden sortnede eller lo under de skinnende Skyers Gang gennem Verden.

Mon Skyerne kendte Menneskene? De gik over Bjærgene paa svimlende Veje og legede med Solen, men Menneskene var dem for smaa. De skinnede i høj Uvidenhed, kendte ikke Dreng med Hævnerøksen, Dreng den Store, der var rykket ud for at udrydde Alverden.

Dreng skammede sig for Himlens smi-

lende Ansigt, han krøb under en Sten som en Orm og lod sig ikke se længe.

Siden da han kom frem igen meget nøgtern, havde Himlen lukket sig for Solen. De fjærne Tinder kunde ikke mere ses. Skyerne var graa og gik lavt, satte sig fast paa Toppen af de nærmeste Fjelde og rullede langs Siderne nedefter. Dalen under Dreng laa begravet i en dunkel Tykning. Han begyndte at stige ned og var ikke kommen langt før Tykningen der viste sig at være en øsende Regn slog sammen over ham.

Inden Dreng naaede ned paa Dalbunden igen led det stærkt mod Aften. Han blev pludselig angst ved Tanken om Kameraterne og skyndte sig, saa den kolde Regn dampede fra hans Skulderblade. Da han øjnede Klippen hvor han havde forladt de andre om Morgenen, blev han meget forundret over ikke at se Røg og stod stille. En skrækkelig Tanke slog ham, han snappede efter Vejret og satte i lange Spring, kom stormende ind under Klippen — de var gaaet! Baalet var slukket!

Ja der var øde og koldt under den

hældende Klippe, Brødrene havde forladt Stedet. Dreng saa med et Blik, at Baalet var urørt som han havde forladt det om Morgenen men slukket. De maatte have sovet længe, og Ilden var gaaet ud, Træet var fugtigt og havde ikke fænget altsammen som han havde beregnet, og maaske havde Vinden vendt sig og pisket Regn ind under Klippen. I alt Fald Baalet var slukket. Og der var Staklerne saa vaagnet om Morgenen og havde fundet Ilden kold og set, at han var borte! Saa var de brudt op og havde begivet sig paa Hjemvejen som man kan forstaa i den dybeste Fortvivlelse. Ilden var gaaet ud. Og her stod nu Dreng ganske ene! De var borte allesammen, og han var ene tilbage i den vilde oversvømmede Skov!

Hurtigt bøjede han sig og fandt deres Spor i det opblødte Grus, han kendte hvert enkelt og peb med Næsen mod Jorden, græd af Sorg over hvad der var sket og af Skræk over at de havde forladt ham. Sporet var let at følge, og han satte efter Kameraterne, strakte ud i Spring gennem Skoven. Og Mørket faldt paa. Han

vendte Hovedet fra den ene Side til den anden, græd og viste Tænder, mens han stormede afsted bevinget af Rædsel. Om han nu ikke indhentede dem! Om de var døde! Han passerede Steder, hvor han kunde se de havde været i Forlegenhed og staaet sammen i Flok, før de fandt paa Omveje rundt om Oversvømmelserne, han stødte paa nogle af deres elendige Bylter med Mad, som de havde smidt fra sig for at komme lettere afsted, og han blev staaende et Øjeblik for at hulke over deres Nød og over Ulykken der var sket. Men Mørket og den grufulde Ensomhed i Skoven jog ham videre. Han saa paa de friske Spor, at de ikke kunde være langt borte nu, og Koldsveden paa hans Krop gik over i stikkende Hede, han lo og græd imellem hinanden, mens han løb.

Og endelig indhentede han dem i en Hule, hvor de havde gjort Holdt og sad sammen i en Klump, smaajamrende i Mørket. Allerede paa lang Afstand hørte han dem; deres Nødraab var gaaet over i ensformige Klager, som de havde gentaget saa længe i Kor, at det lød som en Art

træt og ynkelig Sang, hvis Tekst var at Ilden var gaaet ud, og at de havde langvejs hjem. Dreng stod stille og kaldte, kaldte ud af hele sit Hjærte, sang til dem, at her var han. De tav. Han nærmede sig dem med sit sidste Vejr, faldefærdig af Anstrængelse, hikkende af Glæde.

Men da han var kommen nær nok, stod de op og mødte ham med et samlet rasende Skrig. De gik udenfor Hulen og modtog ham i Flok med vrede Skældsord og Trusler. Han saa deres Øjne vende sig hvide i Tusmørket, han saa Stene i deres lodne Hænder, og de svang Køllerne imod ham som mod et farligt vildt Dyr. Saadan havde Dreng set Flokken rejse sig og stille sig op imod en Ulv eller en Tiger der kom Lejren for nær, men saa havde han rigtignok selv befundet sig i Flokken og været en af de fremmeste til at huje og true; nu stod han udenfor.

Det var næsten mørkt, og den kolde Regn piskede ned over Flokken, som blev mere og mere ophidset, og den ene der i dybeste Elendighed stod udenfor.

Jamen det er jo mig, kaldte han med

brudt Stemme og stillede sig lidt nærmere med hele Kroppen til for at de skulde kende ham. Aa ja, det var just ham — Stenene susede ham om Ørene. En stor Sten ramte ham midt paa Brystet, saa det klang ham hult ud i Ryggen. Da tav han og rykkede tilbage. Det gjorde ikke rigtig ondt, syntes han, for han havde jo som de sagde ladet Ilden gaa ud, men *hvem* af dem mon det var der slog med saadan en stor Sten? Han betænkte sig lidt, vilde ikke ret fatte at han skulde fjærne sig. Men det var Meningen. De samlede flere Sten op og slyngede efter ham, og da han ikke veg, skønt det var svært at vare sig i Tusmørket mod saa mange Stenkast paa en Gang, begyndte Flokken at sætte sig i Bevægelse hen imod ham hujende af Raseri. En af de højeste af dem gik frem i Spidsen og samlede Koret til en Forbandelse mod Ildslukkeren og Forræderen. *Forræderen!* Det var Gjuk, Drengs kære Ven.

Hvad, tænkte Dreng og blev stiv i Kroppen, hvad var det Gjuk sagde? Hvor var det muligt at han kunde sætte sig i Spid-

sen for Flokken og være den første til at forbande ham? Var det Gjuk der kom der fordrejet i Trækkene, mens Kødet rejste sig paa ham af Ondskab, var det den blide Gjuk, der fraadende og med højt oprakte, dirrende Hænder gik ham nærmere og nærmere paa Livet med de andre glammende bagved i Kor?

Dreng veg ikke, men han begyndte at faa det svært for Brystet, fnøs et Par Gange voldsomt, tabte Beherskelsen. Men endnu haabede han paa en Forsoning. Han vilde forklare sig, forsøgte at sige noget, og da de bare hujede ham ned, undersøgte han stiltiende i sit Sind, om de da virkelig havde Ret. Var han en Forræder? Havde han ikke netop villet deres Frelse, i et større Omfang end de forstod? Kunde end ikke Gjuk tænke sig dette?

En Sten traf Dreng, og nu blev han uvan, Blodet steg ham op i Øjnene, han rystede, aabnede Munden og tudede sagte. Han bevægede sig frem og tilbage paa en underlig luftig Maade, løftede Fødderne højt op fra Jorden og rystede dem, som om Vægten af hele hans Legeme var op-

hørt, han var bleven til et Umælende som Flokken, der truede ham, som det Dyr der forbandede ham uden at ville høre ham. De havde Grænser, men det havde han ikke . . .

Og da Gjuk kom stadigt nærmere under mere og mere sanseløse Forbandelser, gjorde Dreng rask et Skridt ind paa ham og kløvede hans Hoved, saa Flintøksen stod ham ned i Kindtænderne. Han prustede svalet og traadte til Side for Blodstraalen, der kogte Vennen ud af Munden. Ingen havde troet det. Dreng havde gjort det Umulige.

Gjuk døde straks. Og mens de andre blev staaende lammet af Rædsel ved hans Lig, vendte Dreng sig og gik ind i den oversvømmede Skov.

Dagen efter sad han ved det udbrændte Baal. Det laa ganske som han havde forladt det, den kolde Aske bevarede endnu Formen af Veddet men var skrumpet ind til Ingenting. Dreng pirrede op i Asken i et sidste Haab om at finde en Gnist paa Bunden, han vejrede med vidtaabent Svælg over Dyngen efter maaske endnu den

svage Lugt af en Gløđ, bare en eneste lille Ildspire, der kunde dægges for og næres; men der var ikke mere Liv i den klamme Hob af forkullede Træstumper og Aske, som allerede var bleven Jord paa Jorden. Ilden var og blev slukket.

Dreng havde tilbragt Natten i et Træ i en halvt bevidstløs Tilstand af Trods og Kulde, ikke langt fra Hulen hvor Kameraterne havde siddet og omklamret hinanden og skreget hele Natten. Gjuks Navn kom atter og atter igen i deres Jammer, og hver Gang fornyede det Drengs Smærte og brændte samtidigt hans Sind haardere. Det regnede i druknende Strømme ligesom Natten før, og hen ad Morgenen begyndte det igen at hagle og fryse. Da hørte Dreng Kameraterne bryde op fra Hulen og trække bort mellem Træerne sydpaa, indtil deres Klagesange tabte sig langt langt borte i de oversvømmede Skove. De drog hjemad med bitre Tidender, husvilde og uden Ild i det vinterlige Vejr.

Men de var dog paa Hjemvejen, behøvede kun at udstaa endnu et Par Næt-

ter uden Ly, saa vidste Dreng de kunde være hjemme i Lejren igen hos Kvinder og Børn i den lune Dal, hvor Stammens gamle hellige Baal brændte. Der vilde man tage godt imod dem og tø dem op, og alt vilde snart være glemt, kun ikke Ildslukkeren og Manddraberen Dreng. Om ham vilde der danne sig Sagn der raabte til Himlen, og Tanken om at han var ene og gik en ynkelig Død imøde i Vildnisset vilde krydre Maden for hele Stammen.

Dreng forlod det uddøde Baal under Klippehældet og var nu hjemløs, flakkede om i Skoven nogle Dage, vidste ikke hvor han var, ludede omkring i de kolde Moradser og sansede ikke, om det var Nat eller Dag. Øjnene døde ind i Hovedet paa ham. En Gang imellem sled han en Haandfuld Kød ud af Kroppen paa et af de druknede Dyr og slugte, han led ikke Sult; men Kulden og Ensomheden i Skoven krogede ham mod Jorden som en urimelig stor Byrde.

Saa en Dag synes han det er bedre; der er varmt hvor han gaar, for han er uden ret at vide af det slaaet ind paa Vejen mod Syd og er kommen ned i

Nærheden af Dalen hvor hans Brødre bor. Han nærmer sig Lejren under en vanskelig indre Kamp, det er mod hans Vilje, men han kan ikke staa imod, han gaar ganske lydløst, hører ikke en Gang selv sine egne Skridt. Nu ser han Spor af dem hist og her, Lejren kan ikke være langt borte. Og der staar noget i Lysningen hvorfra han véd Stien fører ned til Hytterne, han slaar Øjnene op og ser hvad det er:

Det er Gjuks kløvede Hovedskal, som de har sat op paa en Stage. Og ved Siden af har de rejst en anden med det hængende Kadaver af en Ulv. Det har de sat op for ham, hvis han skulde vove sig nær. Her er Skellet. Ja dette har de givet ham at se, hvis han skulde komme og vende sine forbandede Øjne mod Hjemmet. Dreng retter sig med Møje og gaar.

Han søgte tilbage nordpaa op i de kolde uddøde Skove, nøgen, ganske ene.

DEN EVIGE ILD

DET sneede. Dreng var paa Vej op ad det hellige Bjærg.

De store vaade Snefnug tøede paa Drengs lodne Ryg, han ænsede det ikke. I Begyndelsen troede han at det var Himlen der faldt ned i Pjalter, men han var snart bleven klogere; det vare bare Regnen paa en anden endnu koldere Maade. Dreng agtede sig til Toppen af Ildbjærget, hvorfra hans Stamfader for mange Menneskealdre siden hentede Ilden ned til sine Brødre. I Haanden holdt Dreng Øksen, han var gal, frygtede Ingenting mere efter alle de Nætter i Ensomhed og Mørke, han nu havde tilbragt i den isnende Skov. Ild maatte han have, med eller uden For-

lov. Dreng dampede i Snevejret og steg opad, saa sig ikke en eneste Gang tilbage.

Bjærget laa langt mod Nord hinsides flere Dale, hvor Drengs Folk havde boet, før Kulden lidt efter lidt fordrev dem, men Dreng kendte Vejen. Hele sin Barndom igennem var han vant til hver Aften at kigge ud gennem Løvhytten og se det røde Ildsvælg udaande Røg dèr højt oppe mod Himlen. Han havde hørt Frasagn om, hvordan Ilden en Gang var gaaet ned af Bjærget som en lang gloende Arm der fortærede Skoven i Miles Omkreds, og det havde været en Rædselstid for Stammen, som havde maattet flygte og skjule sig i Moser og Vandhuller, til han blev god igen deroppe. Men i de sidste sørgelige Tider da Folket maatte rejse længere og længere sydpaa, var Bjærget bleven tabt af Syne, og Dreng vidste ikke ret hvad Lune det nu var i. Paa Afstand havde han ikke kunnet se Toppen for Skyer.

Men allerede da han var kommen et Stykke op ad Bjærgets Fod, berørtes han af bange Anelser. Bjærget som man ellers ikke kunde komme nær for Stenregn og

Lyn var underlig stille. Skulde man tro det sov? Det talte ikke med et eneste Tordenskrald og aabnede sig hverken med Ildstrømme eller flammende Kløfter, det laa ganske roligt, rystede sig ikke, rullede ingen hede Sten ned, var koldt og stille. Dette kunde maaske være et Baghold, og Dreng var ikke altfor glad ved at stige videre, men paa den anden Side vilde det jo have været bedre for hans Ærinde om Bjærget svirpede lidt.

Dreng var forlængst oppe forbi hvor Skoven og al Vækst sluttede, han gik paa en brat stigende Mark af sært forvredne størknede Sten, der endnu bar alle Spor af Ilden, men de var kolde og gennemtrukne af Isvand, lignede døde Uhyrer, og Dreng begyndte at blive haabløst nedslaaet til Mode, han anede Sandheden.

Ud paa Eftermiddagen naaede Dreng Toppen. Det sidste stejle Stykke Vej gik gennem en sort ru Aske, som skar hans Fødder, blandet med gule og blaa stinkende Blokke, alt koldt og klinet til med vaad Sne. Dreng naaede Toppen, udslukt og kold som Bjærget han havde besteget.

Ja, det brændende Bjærg var slukket. Dreng stod paa Randen af den øverste Top, der dannede en vid Ring, og saa ned i Bjærgets gabende Mund. Den var kold og fuld af Sne. Rundt om laa Himlen og Afgrundene og hele Verden øde.

Aldrig skulde Dreng komme til Ild igen. Den vældige Aand paa Bjærget var ikke mere. Verden var udslukt.

Iskold og med blødende Fødder stod Dreng paa Toppen af den uddøde Jord, ene og uden Haab.

For et Par Dage siden var han paa sin Vej mod Nord gaaet over Passet ad den gamle Dyrevej, som nu var næsten udslettet af Regn, alle Dyr nordenfor var vandret ud, og da var han stanset for en sidste Gang at se mod Syd, i et taaget forfængeligt Haab om lige blot at øjne Røgen fra sin Stammes Boliger. Og her var hans Nød og Forladthed gaaet over i en forfærdelig Sindsstemning, som havde sat ham op mod Alverden, mod alt og mod alle. Han havde givet sig til at brøle ud over Dalen i et Hovmod af Smærte, en ny Sang over den sunkne Jord, Trods-

sang, Nejsang, han havde vist Tænder, sunget, udfordret, ganske ene som han stod der paa Passet med en Fremtid for sig, der laa i stik modsat Retning af den alle andre Levende var slaaet ind paa. Ekko gav hans Raab tomt tilbage med hans egen brudte Stemme, saa at han blev endnu vildere og overbød sig selv i Afsind. Og da han havde mættet sit Hjærte med Ensomhed og Fornægtelse, havde han vendt sig og gjort Front mod Nordenvinden, var gaaet ind i Vinteren. Ja men den Gang haabede han endnu. Da var det ikke faldet ham ind, at der ikke skulde kunne hentes Ild fra Fædrenes hellige Bjærg. Var der ikke Bjærget, al Ilds Oprindelse, den udødelige Varmer og Fortærer? Den Udvej over alle Udveje var der dog at gaa til den store Ildaand selv og slaas for en Gnist til Livsopholdet, og i dette Haab havde der været Næring for Hjærtet, Æventyr, Held eller Undergang.

Nu stod han paa det udbrændte Bjærg. Selve Ildens Kilde var tørret ud. Den store Aand var død. Dreng havde sunget for

sidste Gang. Her stod Ildtilbederen uden Ild, Skovmanden uden Skov.

Og saa begyndte hans Gang paa Jorden som Menneske, forfra, ene og i Nøgenhed paa den kolde Jord.

Der sad en Abe paa Randen af Afgrunden og grinte med lange gule Tænder, da Dreng vendte sig for at gaa ned, en gammel Menneskeabe, som af en eller anden Grund ikke var vunden med sine Lige ud af Landet, og som nu havde fulgt Dreng op paa Bjærget. Den sad med de kolde Fødder lagt sammen og Hænderne i hinanden, bævende af Kulde. Da Dreng blev opmærksom paa den, gengældte den hans Blik med kloge lystne Øjne og vendte et regnbuefarvet Haleparti imod ham, løb nogle Skridt nedad paa den stejle Afsats og blev igen siddende. Dreng sigtede efter dens Hoved med en stor Isklump men fejlede; der paakom ham en Længsel efter at æde dens Hjærte.

Under Nedstigningen holdt Aben sig paa Afstand bag Dreng, og han kastede flere Gange Sten og Isblokke efter den men uden at ramme. Den fulgte ham siden.

Dreng var knap kommen ned fra Kratret, før en forrygende Uvejrsstorm brød løs, hvorunder Fjeldene og Himlen stod i et. Han dræbte en Elg og sov under den varme Krop med saa meget af Dyrets Blod i sig som han kunde drikke. Livsvarmen ebbede ud af Elgen i Løbet af nogle Timer, og han vaagnede under Vægten af det stivnede Kadaver, men Livet havde han bjerget den Nat.

Og da Solen brød frem og han allerede befandt sig flere Mil længere mod Nord, laa det hellige Bjærg med en skinnende hvid Top af Sne, som ikke siden veg derfra. Den evige Ild var bleven afløst af den evige Sne.

Mere Sne kom i Fjeldene, Sne og atter Sne, og i Dalene regnede og haglede det uafladeligt. Istiden satte ind for Alvor.

MOD BRÆEN

DAGE og Uger, Dreng vidste ikke hvorlænge, saa ham vandre og klatre, stadig mod Nord, nærmere og nærmere til Vinterens Hjærte. Han gik meget igennem, Kulden blev saa bidende at han tilsidst stavrede af i en halvsovende Tilstand, ukendelig for sig selv af Møje; men han blev ved at gaa, Kulden imod, han vilde endnu se hvem der boede øverst paa Tinderne.

Han tabte Fornemmelsen af Tiden, gik som i en Evighed, følte kun at han var til fordi han hver Dag kæmpende holdt sig oppe. Den evige Vandring mens Vinteren strængedes lærte ham Sneens og Isens Væsen at kende, det var ikke store Hem-

meligheder. Nordenvinden blæste altid og altid: hjælp dig selv!

Det frøs dødeligt om Nætterne. Alt Vand stod bundfrossent i Klippekløfterne, hvor den rimede Sten bed og beholdt Huden. Dreng skulde aldrig have opholdt Livet, om ikke Nøden havde tvunget ham til umulige Ting og lært ham at huske Loven deri.

En Frostnat da han følte at han ikke vilde opleve Morgenen mere, nøgen og udslidt som han laa under en iset Sten, stod han op og søgte halvt i Vildelse ind til en Bjørn, hvis varme Hi han havde lugtet i Nærheden. Han græd lidt, da han kom ind i det varme Hul, der laa i en Taage af Rovdyrstank og mindede ham om hans Moder og det tabte Hjem i Urskoven, hvor Aadslerne dunstede i Solskinnet udenfor Hytterne. Han slugte Graaden, syntes han var kommen hjem og sank ned ved Siden af Bjørnen, sov øjeblikkeligt. Men Bjørnen rejste sig op i Mørket og snusede, begyndte at smage paa ham, Dreng vaagnede fra Forstanden, og det kom til en Brydekamp i Hulen, hvor Dreng maatte have bukket under hvis han ikke havde haft Stenøksen. Han

dræbte Bjørnen og slubrede dens Blod; bagefter gjorde han et Hul i Kroppen og krøb ind i det døde Dyr. Han sov til Bjørneliget var koldt men gik ikke derfra før han havde faaet Pelsen flaaet af Bjørnen. Næste Nat sov han under en Sten med Skindet om sig og slæbte det siden med sig paa sin Vandring. Nu holdt han Nætterne nogenledes ud, og det varede ikke længe før han lærte at hylle sig i Bjørneskindet ogsaa om Dagen. Han stak sine Fødder i Huden af Bjørnens Labber som de var og taalte nu den kolde og stenede Grund rigtig godt. Men under Kampen med Bjørnen havde Dreng mistet sit ene Øje.

Sin Føde tog han som han fandt den, og han fik ikke andet end hvad Levende han kunde komme over; Planter eller Frugter gaves der jo ikke mere. Han bukkede sig mens han gik og samlede Lemæner eller Markmus op, væltede Stene tilside hvor de gemte sig og stak dem i Munden som de var, varme og levende. Saadan en Mus der havde Maven fuld af krydrede Smaating og med sød Marv i de smaa Knogler var en god Bid at tage med, naar

man laa paa Vandring. Men ellers naar Dreng trængte til Mad, slog og fortærede han de Dyr han kunde naa, lige fra Harer og Vildsvin til den store Elg. Han førte Stenøksen med en Kraft og Behændighed, som ingen Dyr stod for; den vældige Urokse styrtede som ramt af Lynet, naar Dreng fik sig manøvreret foran den og plantede den Flintbladet i Panden. Dreng forbedrede sit Værktøj, huggede sig Knive til at partere Vildtet med, bandt Kniven paa en Kæp for at naa længere med den og *kastede* Vaabnet efter Vildtet, naar han ikke paa anden Maade kunde komme det nær nok. Men der var langt mellem Dyrene i Fjeldet, og han maatte ofte spore og forfølge i Dagevis, mere og mere besat af Sult, inden det frelsende Vildt laa dræbt og rygende under hans Knæ. Han fik ingen anden Varme end det ferske Blod og maatte spise Kødet raat, da han ikke havde Ild.

Han holdt Kaarene ud, fordi han nu maatte leve, han fristede hver Dag, da der ikke *var* andet; men Landflygtigheden mærkede ham i hele hans Anlæg idet han

samtidigt voksede, saa at han aldrig kom til at føle sin Tilværelse anderledes end som det bitre Savn af en bedre der laa andetsteds, og dette holdt ham gaaende.

Under rastløse Strejftog rykkede han stadig længere og længere mod Nord. Han var nu oppe i den skandinaviske Højalp, hvor Sneen allerede laa gammel paa Tinderne og var begyndt at ise sammen og skride ned mod Dalene gennem de bratte Styrtninger.

Første Gang Dreng saa Bræen laa den mange Mil borte og stirrede blindt med den sælsomt grønlige Lysning, der blandede sig afgrundsdybt med Himlens Blaa og som siden skulde gaa ham i Sjælen; han skød Ryg som han plejede naar nye Uvisheder meldte sig, og gik paa.

Bjærgkamme og Vidder laa imellem, han vandrede og besteg, kravlede med Hænder og Fødder som en Midde paa de bratte Fjeldskrænter, rejste og glemte sig selv og kom sig selv ihu en Gang igen, et andet Sted, paa Rejse, og Tiden gik.

En Dag var det allerede længe siden Dreng kendte Bræen og havde lagt den

under sig som al anden Vej, der var gaaet og bleven gammel.

Ogsaa dèr oppe paa de golde Ismarker lod der sig leve. Dreng strejfede omkring mellem de grønne Iskamme og Kløfter, hørte det sukke dybt under sig i de genlydende Huler i Bræens Indre, han frygtede ingenting af den, for han havde hyllet sig i to svære Bjørneskind, det ene med Haarene indad, og Benene havde han viklet ind i Elsdyrskind, som han havde fundet paa at holde sammen med Remme. Om Natten sov han meget godt i et eller andet Hul mellem de svære Klippestykker, der fløď ovenpaa Isen. Og blev det meget galt med Frost og Storm, havde Erfaringen allerede anvist ham selve Sneen som det bedste Ly, hvor han gravede sig ned og gjorde sig det lunt i sine Skind, til han udsovet og fastende kravlede frem for Lyset igen og med Skindene flyvende efter sig galopperede ud paa Jagt i Snemarkerne.

Dreng voksede fra sit Ærinde. Oprindeligt var han trængt nordpaa for at maale sig med Kulden og hævne dens Fortræd, men den daglige Kamp for Livet traadte

lidt efter lidt i Hensigtens Sted. Han fandt ingen anden Herre i Højfjeldet end Snestormen og Bræen, der tvang ham til at rette alle sine Kræfter paa blot at bjerge det fattige Liv. Tinderne havde ingen anden Hemmelighed end Sne og Is. Men den Trods hvormed han var gaaet ud vendte sig til ubøjelig Vilje og Udholdenhed i den ulige Kamp mod Vejrliget. Jo stridere Modbør des haardere gik han paa.

Var Skovmanden i ham gaaet under da han stod paa det udbrændte Bjærg, saa lammedes nu den sidste Rest af Dyresjælen idet han Ansigt til Ansigt med Vinteren afvænnedes med Forestillingen om et fjendtligt Væsen, der var Skyld deri. Medens han hver Dag og Nat øvede sig i at bestaa ikke ved at overvinde en Modstand der var uovervindelig men ved at slaas bestandig, lagdes i hans Sind Grunden til det første Hedenskab, Bevidstheden om de upersonlige Naturkræfter. Hans Drifter hærdede sig under Nødvendigheden af at omdanne sig efter de Betingelser, han vilde beherske. For Resten tænkte han ikke han vegeterede i et Slags blindt Raseri, op-

aad alt Levende i sin Nærhed, udviklede Energi for en hel Befolkning. Nordenvinden blæste altid og altid: hjælp dig selv!

Dreng blev i det Nordlige. Han tog Ophold ganske ene mellem de kolde Bjærge og begyndte at ernære sig. Stormen og den fygende Sne blev hans Følgesvende, Afstandene hans Hjem. Og Vinteren strængedes. Nætterne gabede med et større og større Mørke, slugte næsten den korte Dag.

Nordlyset tændtes som Udbrud af gal Lystighed i de frostklare Nætter, Genfærd paa Himlen af Alverdens døde Ild; Dreng saa op paa den aandeagtige Leg og blev ikke rigere af Spøgeriet, rystede paa Hovedet. Han bøjede sig over Rensporet i den knirkende Sne — Mad, Mad for idag!

Dreng flakkede om efter Vildtet og boede i Huler, under Klippeblokke, og var der ingen passende Ly hvor han agtede at slaa sig ned, væltede han med sine Bjørnekræfter store Sten sammen ovenpaa hinanden til de dannede et Hul, hvori han kunde være i Sikkerhed for Natten. Denne Opfindelse lettede ham Angsten for Til-

værelsen meget og befriede hans Kræfter i andre Retninger. Det hændte at han anvendte særlig Flid paa at bygge sig et Hus eller snarere en Grav af store Sten, naar han var kommen til et Sted hvor der var tilstrækkeligt Vildt i Omegnen; han kunde da holde til der i maaske en halv Snes Nætter ad Gangen og endogsaa unde sig en lille Times Rast en Gang imellem om Dagen. Saa sad han udenfor sin Dysse og slikkede det blege Vintersolskin, mens Flintskærverne klang og dryssede omkring ham, optagen som han var af at hugge sig nye Redskaber. Hans Øjne flakkede fra Arbejdet, og det kunde lejlighedsvis undre ham, at Solen var bleven saa kold og stod saa lavt paa Himlen. Der rørte sig aldrig noget Synskredsen rundt, som han ikke saa.

Og ved hans Side udenfor Dyssen, paa godt og vel tre Skridts Afstand, sad Hunden og rejste Øren og saa visnæset ud omkring paa Tingene.

Dreng var ikke længere helt ene, havde forsaavidt aldrig været det som Dyrene jo gjorde ham Selskab i Ødemarken. Men de fleste skyede ham personligt. I Begyndelsen

havde den gamle Abe holdt sig i hans Nærhed, men den levede ikke længe, da først Kulden blev haard. Den forsøgte at ernære sig af de Kødrester Dreng lod ligge, men den viste ingen rigtige Gaver for Kosten og magrede af. En enkelt Gang saa Dreng den plukke et Bjørneskind op, som han havde kasseret, og prøve at hylle sig i det, den slæbte lidt om med det men hindredes i sin Gang paa alle fire og lod det igen falde. En Morgen fandt Dreng den stivfrossen ovenpaa Dyssen, hvor han havde sovet om Natten. Han flænsede Hjærtet ud af den, men det duede ikke til Spise, var bristet og ganske udtæret af saa lang Tids Kummer. Siden havde Hunden sluttet sig til ham.

Det begyndte med at de vilde Hunde hængte sig i Hælene paa ham, fordi de var vis paa altid at faa den største Part af de Dyr han dræbte. Dreng aad ogsaa en af Hundene nu og da, naar der ikke var andet. Men der var en i Flokken som han hver Gang skaanede, fordi han kendte den fra de andre og vænnede sig til at se den. Den blev ved at følge ham, holdt sig

ikke mere til Flokken, og Dreng fandt sig i dens Paahæng. Den var meget beskeden, nærmede sig aldrig før Dreng havde spist og tog lydigst Flugten bare han saa til den. Det var en temmelig lille Hund med spids Snude og Halen skævt oprullet paa Ryggen. Den aflagde at hyle, da Dreng ellers stenede den, og lærte sig at gø; helt holde Mund kunde Kræet jo dog ikke, naar noget vigtigt passerede. Dreng og Hunden blev opmærksom paa alt samtidigt, deres aldrig hvilende Øjne traf enhver Ting der rørte sig indenfor Miles Omkreds. Men Hunden sporede bedst. Den var uhyre ivrig paa Jagten, naar den fulgte Dreng paa hans Farter Dage igennem mens han løb Renen træt, og det traf mere end een Gang at den gjorde Dreng Tjenester som befæstede den væbnede Fred imellem dem.

Dreng holdt af Hunden. Midt i den strænge Vinter hvor der kunde gaa Dage og Nætter, Uger, som et eneste langt anstrængt Nu, beroligede det ham at vide at Hunden blev ham tro, ikke veg fra Dyssen om Natten; skulde Jagten slaa fejl næste Dag, var Hunden ham altid sikker, der var til en-

hver Tid et godt Maaltid i den. Hunden syntes at forstaa Dreng, var meget høflig men nærmede sig aldrig indenfor Armslængde. Dette noget spændte Forhold varede imidlertid ved, og de lærte mange Ting af hinanden, mens Tiden gik. De kunde sidde saa godt sammen de korte Vinterdage, naar Dreng havde skaffet mere end Mad nok for dem begge og Dyssen var bygget og Solen ellers skinnede lidt fra sine fjærne Veje paa Himlen.

Det klingrede og røg af Flinten imellem Drengs Hænder, han havde altid et Redskab under Arbejde naar Tid gaves. Og bedst som han sad og huggede kunde han pludseligt med begærlige Øjne begynde at spore i den kolde Luft og gaa med Næsen hen over Flinten, han var bleven mindet om Ild! Der var noget i eller omkring Flinten naar den smuldrede for Slaget der lugtede som Gløder under Asken. Dreng spilede Næseborene vidt fra hinanden og drak den svedne Em, der ogsaa mindede ham om Grønsværet efter Regn naar Lyn havde renset Luften eller om Morgentaagen fra Urskoven, Planternes tunge Nattesved

der fordampede under Solen. Han drog Vejret dybt ind, sukkede, sukkede. Ja, han savnede Ilden. Han kunde sætte sig til at bearbejde Flint alene for at aande den nære og dog saa fjærne Dunst af Ild der røg fra Skaarene.

I Pavser hvor Dreng ikke følte Livets Usikkerhed helt nærværende, gav han sig en sjælden Gang Tid til at efterse sin Person og fandt da at hans Skind sad i Kager af Smuds og Utøj og størknet Blod af alle de Dyr han slagtede; han skrabede nogle af Skorperne af, som han fortærede, og saaledes kom Renligheden ind i Verden.

Efterhaanden blev han tyndere og tyndere i Haarlaget, fordi Skindene han altid gik med paa Kroppen erstattede hans egen Pels. Men ellers var han sund, trivedes overdaadigt i det aabne Vejr, der ikke tillod at ligge hen. Han tog til i Styrke og uddybede sit Vid, mens han med en ren Verdensappetit huggede ind paa alle de varmblodige Dyr, der som han havde valgt at blive i det Nordlige og indrette sig paa det ny Klima.

Imidlertid drev den Vinter over. Dreng

forstod det ikke straks. Nætterne begyndte at blive lunere og Solen stod højt i en Tid hvor han netop med sammenbidte Tænder indrettede sig paa mere af Kulden, haardere Tilværelse, saadan som Vinteren havde lært ham mens den strængedes. Men nu tog den af.

Og først nu da det blev en Smule lysere med den tiltagende Dag, viste Dreng Tegn paa hvad han havde gennemgaaet i det lange forfærdelige Mørke. Saalænge det varede havde han raset i en uafbrudt Tilstand af morderisk Fortvivlelse, sig selv ubevidst, optaget hele Sjælen rundt af at værge sig; nu gav Modstanden efter, og han fik Luft i visse uhyggelige Lyde, der krampagtigt trængte ham ud af Halsen, det var Latter. Han havde haft det ondt. Men han glemte det snart og kom sig igen.

Det blev Sommer, og Dreng troede ikke andet end at nu var Kulden for altid borte. Men Vinteren kom igen, strengere, og denne Gang led Dreng den bitreste Nød han nogensinde kom til at udstaa, slap kun halvdød derfra. Sommeren igen bragte ham paa Benene, og nu kunde han det, var

klog paa Aarstiderne og forberedte sig paa Vinteren inden den kom.

Hver ny Vinter var længere og koldere end den foregaaende, og Sommeren tog af, blev snart kun en regnfuld Pavse mellem de evige Vintre. Bræen voksede og bredte sig.

Tinderne laa nu under en sammenhængende milebred Kuppel af Sne, der stadig øgedes af det uafladelige Snefald i Højderne. Sneen pressede paa sig selv og blev til en mægtig flydende Dejg af Is, som skred ned fra Fjeldtoppene og begyndte at fylde Dalene. De korte Somre kunde ikke tære noget videre paa Bræen men smeltede den sammen og tøede Sneen op paa Overfladen, hvor den frøs igen til Is, og derved kom Bræen til at ligge nøgen og lysende med sit blaagrønne Dyb fra Tinderne og langt ned i Dalene. Blinket af denne grønne Bundløshed blev Drengs Horisont gennem Tiderne, efterhaanden som Bræen langsomt og umærkeligt bredte sig fra Bjærgene og ud over hele Landet.

Bræen fortrængte selve Jorden, søndermalede den, slettede den ud under sin

Bjærgvægt af vandrende Is. I de sorte Nætter hørte Dreng den underjordiske Torden og Gnidsel af Isen, der rev Klippegrunden op, mens den skred og skred under sin egen umaadelige kolde Vægt. Og han skar Tænder derimod.

Paa stille Frostdage, naar Luften bed i hver Pore, stod hans Aande i tykke hvide Straaler ud af Næsen, og Blodet prikkede ham som en Stjærneregn under Huden, han følte det som en Sejr blot at leve.

JÆGERAAR

DRENG var fuldt udvokset og hærdet af flere Vintre, førte allerede en Slags regelmæssig sikret Tilværelse, skønt han endnu stadig vandrede. Den sanseløse Kamp mod Kulden var gaaet over i en mere beregnet Maade at leve paa, efter at han var bleven klog paa Aarstidernes Skiften og havde lært at forberede sig paa Vinteren.

Han tørrede Kød i den gode Aarstid og gemte det til naar Kulden kom. Der var Vildt nok at faa ogsaa om Vinteren, men Dreng stod sig bedst ved at indrette sig et dybt og solidt Hus af Sten og blive boende der hele den kolde Tid, og dette førte til at han lagde sig efter at samle Forraad. Helt fast bosat var han ikke, han

valgte hvert Efteraar et nyt Sted i Nærheden af friske Jagtmarker, men der holdt han ogsaa til i alle de lange Vintermaaneder. Han satte sit Hus med en hel Del Umage nu, da det skulde bruges saa længe, og efter en bestemt Plan. Fandt han en eller anden naturlig Hule tog han den i Besiddelse efter at have dræbt Bjørnen, der i Reglen boede der i Forvejen; men var der ingen byggede han sig en Dysse ved at vælte meget store Sten sammen saa de dannede et Kammer og tætte efter med mindre Sten. Den lille Stenstue fordybede han nedefter under Jorden og forede den med Mos og Dyreskind, og her holdt han Kulden ude de lange mørke Vinternætter. Altid jagede han, men om Vinteren strejfede han aldrig længere bort end at han kunde være tilbage til Huset før Nat.

Skønt han hverken havde Ild eller Lys, foretog han sig dog adskilligt i Hulen, naar han ikke kunde sove og der var tørret Kød nok at tage til, han beredte sine Huder, sad i al Evighed og tyggede de raa stive Skind Tomme for Tomme indtil de blev bøjelige og bløde. Denne Be-

handling havde den haarde Nød lært ham som alt andet hvad han kunde; i Hungerperioder havde han maattet holde sig oppe ved at afgnave de Kødrester der sad paa hans Skind, og derved havde han opdaget at Skindene holdt bedre og blev rarere at have paa naar han tyggede dem igennem fra den ene Ende til den anden. Ved samme Lejlighed var han kommen efter at opbevare Kød ved at tørre det.

Naar han ikke tyggede Huder sad han i Bælgmørket som en Blind og følte sig taalmodig frem med Fingrene, stak med en Benpren Huller i Skindene og føjede dem sammen med lange Øle han havde skaaret ud af Rensdyrskind. Han forstod at samle Skindene om sig paa en bestemt Maade saa han fik mest Varme af dem, men det kostede ogsaa lange Tiders Hovedbrud og Arbejde. Han snoede Liner og Garn af Tarme, der siden tjente ham til forskelligt Brug, og alt dette kunde godt gøres i Mørke.

Imidlertid blev Vintrene stadig længere. Bræen laa langt ud i Landet. Man kunde ikke se den flytte sig, men hver Maaned og hvert Aar var den kommen længere.

Den yderste Rand laa nu helt nede i Lavlandet, hvor den grønne brustne Is stødte sammen med Resterne af den udgaaede Skov. Hvor der før havde staaet Bambus og Mimoser laa der nu et Isskjold i Bjerghøjde; hvor Kandebæreren havde groet i de hede Sumpe hvælvede sig smudsige Porte i Bræranden, hvorfra der udsprang kolde Floder med hvidt uigennemsigtigt Vand. Bræen vædskede altid og frøs igen ved sin egen Kulde og voksede, skred, tog det ene Landskab efter det andet.

Dreng var godt kendt med dens Væsen, vidste at den kom. Han regnede og lagde sammen og forudsaa saa temmelig klart den Tid da der ikke vilde gives andet end Vinter Aaret rundt, naar Bræen havde taget hele Landet. Uvilkaarligt samlede han Kræfter derimod, lagde Erfaringer op, væbnede sig mod Fremtiden. Hver forbigaaende Vinter var en haard Skole han gik i der lærte ham at forberede sig i det store; han foretog sig nu ikke meget om Dagen uden at der begyndte at være Mening deri ud over Øjeblikket, selv om han ikke altid var sig en Plan bevidst. Bræen var over ham.

Men de første Somre efter at han var bleven ene kunde endnu være temmelig hede, omend meget regnfulde. Der var rene Drukneaar, hvor den lune Regn styrtede ned Uger igennem og forvandlede Landet til taagede Moradser. Saa laa Bræen renskyllet og klar med et Afgrundsskær af Grønt baade i Dybden og Højden, vred sig i milebrede Bugtninger, kløftet og strøet med nedstyrtet Fjeld fra Tinderne hvor Sneen altid blev liggende og ned i det regntaagede Land.

Dreng blev halvt et Vandmenneske i de korte Syndflodssomre, han lærte sig at færge paa Træstammer, som han stagede frem med en Gren; de opsvulmede Floder og Søer kunde ikke længere stoppe ham. Blev Vandet for dybt pulsede og gravede han ned deri med den brede Ende af Stagen og kom frem alligevel. Hunden fulgte ham snart siddende paa den anden Ende af Træstammen, snart svømmende ved Siden af. Hvor de altid var vaade, altid drivende af Haarene begge to, altid med gennemfugtig og valen Hud lige til Øjnene; men de trivedes forunderlig godt derved.

I de korte Somre faldt Dreng tilbage til Skovmenneskets Sorgløshed, smed sine Huder og strejfede omkring uden andet paa end sine Stenvaaben. Han drak Varmen med alle Porer, laa i Dagevis og bagte i Solen, naar den endelig en Gang brød gennem Klodeskyerne. Men Glubskheden fra om Vinteren sad i ham og ventede kun paa Kulde; han havde faaet Hukommelse. Han kom aldrig saa langt bort, at han ikke saa det grønne Blink af Bræen mod Himlen.

Om Sommeren laa Dreng paa uafbrudt Omflakken, flyttede omkring milevidt under Jagt paa al Slags Vildt. Han rejste sig smaa Rishytter for Natten hvor den kom over ham og drog videre næste Morgen. Han kom paa Streiftog ned til de sydligere Egne hvor han var fra og fandt, at Skoven nu næsten var raadnet ned i en lodden og ukendelig Sump. Stammerne af de store Træer var næppe til at skelne mere, dannede en næsten ufremkommelig Underbund af henfaldende Tømmer, som begyndte at gro til med Buske og Ukrudt.

Urskoven kom aldrig mere til Kræfter.

Hvert Aar satte nogle af de ødelagte Træer Rodskud, der prøvede at løbe i Vejret, og det grønnedes af nye Spirer i Mudderet over de begravede Palmer, men de blev aldrig til Træer, næste Vinter slettede dem ud igen. Ingen af de rigtige Urskovsvækster kom mere til Førlighed, men de holdt Livet oppe ved smaa forkrøblede Aflæggere, hvoraf nogle viste sig haardføre og siden kom til at forplante Urskoven videre, om end i meget forandret bittelille Maalestok.

Derimod var der andre Vækster, som forhen havde været uden Betydning i Urskoven, der nu slog sig op og begyndte at staa sammen om at danne en ny Skov, Naaletræerne, der kunde taale Kulden. Gran og Fyr bredte sig hurtigt paa Urskovens Tomter, og selv Enebærbusken, der havde staaet i den varme Skov som et cypresagtigt Kæmpetræ, vintrede over med nogle smaa langsomt voksende Rodskud, der kom til at ligne Modertræets Kupler og Pyramider skønt kun i det smaa. Andre Vækster udviklede sig omvendt fra Urter og Buske til store Træer under de ny

Forhold, idet de viste Evne til at fælde Løvet om Vinteren og skyde paany om Foraaret. Der var Birken og Egen, som før kun havde været Buske i Urskovens Underbund, der var Aspen og Pilen og mange andre, de fik nu Magt og begyndte at danne Krat og række sig med det forgængelige Løv om Sommeren hvor Nætterne var lyse.

Alt indrettede sig paa den ny Orden med skiftende Aarstider, siden det nu ikke kunde være anderledes. Mange af de udvandrede Dyr kom tilbage til Norden i den varme Tid og blev ved at gentage det, skønt Aar for Aar vigende, efterhaanden som Bræen tog til.

Næsten alle Fuglene drog nordpaa, naar Solen begyndte at staa i blændende Vifter over de oversvømmede Egne, hvis Linjer de nu en Gang kendte. De var ikke kede af al den Overflod paa Vand, naar blot Solen lokkede Græs og Siv og tilstrækkeligt Ormekravl frem deri. Der var jo dem, der straks og for stedse blev i Syden, Flamingoen og Pelikanen og flere ligesaa kræsne Fugle af temmelig tvivlsomt

Ydre men med meget fine Fornemmelser mellem Svømmetæerne, og de er hermed ude af Fortællingen. Hele Resten, Gæs, Ænder og Svaner, Viber, Lærker, Spover, hilste Dreng paa, naar de i Flokke saa tykke som Skyer kom susende sønderfra og med glad Hjemkomstmusik kastede sig i de milevide Søer, hvor den gamle Skov ragede op fra Bunden med afblegede Grene og Rødder saa langt Øjet rakte.

Her gøede Tudserne, til Storken kom og slog dem i Halsen, her boblede Orme og svømmende Smaayngel i det solede Vand og lokkede Ænderne til, store Gedder lavede Lynfurer i Vandspejlet forfulgt af Odderen, og inde mellem de sammenhobede Træer byggede hele Flokke af Bævere Byer.

Der var en Appetit og en Rugen og Barslen uden Lige, og Dreng svælgede i Æg og Vildt, dovnede lange Uger hen ude paa Holmene, hvor Bierne byggede i de hule uddøde Træer.

Ogsaa mange af Landdyrene gjorde Forsøg paa at trænge tilbage nordpaa i den varme Tid. Naar Dreng sad og holdt Ud-

kig fra det høje Land nordoppe kunde han langt langt borte mod Jordens Sydrand, der laa blændet under Skyvifterne fra Solen, faa Øje paa en gammelkendt Figur mod Himlen, Løven med den svære Forkrop, kun et næsten usynligt Punkt i det Fjærne, eller han øjnede de fine Linjer af en eller anden kuldskær Antilope, der var rejst maaske hundrede Mil fra de ny Græsgange søndernede for blot at kaste et Blik ind over Hjemmet i Norden den havde forladt. Det var kun ganske enkelte Omstrejfere og maaske Udsættere, og de vendte altid om, naar de fra en Højde havde overset de ødelagte Skove. Deres Skæbne viste dem længere og længere mod Syd, og snart vilde deres Sted her ikke kende dem mere.

Nogle Landdyr kom Sommeren over paa Besøg og rejste bort igen naar det blev koldt, men de blev færre og færre; de kunde ikke som Fuglene danne sig Veje i Luften og vænne sig til aarligt genkommende Træk. De flygtige Vildheste optog denne Levevis og nogle faa andre Letbenede, men ellers skilte Bræen snart

mellem dem der vilde blive og dem der vilde gaa. De første Par Somre prøvede Flodhesten at vende tilbage, han kom pjaskende op gennem Moradserne men blev pikeret over de mange Træstød og Grene paa Bunden og viste sig ikke næste Aar igen, vendte det utaknemlige Fædreland Ryggen, og den var bred.

Den allerførste Sommer fandt der et stort Rykind Sted af de haleløse Aber der levede paa Jorden ligesom Mennesket, de havde naturligvis glemt Vinteren og indrettede sig med en Masse ophøjet Rethaveri og Overfald paa alle andre Skabninger i et Bjærgkrat, hvor der var Nødder og Bær nok for dem at solde med i de varme Maaneder.

Da Dreng næste Foraar kom ned paa Lavlandet, fandt han Skeletterne af hele Horden paa en Holm, hvor de var naaet hen under Forsøget paa at rejse fra Kulden. En Storm havde overrasket dem, og man kunde endnu se paa de afpillede Benrade, hvordan de havde siddet i en tæt sammenpakket Klump med hinanden om Halsen og var frossen ihjel. De havde altid kedet Dreng ved at belure og efterligne ham,

saa han gjorde sig en Fornøjelse af at kvæde en Vise over Forsamlingen. Det var de sidste han nogensinde saa. Sydpaa døde de nok ogsaa ud, tiltrods for at de altid havde Ret og altid hyklede op om at være sig selv.

Klogere var Mammuten, som Dreng saa meget til i sine første lange Jægeraar, hvor Tiden faldt ham evig mens han blev en anden og voksede til Mand; han og Mammuten fulgtes ad fra Begyndelsen. Dreng jagede ikke dette Kæmpedyr endnu, det var han ikke moden til, de kunde derfor godt færdes sammen uden at forstyrre eller blive skinsyge paa hinanden; de levede af forskellig Mad.

Mammuten lignede ikke sig selv som Elefant mere, han havde lagt sig en langhaaret Pels til i Kulden, saa at han saa ud som et mosset bevægeligt lille Fjeld, naar han stemplede omkring mellem Granitblokkene og rystede Rimen af Lærketræerne, inden han fumlede de grønne Naale i sig med Snabelen. Om Vinteren blev han Dreng en kendt Figur i Fjeldet, hvor han kunde træffe paa det vældige Dyr i et eller andet

nedsneet Naaletræskrat staaende ind i Læ af en Klippeblok med oprullet Snabel og Sneen fygende mellem de vidtfavnende Stødtænder. Der stod han og rokkede bjærgtungt i Snestormen og groede til med lang Uld mellem de mægtige Ben, uendelig taalmodig, og under de buskede Bryn der sad fulde af Sne saa han ud paa Vejret med sit lille levende, erfarne Øje som Ensomheden selv.

I de strænge stille Frostnætter, naar Dreng vaagnede i sin Grav af Kampesten, hørte han det hule Host af Mammuten lyde igen mellem Iskløfterne og svinde i den ringende Evighedsstilhed, saa var den Gamle paa Vandring op over Bræen i Skær af Nordlyset, forsigtig med hvor han satte Kæmpefødderne mellem Isens Kløfter og Blokke. Han gik lange Veje over Bræen for at finde de Fjeldøer, ofte stejle Tinder, hvor Dværgfyrren groede, der var hans Føde.

Men om Sommeren gik Mammuten og blæste dovent og lækkersultent mellem de unge Birke og gjorde Kunster med Maden, som han hvistede op paa sin Ryg

og trillede rundt med i den følsomme Snabel, inden han fandt for godt at putte den ind til Tænderne. Saa fældede han og efterlod sin grove Uld paa Tornebuske og i Krattet.

Mammuten hørte til de lyse Nætter, hvor Birkestammerne dæmrede langt hen som hvide og blakkede Lemmer; man saa ham da staa og duve og flappe Øren mod Myggene langt borte paa Højene, hvor Himlen lyste gult endnu ved Midnatstid, og paa lang Afstand hørte man det dybe mætte Gnog af hans langsomme Tænder som Stenene i Grunden under Bræen.

Men efterhaanden som Somrene tog af kom Mammuten sjældnere og sjældnere ned fra Fjældet, han gik snarere mere nordpaa naar det blev Foraar, kær som han var bleven i kolde Omgivelser, og dette kunde Dreng ikke undlade at tage Varsel af for Fremtiden; han vidste Mammuten var klog.

Dreng tænkte alvorligt. Hans Barndom var svunden nu og havde kun efterladt Følelsen af at der var gaaet uendeligt lange Aar; den Tid han havde levet ene

i Vildmarken kunde godt være en Ring af Aartusinder. Han savnede Intet, beherskede sin Tilværelse ganske og fandt flere og flere Midler til at lette sig den. Han frygtede Ingen i Himlen eller paa Jorden, havde gjort sig alle Dyr underdanige med Øksen og Spydet, der fløj fra hans Haand, og de blinde Magter der mødte ham i Snestormen og Mørket, med dem tav han, de var selve det haarde Liv han førte, Uundgaaelighed og Trods tvunget sammen i et og bragt til Vækst. Han havde overvundet Naturen og sig selv.

Men nu følte han sig meget ene. Hvorfor var han bleven saa stærk, var der ingen anden Maal for hans Kræfter end blot at leve? Tiden faldt ham ikke lang; enten jagede han for i Dag eller forsynede sig for Fremtiden, selv i Mørket kunde han arbejde, og naar der ellers var Tid til Lediggang sad han paa sin Dysse Dage og Nætter igennem og mærkede sig Stjærnernes Gang, Solens Vaner paa Himlen, og begyndte at vide Besked med hvor Himmellegemerne gik, hvor ofte de kom gen og hvor lang Tid det tog.

Altid gik hans Øjne forskende op og ned, hid og did, altid faldt nye Ting i hans Hænder, og var noget set eller berørt blot en eneste Gang, blev det for altid i hans Hukommelse og levede videre der. Han var altid aaben for Iagttagelse, altid beskæftiget, enhver ny Opdagelse satte ham Blodet voldsomt op i Panden, han løb omkring som et Dyr der i Feber, hed af Rugevarme bygger Rede, naar nye Ting var over ham, hans Hoved skabte, og alting ynglede i hans Hænder. Men han var ikke glad.

En Sommer tog han sig for at følge sin Stammes Spor sydpaa, der førte fra forladt Boplads til forladt Boplads flere Ugers Rejse ned i Landet. Stedet hvor de boede da Dreng forlod dem var de forlængst flyttet fra, og Skoven var uddød, Dreng maatte over Bjærge og helt ned i vildfremmede Egne hvor han ikke følte sig sikker, indtil han omsider en Gang saa Røgen stige op fra en Lejr mellem Træerne og vidste det var dem. Det var slet ikke noget varmt Sted, selv saa langt mod Syd, hvordan mon de klarede sig? Han saa

paa Røgen, længselsfuld, men den medbragte i hans Erindring Forestillingen om Stammen der sad lejret om Baalet eller laa rundt i Hytterne og skændtes, Dag ud og Dag ind, mundhuggedes, uden at Nogen nogensinde slog. Hvis han havde nærmet sig Bopladsen den Dag da han kom og saa Nidstangen de havde sat op for ham, vilde han have hørt de ukuelige hadefulde Stemmer halse mod hinanden, og han vidste det var hvad han vilde opleve nu, om han gik videre. Desuden, kom han med Ild, havde han i sin lange Landflygtighed genfundet det han i sit eget Sind ansaa for den eneste Betingelse, hvorunder han kunde vende hjem? Han gik ikke længere. Men den Sommer blev han i Vildmarken nordenfor Skovene, hvor de forskellige vilde Stammer foruden hans egen havde slaaet sig ned, langt fra hinanden og som altid i bitter indbyrdes Fejde.

Fra sin Spejderplads paa Højderne saa Dreng ofte Røg fra de andre Stammers Boliger langt sønderpaa nede i Landet, men den Tanke at søge Berøring med

dem eller blot at hente Ild fra deres Lejr faldt end ikke ham ind en eneste Gang. Tilnærmelse til disse Fremmede kunde kun tænkes paa een Maade.

Og den Sommer hændte det virkelig Dreng, at han stødte paa et eller andet Menneske, der havde været nysgerrig og dumdristig nok til at strejfe for langt nord paa op i de øde Udmarker. Ved disse Lejligheder fik han sin Længsel efter Mennesker tilfredsstillet. Det kunde falde vellykket ud eller blive en Skuffelse, alt eftersom det var en ung Person med godt Blod eller et gammelt senet Urmenneske ikke til at bide Hul paa. Dreng bar længe paa det ikke udelt behagelige Minde om saadant et Møde i Form af Fordøjelsesbesværligheder; det var en gammel vindtør Skovmand, som han havde overrasket ved Krebsefangst i en Bæk og fortæret ubeset, saa at sige paa Stedet. Uh, han havde ømme Tænder af ham længe efter, var lige ved at faa Fordom mod Mad af sit eget Kød og Blod. Hans Trang til Mennesker tog ikke lidt af, efter at han havde prøvet et Dusin Stykker. Desuden

vovede der sig tilsidst ingen Folk nordenfor Skovene mere, hverken i Flokke eller enkeltvis forvildet; der var begyndt at gaa Rygte i Stammerne om en slem Trold oppe i Ødemarkerne, halvt Bjørn og halvt Menneske, der sønderrev og opaad alt hvad der nærmede sig ad den Kant. Dreng vandrede saa igen nordpaa op imod sine egne kolde Regioner.

Men efter at han i nogle Uger havde været henvist udelukkende til dyrisk Diæt som sædvanligt, begyndte han at fable i sine Drømme om et rigtig ungt blodrigt Medmenneske en Gang, kun en eneste Gang igen, og det gjorde at han kun tøvende og med mange Svinkeærinder ud omkring til Siden vendte tilbage til Ensomheden.

Paa en af disse Afstikkere foretaget i et Haab, som han halvt skjulte for sig selv, vis som han var paa at blive skuffet, var det han mødte sit Livs Under.

Det var et Menneske, endelig igen en Skabning med Forlemmerne fra Jorden. Dreng saa sit Bytte en Dag i en øde Dal i fuldt Spring op imod en Hule og siden

da han havde afskaaret det Vejen dertil vildt løbende ned gennem Dalen over en Bæk og bort bag en Bakke — og Jagten begyndte. Den varede i tre samfulde Døgn og endte først langt borte i en Egn, der var Dreng ganske ukendt og som ikke bidrog mindst til, at Jagten blev Drengs store Oplevelse. Vildtet der løb hurtigt og mere udholdende end nogen Ren førte ham nemlig ud til hvor alt Land endte og der kun var Vand, en umaadelig Sø saa langs Øjet rakte; det var Havet.

Straks da Mennesket tog Flugten var det Dreng paafaldende, at han hverken søgte tilbage mod Skovene eller op i Bjærgene men bøjede af ud over de lave Sumpe og Stepper, der laa milevidt vesterpaa ad Solnedgang til. Boede der Folk ad den Kant, eller havde Mennesket ingen Stamme at ty hjem til?

Hvad der forundrede ham endnu mere var at Mennesket lod til at have noget paa, ikke Skind som han selv men noget andet der slog og flagrede i Vinden mens han løb. Hvis det var en Slags Klæder kunde det godt behøves, for det var langt hen paa

Aaret med Hagl og bidende Storme, men Dreng vidste ikke af noget Menneske foruden sig selv, der kendte til at klæde sig paa imod Kulden. Hvad han ogsaa bemærkede var, at Flygtningen hverken gjorde Mine til Forsvar eller prøvede paa at undkomme ved List men bare løb lige ud og blev ved med det som eneste Redningsningsmiddel, omtrent som det vilde Kvæg havde for Skik. Her drejede det sig om at løbe Vildtet ind eller løbe det ihjel.

Dreng maatte bruge alle sine Kræfter for at holde sig paa Sporet, og i de første mange Timer øgede Mennesket foran sit Forspring. Men saa begyndte Dreng at vinde ind paa ham, næsten ukendeligt men nok til at han ikke opgav Jagten. Om Natten hvilede Dreng nogle Timer, spiste og sov, og næste Dag maatte han løbe paa Sporet til over Middag inden han øjnede sit Vildt.

Næste Nat havde det jagede Menneske brugt nogle stakkels Kunster, var gaaet over Vand ud og ind og havde skjult sig i en Stenmark, men Dreng sporede ham ud, rejste ham og forfulgte

ham tættere end før. Mange mange Mil var tilbagelagt, og de var inde i Egne Dreng slet ikke kendte.

Rudler af Vildheste jog op nu og da og galopperede ud i Kreds, blev staaende og saa paa Dreng, der hastede forbi i et langt jordvindende Trav. Dreng hvæssede Tænder under Forfølgelsen, ikke længere blid. Ellers var Jagten ikke videre forskellig fra hans daglige Tilværelse, kun at Vildtet denne Gang var ædlere og mere forønsket end sædvanligt.

Den sidste Dag gik Mennesket der foran kun smaat, syntes at være bleven syg i Lemmerne. De var kommen ud til det store Vand og bevægede sig op langs Bredden, hvor Sandet laa fint blandet med runde Sten og mangehaande sære Ting. Dreng løb med nyfigne Blikke til alt hvad han saa paa Stranden og med Næsen vibrerende mod den stærke Lugt herude men han gav sig ikke Tid til at stanse. Det fik vente til bare om nogle faa Øjeblikke nu, Mennesket foran løb uden at komme frem, sejlede kraftesløs og saa meget lidende ud fra Ryggen. Omsider gik

han omkuld i Sandet, rejste sig og forsøgte at komme videre men nu kun paa alle fire; og Jagten var endt.

Dreng nærmede sig sit Bytte i store fordoblede Spring men uden at kaste Spydet eller gøre sig rede til at bruge Øksen, her kunde Tanden gøre det, og han slikkede sig med Tungespidsen hen under Læben, sulten men navnlig tørstig som han var.

Da saa han det var en Kvinde. Hun laa paa sine Knæ med Ansigtet ned i Sandet, afventede sin Skæbne. Hun gav ikke en Lyd da Dreng rørte ved hende, han vendte hende om, og deres Øjne mødtes. Al Tanke om Mord døde ud af ham. Hun skulde visselig leve.

Men han viste Tænder i en sidste hævngerrig Følelse af hvad hun havde kostet ham af Længsel og Møje.

Rædselen over at være i hans Vold veg straks af hendes Blik, da hun kendte hun skulde leve, og ogsaa hun blottede alle sine Tænder imod hans som for at bide — men ingen af dem bed. Og dette var det første Smil.

De fulgtes ad siden. De blev ene to paa Bræen, det eneste Menneskepar i Norden.

Solen brød gennem Skyerne og saa at der ikke var andre ... saaledes opkom Monogamiet.

HAVET

HER kan det fortælles, at Dreng mange mange Aar efter, da han havde levet en Menneskealder oppe i Landet med sin Kvinde, blev Bytte for en uhelbredelig men ikke egentlig afkræftende Sygdom, en mægtig Længsel efter Havet.

Det begyndte med at han aldrig kunde glemme det Maaltid af friske Muslinger han og Kvinden havde indtaget i Stranden kort efter at han havde indhentet hende og de havde lokket Smilet frem paa hinandens glubske Ansigter. Dette Maaltid hvor Dreng første Gang havde smagt saltet Mad stod siden for ham som det i Grunden eneste i hans Liv, han kunde nikke uden at vide deraf som om han

mærkede sig en vigtig Nyhed naar han kom til at mindes det.

Og forbunden med Smagen var en mærkelig klar og lykkelig Erindring om alt hvad han havde oplevet det Par Timerstid han og Moa — saaledes hed hun, efter at Børnene hun fik havde givet hende Navn — havde hvilet paa Strandbredden, inden de begav sig hjem til Bræen. Dreng havde undersøgt de runde Sten og andre ukendte Sager, hvoraf adskilligt befandtes spiseligt, om end af blandet Værdi, og han havde vejret i lange Drag ud over denne Sø, der var mere sortladen end de Vande han kendte inde i Landet og uden Bredder paa den modsatte Side, saa vidt ses kunde. Vandet havde været af en anden vild Smag, rigtig godt men ikke for meget deraf. Hvide Fugle med et eget ramt Sprog fløj ude over Bølgerne, som lod til at ligge paa en stor Vandring.

Havde Dreng gemt en Beslutning hos sig selv om at her vilde han komme igen og siden glemt den, var det det der kaldte? Hvorfor havde den Dag været saa dejlig, saa sød ind i sit Inderste, at Erindringen

derom blev den skjulte Begyndelse til alt hvad Dreng siden kummerligt drev det til af Godhed? Han rystede paa Hovedet mange Aar efter, og Moa kunde naar hun saa op fra sine Byrder mens de laa paa Vandring spore et fint flygtigt Lys, der gik over Mandens voldsomme Træk, noget der lignede Smilet fra den Dag paa Strandbredden. Moa skuttede Bylterne med det evige Spædbarn som Topfigur bedre op paa Rygstykkerne; nu vidste hun Manden længtes, længtes, men at det næppe var hende han tænkte paa. Og dog var der Ingenting i Verden hun bøjede sig dybere under Læsset for end Mandens hellige Længsel, hvoraf hendes Part var at hun i umælende Trofasthed gjorde ham Følgeskab til Døden.

Ja, Dreng længtes efter Havet. Aarene fjærnede ham fra det ene Nu paa Stranden, hans Liv blev lutter Vinter, men dette Nu blev ved at være det eneste. Det Ukendte var traadt ind i hans Hjærte i den Smule Stund da han sad der paa det hvide Sand og saa Bølgerne flokke sig og ligge paa Vandring ud mod hvor han ikke længere

kunde se. Der var noget i Nuets Under der var gaaet i hans Blod og som siden skulde blive hans og hans Slægts Skæbne.

Men han vidste ikke og opdagede aldrig, at Længslen efter Havet var mystisk og evigt knyttet til Gryet i hans Hjærte i den Stund da han første Gang saa ind i Moas stakkels jagede Øjne.

MOAS VANER

Og nu Hverdagene. Det blev Vinter, og Dreng og Moa drog den frivilligt imøde, søgte nordpaa op til Randen af Bræen, hvor han var vant til at bo og følte sig hjemme. Her levede de under mange Omskiftelser, først bestandig paa Vandring siden fast bosatte, og blev med Aarene en Familje.

Kulden havde ikke noget nyt for Moa, hun havde lært at klare sig gennem alle Aarstider. Dreng fik lidt efter lidt Indblik i alle de smaa Nyttegreb hun raadede over til Værn for Livet, de var meget fordringsløse og laa saa nær, at Ingen der var vant til at leve i Skovene vilde tænkt sig dem; Moa havde simpelthen ført dem ud

i Virkeligheden. Klæderne hun bar da Dreng traf hende var af hendes egen Opfindelse, og Dreng havde godt af at erkende, at to Mennesker der var hinanden fjærne, ikke anede det mindste om hinanden, kunde bringes til at finde paa selv samme Ting; det blev Aarsag til at han med brudt Jeg og i Taknemlighed optog Moa i sin Ensomhed, og de blev det første lille Samfund paa Jorden. I Urskovene nærmede Mand og Kvinde sig hinanden som Ulve, og ingen Kvinde blev Moder uden med Mærker i Nakken af Mandens Tænder; Dreng og Moa var det første Menneskepar, der levede sammen med Blikket i hinandens Øjne.

Moas Klæder var ellers fra Stoffets Side noget forskellige fra Drengs, det var ikke Huder men en Slags flettet og filtet Vadmel af Mammutuld, som hun havde plukket af Tornebuskene og snoet til groft Garn, det var meget tykt og varmt. Paa Fødderne havde hun flettede Bastsko, og en kunstigt forarbejdet Kurv af Siv hvori hun havde alle sine smaa Ting, de besynderligste Skatte i Form af alt muligt hvad

ogsaa visse Fugle samlede paa, forlod hende aldrig. Heri gemte hun Kærner, Tænder og Smaasten, som havde tiltalt hende ved deres Farve og Rundhed, Fjer, visne Blomster, Kæruld, alle Slags skinnende Ting og alt hvad der var blødt, foruden naturligvis sin Mad, der ogsaa var af underlig Beskaffenhed. Blev Kurven for fuld, henlagde Moa Depoter af sine Ting hist og her under Stene og i Huller, smed aldrig noget bort men glemte let hvad hun havde gemt. Hun var saa god.

Dreng fik aldrig rigtig Rede paa hvordan Moa var kommen op i Ødemarken og hvordan hun havde baaret sig ad med at holde Kulden ud, hun var meget faamælt. Det var ikke af Hemmelighedsfuldhed eller Uvilje, men der eksisterede vist slet ikke nogen Fortid for hende i Sammenhæng. Hun var lutter Liv men kun i Nuet, hvad hun erindrede gik over hende som Skyggen af en Oplevelse igen men *var* ikke i sig selv. Hun kunde ryste sit vilde Haar yderst udtryksfuldt, naar Dreng spurgte hvordan hun var kommen fra sin Stamme, prøvede ogsaa gærne at fortælle

en lang Historie, som pludselig efter hendes Minespil at dømme syntes ganske nærværende; men det blev bare til en Mængde Rigdom eller Trængsel i Øjnene og nogle faa Ord eller snarere Sanglyde, og dermed mente hun at have udtømt en Verden. Saa maatte Dreng jo forstaa hende. Der var Syn for hvem hun var, varm og altid Dreng saa nær som muligt, og for hvad hun kunde, var det ikke Historie nok?

Efter hvad Dreng iøvrigt sluttede sig til var Moa af en eller anden Grund, hendes eget Væsen uvedkommende, bleven en Udsætter som han selv og havde taget til Vildmarken, og det maatte have været i en meget ung Alder, for hun var først lige udvokset men havde aabenbart tilbragt mange Vintre i Ensomheden. Sagtens havde hun haft noget af det samme Sind som Dreng der havde gjort ogsaa hende modsat alle andre i Stammen og givet hende Evne til at leve ene og uden Ild. Nordenvinden havde strøget hende Haaret fra Panden, og hun havde lært at hjælpe sig selv.

Ejendommeligt var det at iagttage hvor hun i Vinterens Skole havde tilegnet sig samme Modstandsevne som Dreng men paa en anden Maade. Han fik det at se efterhaanden som de levede sig sammen og han opdagede Moas Vaner. Hun havde ikke givet sig af med Jagt, alle Dyr indjog hende kun Skræk, og det navnlig de allermindste, saasom Mus der kunde faa hende til vrælende at bestige Bjærge; derimod spiste hun med Sindsro Myrer, Snegle og alt hvad der krøb, ogsaa Fluer og andet Utøj dog med stræng Undtagelse af Edderkopper; hun syntes at sondre mellem Dyr efter egne uudgrundelige Regler.

For Resten levede hun næsten udelukkende af Planteføde og havde her, med eller uden Smag, skabt en hel Række ny Slags Spiser. Da hun ikke længere kunde faa Frugter som hjemme i Urskoven, havde hun mættet sig med Græs og Rødder og Urter, som hun fandt i Moserne og de stenede Udmarker hvor hun holdt til, og at hun havde haft Forstand paa at finde de nærende Ting beviste hun ved sin Eksistens, levende og kærnesund som hun var. Om Som-

meren kunde dette jo gaa, og til langt hen paa Efteraaret var der fuldt op af Bær i Moradserne, som ogsaa Dreng havde draget sig til Nytte, men hvordan var hun kommen over Vinteren naar der hverken var Ormekryb eller Urter at finde i Vildmarken? Hun havde ingen bevidst Sans for at lægge Forraad op til den kolde Tid saadan som Dreng, og dog havde hun klaret sig.

Det var simpelthen hendes almindelige Samlertrang der havde strakt sig saa vidt, at hun selv i lange Perioder naar der ingen Mad var havde kunnet hjælpe sig med Beholdningerne i Kurven eller i hendes andre Gemmesteder. Hun samlede paa alt muligt og saa meget som muligt deraf, og denne blinde Drift var bleven et med hendes Selvopholdelse, hun havde *altid* Forraad; saadan kom hun over Vinteren.

Moa forstod at tørre forskellige spiselige Rødder, eller de var ganske naturligt bleven tørre fordi hun gemte dem, og af saadanne Varer lagde hun store Dynger op. Men mest af alt yndede hun Frøene af

visse Græssorter, dem pillede hun sammen og gemte med særlig Omhu i store Mængder. Det var vel begyndt med at hun elskede disse Kærner, fordi de var smaa og i hendes Øjne lignede Unger, bittesmaa vilde Lam, som maatte dægges for og være hendes egne, og her havde hun ikke kendt Maade, havde villet lægge sig et ligefrem uendeligt Antal til bare for at have dem, en hel Verden af smaa yndige Unger. Siden havde hun spist Kærnerne, naar Nøden krævede det. En Haandfuld af dem var nok til at mætte Moa for Dagen.

Især samlede hun Kærnerne af et stort Græs med lange ru Vipper, den vilde Byg. Dreng kendte dem godt, han havde undertiden smagt paa et Korn enkeltvis, naar det tilfældigt var hængt fast i hans Haar, og det smagte behageligt. Men Moa samlede dem hvert Aar i Massevis, og de blev snart et fast Bidrag til baade hendes og Drengs daglige Føde.

Aarene gik og Moa udviklede sine Vaner, mens de flyttede om under Bræen og boede for kortere eller længere Tid hvert Sted, og Dreng lod hende om hendes Sys-

ler, passede sin Jagt og forbedrede sine Redskaber; af og til bemærkede han, at Moa havde nye Ting under Hænder der kom saadan ganske af sig selv. Hun sankede flittigt Mammutuld og andre Dyrehaar hvor hun færdedes og sad siden hjemme ved Dyssen og tvandt Garn deraf, som hun flettede til Dragter. Til Sommerbrug lavede hun sig lette Skørter af Siv og snoede Græsfibre og prøvede sig frem saa længe at hun omsider blev staaende ved en Plante, der egnede sig særligt dertil, en lille Urt med blaa Blomster, Hørren, og den og Moas utrættelige Fingre fik siden meget med hinanden at gøre. Moa flettede Kurve af Vidjer til sit Korn og klinede dem tætte med Ler, for at det ikke skulde løbe igennem; ad den Vej skulde hendes Køn omsider famle sig frem til Pottemageri; men i dette som i mange andre Ting kom der ikke rigtig Fart før Dreng igen var kommen til Ild.

Der var allerede flere Børn. Den første Unge fik Moa en Dag Dreng var borte, og næste Gang fjærnede hun sig fra Dyssen om bag en stor Sten, hvor Dreng

hørte hende klage lidt til hun en Timestid efter kom med det ny Barn. Det var smaa blinde Væsner med brun Luv over hele Kroppen der den første Tid næsten altid sov i den flettede Pose paa Moas Ryg. Men de voksede i en Fart, den ældste struttede allerede tykmavet omkring udenfor Døren og undersøgte Alverdens løstliggende Ting. Faderen lavede ham en Flintøkse ikke større end en Tommelfingernegl, hvormed den lille Mand gjorde drabelige Indhug paa Hundehvalpene, der sværmede omkring paa Bopladsen. Dreng oplevede da igen at se lodne Smaabørn flyve med Dun op i Luften og lege det var Fugle, ligesom i den tabte Skov; men nu var det meget anderledes.

Huset maatte bygges rummeligt og fast, for at Familjen kunde faa Plads at sidde derinde. Dreng væltede en stor Sten for Indgangen, naar han gik paa Jagt, og dernede sad saa Moa lunt med Børnene og passede sine Flettearbejder. Om Dagen skød hun en mindre Sten tilside i Dyssen, saa at der faldt lidt Lys ned under Jorden til hende; ellers havde hun det temmelig

mørkt, navnlig om Vinteren. De boede altid paa et Sted den kolde Tid igennem, og her kunde der blive en helt vidtløftig Boplads, Dreng maatte rejse særlige smaa Stuer til deres Forraad af Rødder og Korn og vindtørret Kød. Han sørgede altid for at vælge et Sted der gav Læ i Forvejen, helst en naturlig Hule, men ellers kun en naturlig Klippeskrænt, som han byggede op ad, eller en Fordybning i Jorden hvis ikke andet fandtes.

Bræen tvang dem til at blive ved at flytte, ofte bogstavelig talt, idet Isranden kom og skred hen over Bopladsen. De var paa den Maade bleven tvungen saa langt mod Syd, at de nu boede efter Beliggenheden omtrent i den Egn hvor Dreng var født og havde tilbragt sin Barndom; han kendte det paa flere Mærker, det var i Nærheden af den udbrændte Vulkan. Men hvor der før havde staaet Urskov bredte der sig nu et fast Isskjold milevidt og dybere i de grønne Kløfter end Skovens højeste Træer. Det var en underlig Forskel, og Dreng der havde oplevet For-

andringen kunde til Tider have svært ved at kende sig selv igen.

Imidlertid blev det stadig vanskeligere at flytte. Moa fik flere Børn og slæbte hjærtensgærne om med et paa Ryggen og et foran paa Armen foruden en ved Haanden og diverse bagefter hængende ved en lille Klo i Skørtet, men de havde saa mange andre uundværlige Ting nu de maatte føre med, at det blev næsten umuligt. Moa slæbte mere end sin egen Vægt, altid indesluttet og altid god, de fik flyttet, fordi Bræen sagde de skulde, men det kunde ikke blive ved.

Dreng havde ogsaa selv indført saa mange Forbedringer, der gjorde det svært at bryde op, naar de først havde sat sig ned et Sted; han var begyndt at holde Dyr hjemme ved Bopladsen. Paa Jagten hændte det jo ofte, at han havde Lejlighed til at tage et eller andet Dyr levende, et Vildhesteføl eller en Renko, og dem førte han hjem og holdt dem gaaende tøjret ved Skindremme i Nærheden af Huset. I Tilfælde af manglende Vildt var der da disse fangne Dyr at tage til. Dette greb

om sig i Tidens Løb, saa at han fik flere Vildheste gaaende hjemme foruden vildt Kvæg, Rener og Geder, og de formerede sig i Fangenskabet, blev snart til mange. Ulvene overfaldt dem om Natten, Dreng satte da Indhegninger op af Grene og Fletværk. Om Efteraaret slagtede han de fleste og tørrede Kødet til Vinterforbrug, men nogle der var bleven ganske tamme og halvt hørte til Familjen lod han leve Vinteren over. Moa og Børnene fodrede dem med Græs de havde samlet om Sommeren og tørret. De halvt tamme Vildheste og Rener var ikke saa vanskelige at føre med paa Vandringen, og de fandt sig endogsaa i, at Moa læssede nogle af sine Byrder over paa deres Ryg, og gjorde saaledes Gavn. Børnene blev snart fortrolige med de smaa skikkelige Vildheste, der næsten ikke var vilde mere, og fandt paa at sætte sig overskrævs paa dem, naar de var paa Rejse.

Og saaledes formede Optoget sig, Dreng i Spidsen med Stenøksen, altid fattet og altid farlig. Han havde kun eet Øje, men det saa alt, slog ned paa enhver Ting, der

rørte sig indenfor Miles Omkreds. Han slaar Haanden i store Stene, der ligger ham i Vejen, vælter dem og træder dem yderligere til Side med Fødderne, idet han uden Ophold gaar videre med Blikket hængende langs Synskredsen, og bagved kommer Moa med Byrderne, Børnene og Husdyrene i smukt Kameratskab, de smaa Numre ridende paa de store. Og det regner. Under Himmelranden ligger det grønne Blink af Bræen, som vinker hjemligt og tvinger til at vandre. Ja her kommer Stenaldermanden med sit og sine.

Men Rejserne fik omsider Ende. Et Aar nedsatte de sig paa en Fjeldhøjde, hvorfra de ikke kunde bekvemme sig til at bryde op, og her blev de indesluttet af Bræen.

Fjeldet var nogle Mil i Omkreds og temmelig fladt foroven men saa højt, at Isen ikke steg derover, skønt den bredte sig uden om det. Paa denne Ø der snart kom til at ligge i milevid Is til alle Sider, blev de boende, mens Bræen øgedes og skred videre.

Familjen voksede, der var baade Drenge og Piger ud over Forældrenes Talformue

og langt ind i Begrebet *mange.* Men hver enkelt gjorde sig tilstrækkelig kendt, spiste for et Menneske med eller uden Numer. Moa der før kun havde øvet sin Samlerflid paa foreløbige Ting, var nu inde paa sin rette Opgave og lod til at ville frembringe en Befolkning. Hvert Aar naar den korte Sommer kom igen, og Fjeldøen stod helt smuk med Blomster og Løvtræer, stak der et nyt dunet Hoved op af Moas Rygpose.

De ældste løb i Vejret. Dreng havde allerede næsten voksne Sønner, der begyndte at lede med Øjnene rundt langs det grønne Blink mellem Bræen og Himmelranden og vibrere fint med Næsen som vordende store Jægere.

FYRTØJET

DRENG og hans Familje skulde ikke have opholdt Livet paa den nordiske Fjeldø midt i Bræen, under stadigt umildere Vintre med kun smaa regnfulde Sommerpavser imellem, om ikke Dreng efter at have maattet undvære Ilden i saa mange strenge Aar endelig skaffede sig den igen.

Men som hele hans Opvækst i Modgang havde lært ham, at Tilværelsen aldrig fornyer sig før den har tilintetgjort alle Haab, saaledes udsprang Ilden af Vinterens Hjærte, i den yderste Nød. Det skete ikke ved Lynnedslag, Nedfald af glødende Sten eller anden naadig Udblomstren af Ild fra oven, Dreng sad midt i Isen, fattig og gud-

forladt, og kæmpede sig til Ilden, sloges saa længe med den haarde Sten, at det kom. Og dog var det et stort Under den Dag Ilden blev til mellem hans Hænder, en svulmende Sejrsstund, der for alle Tider gjorde ham rig og indsatte ham til Herre paa Jorden.

Dreng havde i mange Aar vidst, at Ilden paa en eller anden ham ukendt Maade var tilstede i Flinten eller i Luften omkring den, han mærkede et Pust af den, naar han kløvede Flækker af til Knive eller huggede større Redskaber, en brændt kraftig Lugt, der udvidede hans Sans ved Mindet om alt hvad der laa i den, Lugten af de stærke Gløder under Asken, Urskoven, de boblende Sumpe, Tordenvejret; og det var bleven en fast Gestus hos ham, som Moa vidste var uadskillelig fra Manden men som hun ikke fattede, at han regelmæssigt naar han havde Flintarbejde for skulde bøje Ansigtet ned over Skaarene og hastigt ligesom drikke derover med aaben Mund og store udspilede Næsebor. Saa var det Dreng vejrede Ilden og alt dens Væsen, saa gik hans Sind paa

Veje hvor Moa ikke kunde følge ham. Det hændte endogsaa, var slet ikke sjældent, at Ilden lod sig se, særlig naar Dreng huggede Flint i Mørke; der kunde da springe Gnister og Funker derfra, der med deres i et Nu tændte og lige saa hurtigt slukkede Farver stænkede som smaa Sendebud fra Regnbuen og Stjærneverdenen mellem Drengs Hænder og fik hans Tanker til at yngle.

Men da nu Vintrene blev saa haarde efter at Bræen havde lukket sig om Drengs Hjem, da Frosten stod skærende udenfor Hulen og alt var Is der klang og sprang i den spændte Luft, da det blev saa koldt at Moa og Børnene maatte blive liggende nede under Dyssen, pakket ind i Lag paa Lag af Huder, kom det over Dreng som i de første fortvivlede Tider, da han stod nøgen og ene og Kulden truede ham paa Livet: nu, nu maatte der gøres noget, det Umulige . . .

Han gjorde da det der var mest nærliggende, forfulgte hvad han kendte, han huggede Flint. Dag efter Dag sad han oppe foran Stuens Indgang i det svage Solskin

eller i Rendfog klædt til Øjnene i Bjørneskind og slog Skærver. Han gav sig aldrig en Pavse, han hamrede og knuste den ene Flintknold og Kampesten efter den anden og saa det ryge af dem i den bidende Frostluft, han sad i Dynger af Skaar og gav ikke op, tærskede i Skærverne, til Solen der stod langt borte brusten og kold som en Isklump var gaaet over sin flade Bane og hældede mod Synsranden bag de uendelige Snemarker. Natten kom med Nordlys og store skælvende Stjærner, og Dyssen sneede ned, kun et brunligt Hul hvor Varmen fra dem dernede under Jorden trak op fortalte at nogen levede.

En Flok Rener gik forbi med knirkende Koder i den knirkende Sne, de bøjede de rimede Muler mod Sneen, tøvede og ytrede den underlig hudløse Strubelyd — *rau* — der er deres Sprog. Og Nordlyset hang flimrende over Bræen og ind i Himlen som en vanvittig tyst Enelatter. Syvstjærnen blinkede taaget, viste alle sine Stjærner og hang igen dugget i sin Evighed.

Næste Dag sad Dreng oppe foran Indgangen til sit Hus i det svage Dagskær og

slog Sten, haabløs og utrættelig, med lukket Ansigt; kun Næseborene blev ved at vibrere og gaa. Han holdt Varmen ved sit gale Arbejde, det var alt hvad han fik derfor; stakkels Moa troede, at Manden var bleven forgjort af Kulden.

Men Dreng blev ved. Naar Ilden var der, maatte den vel ogsaa kunne drives ud. Den maatte sidde i *en* af Stenene, og skulde han end have den forbandede Lykke, at det netop var den allersidste Sten i Verden han fik i Haanden der skjulte Ilden, ja saa var der Sten for tusinde Aar at hugge i Stykker, og han vilde blive ældgammel, han vilde gøre det. Naar hans Lager af Sten var opbrugt, hentede han sig nye, slæbte alle løse Sten i Omegnen hjem til Bopladsen og hamrede dem itu. Han fik ikke Ild. Og den bitre Vinter gik.

Om Sommeren hentede Dreng Sten hjem alle Vegne fra paa Fjeldøen, alt hvad der laa løst oven paa Jorden, en hel Høj af Sten ude foran Hulen, han bestilte ikke stort andet den Sommer end at gaa under de kolde Regnskyl og slæbe Sten hjem, Sten, Sten,

og Moa den indesluttede lod ham se sine Taarer. Hun og Børnene samlede og samlede, skønt der næsten ingenting spiseligt var mere paa Øen. Tamdyrene var borte, hvordan skulde det gaa? Dreng lod sine Jagtvaaben ligge, og naar Moa saa paa ham med vaade Øjne, gav han hende et Blik igen som om han ikke kendte hende. Han lignede ikke sig selv, var bleven saa grimet og indgroet i Ansigtet og hang altid fuld af Fliser og Stensmuld lige til Haarene omkring det ene Øje, der saa uhyggelig hvidt og ophedet ud; den anden tomme Øjenhule laa fuld af Støv og Slam. Undertiden følte han selv noget lignende som det Moa tænkte, at han havde faaet Frost i Sjælen.

Men den Vinter fandt han Ilden.

Pludselig en Dag, da han havde hugget Sten i Hundredetal som sædvanligt og sad halvt bedøvet af den svedne Lugt, der nu var begyndt at virke dunkelt paa ham som en Drøm om at sove, en Gang sove og altid sove, fik han en Sten i Haanden der øjeblikkeligt gav store brede Gnister imod Flinten, han slog igen, haardere, og der

regnede Ild af Stenen, blaa Funker, hele lange Ildorme der krøb ud i Luften og blev staaende et Nu i glødende Bugter inden de døde. Ild, Ild!

Da taber Dreng Kræfterne, bliver hed som en ussel Synder over hele Kroppen og dødelig mat, maa sidde stille lidt. Armene synker svage ned, han tør ikke mere, han ser sig bedende om, vender Øjnene mod Solen der funkler blindt langt ude som i blændende Kulde. Han ser sig om paa den nedsneede Ø og paa Bræen der ligger hvid og øde saa langt Øjet rækker, og aldrig har han set sin Verden saa klart som nu, han ved for første Gang at saadan *er* den. Og han sukker dybt ud.

Saa prøvede han igen og saa Gnisterne falde store og levende ned i Sneen, hvor de gik ud og efterlod en lille Fordybning med et Kulpunkt i Bunden. Han hulkede et Par Gange, der faldt en dyb Svaghed over hans Hjærte i den Pavse, hvor Haabløsheden gav Plads for en Lykke som han endnu ikke turde tro. Men det var sandt. Og han rejste sig fattet, under Følelsen af en stor Alvor, der udgik fra

ham selv, han drog næsten ikke Vejret mens han gjorde i Stand til et Baal. Han vidste hvad der skulde til fra for længe længe siden, da han vogtede Ild i Skovene, Tønder til at fænge og forplante Ilden og Træ til at holde den vedlige. Faa Øjeblikke efter havde han Flamme.

Han lod en Gnist falde paa den tørre Fyrsvamp og saa straks et Ildpunkt danne sig og ryge, blive sort med glødende Rande og gro, han blæste varsomt Luft til, saa at Gløden blændede og begyndte at hvisle, og nu strøede han hastigt Træspaan paa og holdt op at puste — og i det samme stod der en Lue frit i Luften lige ovenover, en lille blaalig og gul Sjæl med hed Aande, den tøvede lidt, traadte op og ned, svandt og kom igen nippende til Røgen eftersom Dreng blæste, han pustede haardt og holdt op — og da slog Luen med et graadigt lille Blaf ned paa Træspaanerne og begyndte at brænde! Dreng antændte en Gren. Her var Ilden. Nu havde han den og takkede Ingen derfor, det var hans egen, Ilden, Ilden!

Moa hørte nogen huje oppe udenfor

Hulen, umaadelige Glædesbrøl og Sang, og Jorden gungrede over hendes Hoved af dansende Fødder, som var det en Bjørn der gjorde høje Hop og kom ned paa Labberne igen — var det Mandens Stemme? Hun sortnede i Sjælen og krøb op, vis paa Undergang, nu var det da ude med Dreng og med dem alle. Hun fandt ham oppe paa Bopladsen, hvor han dansede omkring og svang en brændende Gren i Haanden, hun saa *Ilden* — og da grinte Moa, blev staaende paa indadvendte Fødder og lo blændet. Hun forstod hvad der var sket. Jovel, nu havde hendes Ægtefælle og Gud værdiget at skabe Ild. Det forbavsede hende ikke stort. Hvad formaaede han ikke? Det var dog godt. Moa blinker mod Ilden og ler. Men Dreng stormer og hyler af Glæde og jubler hende til, Moa, Moa! Ungerne kommer krybende op, nyser mod Frostluften og ser Ilden, gør lang Hals og kommer nærmere med vare Øjne.

Hvilken Dag blev det ikke! Det var den eneste Dag, Dagen uden Begyndelse eller Ende. Ilden blev i Triumf indviet med tørret

Kød og gammel Talg, det første Offer kvalmede i Frostluften, branket og liflig Os frydede Familjen, Fraadseri, Glemsomhed og Munden fuld af Mad over det hele!

Ilden aad sig stærk og sad glubsk favnende paa Veddet med alle fortærende Lemmer, dækkede Rovet med hele sit aandeagtigt vilde Legeme, der rakte sig og gjorde Spring frit op i Luften og fik Unger og forsvandt og kom igen. Træet sydede og slog Skrald, og Luerne aandede grumt, buldrede og væltede Røg ud af sig der drog højt op og blev til en Sky. Hvilket Under! Men det største Under var at Baalet varmede, varmede, det var mere hedt end Sommerdagen og nærmere end den store Sol. Dreng saa sine Børn le mod Ilden og faa nye lykkelige Træk i de raa Fattigmandsansigter, han saa dem række Hænderne frem og tage efter Varmen med et Kærtegn til Gengæld, fordi den var saa god. Han saa dem ogsaa fare tilbage i Rædsel naar de kom den for nær, og da lo han mægtigt; de skulde nok snart lære Grænsen for hvad der var godt og hvad der var farligt. Moa saa til belyst af Glæ-

desilden, furet men med unge Øjne; hun havde faaet Flettearbejdet frem som hun forlod i Anledning af Begivenheden og puslede videre med Kurven hun skulde have færdig.

Om Aftenen havde de Lys i Hulen! Et Baal paa Gulvet viste dem for første Gang det indvendige af et Hjem, hvor de hidtil havde været vant til at føle sig frem med Hænderne. En ny Tid begyndte for Familjen paa Bræen.

Dreng undersøgte den vidunderlige Sten, der havde givet Ild mod Flint og kunde blive ved med at give det. Den var blændende gul og glimrede naar man vendte den i Lyset, tung at have i Haanden, den lugtede som raa Løg i Bruddet. Man burde have *set* paa den, at det var selve Ildstenen. Aldrig havde Dreng følt noget ligge ham saa vægtigt og rigt i Haanden som denne Sten. Den fødte en helt ny Ejendomsglæde, vakte et mægtigt Begær, der samtidigt var mættet, idet han havde den. Den gav ham Almagt, det var den første Skat i hans og Menneskehedens Slægt. Han havde ikke blot Ild igen, men han kunde

hvis den gik ud *til enhver Tid skaffe sig den igen!* Det kunde de ikke i Skovene, her havde de kun Baalet, hvorfra al Ild maatte tages og møjsommelig bæres med ulmende i en Kurv med Tønder naar man flyttede. Gik den ud kunde den ikke tændes. De havde ikke Gnisten. Her var den. Og Dreng besluttede at indrette en særlig lille Stue af de sværeste Kampesten han kunde flytte alene til Gemmested for sit Fyrtøj.

Men da det var bleven Nat og alle de andre sov i Hulen, mætte og dybt hvilende efter al den Varme de havde faaet i Kroppen, kunde Dreng ikke sove. Dagens store Fund blev ved at sidde ham som en Feber i Blodet, Glæden og Ophidselsen løb knitrende gennem hans Lemmer, han laa og saa sig om med overnaturligt vaagne Øjne, det var som om Spændingen kom bagefter, nu da Maalet var naaet gennem lange Tiders haabløst Arbejde. Ilden ulmede uden at lyse kvalt i et Hul paa Gulvet og vel dækket til med Aske. Ovenover den lille Aabning han havde gjort i Loftet mellem Kampe-

stenene for Røgen stod en Stjærne ganske liden og fortrolig.

Det lave sværtbefæstede Jordhul hvori Dreng laa med alt hvad der var hans hang fuld af Duft fra Ilden og det brændte Træ, der havde udsvedt sin sommerlige Sjæl, og Dreng syntes han igen befandt sig i Urskoven, i den svangre Grødeluft mellem harpiksdrivende og duggede Palmer. Der blev ved at gaa som blændende Solskin for hans Øjne, og det forekom ham at han fløj, svævede frit i et Hav af vild Sødme over svimlende Trætoppe. Saa han Paafugle, var han selv en regnbuefarvet straalende Paafugl, der i sit Slæb af koglende Øjne drog hen over Skoven i Soltaagen? Var han vendt tilbage til sin Barndom, stod de hede Skove igen og duvede paa Jorden, og var det kun en ond Drøm at Bræen strakte sig derude i Højde med de højeste Træer over det tabte Land?

Den kendte Nattelyd kom til hans Øre, Isens dybe underjordiske Skuren mod Grundfjeldet idet den skred, faldende Isblokke og Nordenvindens Gang i de grønne øde Kløfter — eller var det den varme

Regns Brus i Urskovens Kroner han hørte, de høje Træers Suk og langsomme Knagen? Blodet kogte i hans Øren, han vidste næppe hvad der var Lyd og hvad der var ham selv. Der gik ham Lykkekramper gennem Brystet naar han kom til at tænke paa sin Skat, han blev saa glad at han saa Sole for Øjnene, tabte al Følelse af Tiden. Han kendte ikke sig selv, hvad var sandt? Var det ham der i uendelige Tider havde sat sig haardere og haardere op mod Vinteren, mens han saa sine Børn fryse, fryse, uden at han kunde skaffe dem Varme, indtil hans Hjærte blev som den Flint han knuste ... om hele Jorden forstenede, han vilde slaa Ild af den! Var det ham der nu havde fundet Ilden? Aa, han havde faaet sit Hjærte igen, hede næsten kvælende Kilder i Brystet ...

Han ligger med Ildstenen hos sig og synes det er en Evighed siden han prøvede den, han længes efter at se Gnisterne sprude fra den igen. Blodet raser som en Verdensbrand gennem hans Aarer. Han maa se Ild, stille sit Hjærte med den Rig-

dom han har gjort haandgribelig. Og han sætter sig op med svimlende Hoved, holder Stenen og et Stykke Flint frem foran sig i Mørket, slaar Ild.

En stor blaa Gnist springer fra Stenen, blaa som det vildeste Lyn og af en uhyre Lyskraft, der tegner en Verden for Drengs Øjne. *Nu:*

Han er ikke i Hulen men i det Fri, og rundt om ham flimrer et grønt Element, hvori alt hvad han ser svømmer ud og fortoner sig; højt over hans Hoved ligger der ligesom et vuggende spillevende Loft, der bryder Lyset med blændende Klarhed, og han forstaar han er i Vand, dybt nede hvor Vandet slutter sig varmt og tungt om hans Krop og løber ham med fine kildende Bobler langs Siderne. Synskredsen der er snæver og udflydende forskyder sig idet han glider frem, og han ser andre Væsner i Bevægelse, store pansrede Rovfisk, der møder ham og øjeblikkeligt gaar tilside med et Slag af den skæve Halefinne, gennemsigtige Slimaal forsvinder i hurtige Bugtninger mellem Søpalmerne. Nede paa Bunden, der ses

langt nærmere end den er i det klare Vand, ligger som en tusindblomstret Eng af aabne fimrende Koraldyr, og geleagtige Polyper søger omkring med Fangarmene der er besat med lutter Øjne og Sugeskaale, vrider ud og ind, op og ned i det dybe Vand der hilder saa at man ikke rigtig kan se hvor Polypen er, eller om det bare er Fligene af en af de lange sagteligt svajende Vandplanter der rækker sig op fra Bunden omsværmet af Krebsdyr og med smaa krybende Slimkroppe paa Stænglerne. Dybet staar med hele skumle Lunde af bladede og fingrede Planter med grønne Lysninger imellem, og her glider allehaande ildgule eller himmelblaa Fisk, der gaber over det varme Vand og slipper det ud af Gællerne igen, mens de vender de flade blanke Øjne og ser sig om. Smaa trævlede Søheste med Underbid sidder i Tangen gjort fast ved Snohalen og lader Verden gaa sin Gang; Rygfinnen staar udspilet som et lille Sejl og spiller fint i Strømmen.

Mens Dreng sagte glider frem begriber han, at det er ham der kaster Skygge

over Tangvildnisset hvor han kommer og skyder Dønninger ud fra sig, der faar hele Undervandsskoven til at duve, han er et eller andet stort og frygtet, siden alle Fisk selv de farligst udseende gaar afvejen for ham, der er hele Tiden et tomt Rum af en vis passende Størrelse rundt om ham, og det maa vel have sine Grunde. Han gaar hen over forskellige Dybvandspasser, hvor han nede i det rugende Bundmørke skimter Halen af tykke Dyndaal der bringer sig i Sikkerhed, han stryger over lave Koralrev hvor han jager hele Stimer af blinkende Fiskeyngel i hovedkuls Flugt foran sig; endelig nærmer han sig det blændende flimrende Loft — og bryder derigennem. Han gaar op paa en Mudderbanke mellem Rødderne af et Træ og er nu i Udkanten af en stor Skov oppe paa Land, i en fugtig og harpiksdunstende Luft.

Himlen over ham er ganske hvid af varme Vanddampe og synes at ligge lige over Toppene af de vidtudfoldede Kæmpebregner, der blandet med høje svimlende Padderokker og Ulvefod danner

Storskoven. Heroppe mellem Bregnekronerne flyver Kæmpeinsekter, besynderlige Fluer, Guldsmedde og Tæger i overnaturlig Størrelse, hvis glimrende Vinger klapprer og knitrer lydeligt oppe og nede. Men i Skovens rygende Underbund der er filtret sammen af Mangrover og væltede sorte Træstammer brænder Sumpen næsten af Gæringsvarme, og her sidder store opdunsede Dyndtudser med vidløse Øjne og gør Tilløb til Hop, naar et af Kæmpeinsekterne kommer dem nær. Paa de halv raadne Træstammer kryber sære ormeformede Snylteplanter og Buske, der synes levende og føler omkring med kødfulde og blærede Kirtler i den vaade Luft. I Rodskuddene af Padderokkerne hvor Saften sveder ud i svovlede Pytter svømmer Haletudser og Snegle. Det sorte Dynd mellem Trærødderne er fuldt af Huller, hvori Krabber lurer, og her løber der Fisk med bevægelige Øjne og Finner, de kan gaa paa. Det blærer og bobler rundt om fra det hede Dynd.

Men der er ingen Sol, snarere en lysende Taage over Landskabet. En Gang imellem

gaar der ligesom et hedere Gys gennem Taagen saa at Himlen bliver hvidere men ikke mere gennemsigtig, det er et Lyn ikke langt borte efterfulgt af kvalt Torden. I Syd ovenover de taagede Bregneskove staar et rundt Perlemoderskær paa Himlen, det er Solen der aldrig trænger gennem Dampatmosfæren.

Men mellem Luftrødderne af et Træ paa en Mudderø i Nærheden ser Dreng et Væsen, som han forstaar er hans Lige, en stor kødfarvet Skælsalamander med Menneskeøjne. Den sidder med Svømmehalen i Vandet og lukker de lange rovtandede Fiskekæber op og i, den er i Færd med at fortære en Salamander af samme Slags som den selv dog noget mindre. Rundt om den gør alle andre Dyr ærbødigt Plads. Ja, saadan ved Dreng godt han ser ud, og han føler sin Salamandersjæl, en Art svimlende Bevidstløshed, hvorunder han opfatter alt med alle Porer og dog Ingenting ved. I det samme slukkes Gnisten, og han sidder i Mørke i sin Hule paa Bræen.

Dreng sukkede, han vidste at han havde

haft et Syn men kunde ikke huske det. Han lyttede til Børnenes Aandedrag, de sov alle trygt i den lune Hule. Oven over gik Frostvinden med en ensom Lyd gennem Natten. Fjærnt hostede det fra Bræen, hvor Isen brød sammen i en Kløft. Det faldt over Dreng med en kvalfuld Følelse af at Tiden gik. Han maatte slaa Ild igen, kun en eneste Gang til. Og han slog Ild. En lang gulblaa og dryppende Gnist sved fra Stenen. *Nu:*

Og i dette Lynlys er det som om Drengs Sjæl udvider sig saa mægtigt, at han kender og er med i alt hvad Lyset blotter, skønt det er en ham ufattelig Verden. Det er Nat og Vinter, men overalt flammer der Lys, og der rører sig tusind Mennesker lige ved. Nu ja, det er paa et Gadehjørne i Chicago, og den magiske Gnist drypper fra Ledningen oppe over Sporvognslinjen. Uafbrudte Rækker af oplyste og overfyldte Sporvogne passerer Gaden, der er sort af vrimlende Mennesker, og ovenover tordner Luftbanen langs illuminerede Etager. Det sner, men Byen ligger levende af Mennesker til Fods og i Vogne, Automo-

biler, endeløse Tog, rygende Lokomotiver, Byen rejser sine milelange Klinter af Taarnhuse som en gloende Skov af Jærn og Sten og blander sin Ildluft og stikkende Svovlrøg med Vinternattens fine Frostsne. Tusinder af hinanden fremmede og fjendtlige Mennesker flokkes mellem de høje Handelshuse, der luder over Gadens Afgrunde med dagklart oplyste Façader, Ruder og atter Ruder fra Grunden og lodret op til de lysende Kolonner af Vinduer taber sig mod Vinterhimlens Røg og Mørke. Midt paa Fortovet møder Fliserne paa et langt Stykke den fygende Sne med et facetteret dæmpet Ildskær, der trænger op nedenfra gennem tykke Glasprismer, og dette Lysskær spiller med en hurtig Puls, det er Skyggen af Egerne paa et stort Svinghjul dernede der faar Lyset til at vibrere, det er Pulsen af en Maskine næret af et Kulbaal under Husene, det er Takten af Lysets Hjærte som sender den kunstige Dag ud i Byen gennem Kobberaarerne under Gadens iskolde Fliser. Buelysene over Hovedet paa alle de travle Mennesker brænder næsten usporligt med

den samme Rytme. Det er „Hjulet“, det er Bregneskovens anden forunderlige Blomstring.

Dreng for sammen, af Kulde og af Energi. Gnisten slukkedes, og han sad igen i Mørke med Fyrtøjet mellem sine kraftige Hænder. Han var bleven underlig fortumlet, sad i en smertelig og salig Uvished om Verden og sig selv, som han ikke kunde bære. Han slog Ild igen.

Men nu var det et halvt Aarhundrede efter, og Dreng var en gammel gammel Mand. Hans Efterkommere der boede med ham paa Bræen var bleven et helt lille Folk, alle med hans og Moas Træk blandet sammen, et stærkt og haardført Kuld. Moa var ikke mere, men der var ingen Fare for at hendes Vaner skulde dø ud, Slægten førte dem videre. Ja Dreng var bleven gammel, hans Sjæl bevægede sig kun indenfor et ganske snævert Spillerum i hans sammensunkne og forbenede Legeme. Tiden . . . en Dag følte han Længsel og gik ned i Dyssen han havde rejst for sin Ildsten alene og hvor Ingen turde følge ham. Han lukkede Graven efter sig med

en svær Sten, og Sønnerne og Sønnesønnerne, der stod rundt om i dybeste Ærefrygt, hørte den Gamle vende sig og puste ud i sit Leje som en Bjørn der gaar i Hi mod Vinteren. Siden hørte de ham summe under Jorden og kvæde:

Tidligt i Livets Storme
lærte jeg Smag for Simpelhed;
i Huset vel under Jorden
hører den Trætte hjemme.

Den Dag gik og Natten med, uden at Dreng kom ud, og Ingen vovede at trænge ned til ham. Men de hørte ham kvæde:

Som Barn plukked jeg Brødfrugten
hvor Isbjærge nu brydes.
Sene Slægter vil længes
mod Landet, jeg saa synke.

Endnu Tredjedagen hørte de det tone kraftesløst fra Graven. Dreng kvad:

Søen jeg saa i min Ungdom
uden Land at øjne hinsides
savner jeg. Mindet mig trøster.
Mødes vi der, Moa?

De saa Ildskær fra Graven og veg tilbage i Rædsel. Først Uger efter tog Drengs Sønner Mod til sig og dækkede Dyssen hvor den Gamle var gaaet ned med Jord.

Men Ildskæret de saa var da Dreng efter at have fordybet sig i Tanker tre Dage og Nætter endelig famlede sig frem i Mørket med valne Gammelmandshænder til Fyrtøjet og slog Ild. *Nu:*

Vældigt overjordisk Lys omkring ham! Han er midt i de Levendes Skov. Jordbunden er af Hud med grove Porer, hist og her begroet med Haar og paa sine Steder hærdet til sort- og hvidstribet Horn. Bakker og lange foldede Dale viser hvor Jordens Knogler stikker frem og de milelange Ribben løber under Huden, og Sletterne ligger strøet med Blokke af gammelt hvidnet Ben. Gruset ved Bredden af en Blodsump bestaar af sammenskyllede Mennesketænder, og op af Sumpen vokser der Tuer af Fingre, lige fra smaa spæde Barnefingre endnu ikke lukkede op til stærke fuldt udspilede Mandfolkenæver. Men Skoven der staar tæt og løber saa langt ud i det Fjærne, at den tilsidst kun syner som

en blegrød Dis, bestaar af nøgne Træer med forgrenede Lemmer og Øjne siddende paa Stammerne, Kronerne er langt nedhængende Menneskehaar. De er ikke alle ens, nogle er ganske hvide og røde i Barken, saa at man kan se de blaa Aarer derunder, de har grønlige Øjne og yppigt røde Kroner; andre er mere brunlige i Barken med mørke Øjne og sorte i Toppen, men Skoven er saa uendelig stor, at Forskellen ikke ses meget.

Skoven virker som en Masse, og dog er Træerne ikke alle af samme Køn eller Alder. Der er mandlige Træer med knudrede Grene og med Mave, og der vokser fine, nervøse Piger med alt det rige Haar hængende i en Skælven ned over Lemmerne som Birke om Foraaret. Smaabørn spirer i Underskoven, man ser endnu kun de runde Hoveder der bryder op af Jorden.

Nogle af Træerne er gamle med ganske hvidt sparsomt Haar strittende fra de tynde Kroner og Stammerne bøjede og fulde af Furer, og der er purunge barnlige Træer med Mælkehud og lyse Dun paa de buttede Kviste.

Hvert Træ gaar med sine hornede Rødder i et med Jordbunden men har ellers de fleste Organer for sig; foruden Øjnene sidder der et eller flere Øren paa Stammerne, mellem Grenene aabner sig en Mund, og Næsebor findes spredt rundt omkring paa Træet. Men Aandedrættet er fælles, hele Skoven aander, det lyder som een stor Feber, og under Jorden og op gennem alle Træer lige til de yderste Forgreninger mærkes en eneste Fællespuls, hvis Takt man kan spore i Landskabet som et afmaalt næsten umærkeligt Op og ned hele Tiden; det mægtige Fælleshjærte banker dybt i selve Jordens Indre. Ogsaa Atmosfæren er fælles, al Skoven lugter svedig.

Saa langt man kan se, og Luften er saa klar at Synet gaar hundrede Mil, strækker Skoven sig kødfarvet og grænseløs. Nogle Steder ligger den pletvis i Skygge, nærmere og fjærnere, og Skyggerne synes at være af en bestemt aflang Form, lader desuden til langsomt at forskyde sig over Landskabet. Dreng der sidder i Skoven som en gammel knoglet Stub med et trø-

sket Øje søger opad med Blikket for at se hvor Skyggerne kommer fra og bemærker flere ganske flade flynderagtige Kæmpevæsner der ligger og flyder oppe i Rummet mod den røde Himmel. Et er ret nær og ligger som en milelang Oval oppe over Skoven uhyre højt oppe. Hvad det er kan han ikke se, men det er i en glidende Bevægelse, og hele Vejen langs Randen der er tynd og gennemskinnelig fimrer og løber det i regelmæssige Bølger fra Forenden og bagud, som paa Finnerne af en Flynder og dette bliver ved at gentage sig. Disse flyvende Ovalers umaaadelige Størrelse gør Skoven og alting lavt og smaat paa Jorden. Men det røde Lys i Himlen ovenover Flyverne drager Blikket højere, og straks er selv de glemt som Fnug i Luften, for Himlen hvælver sig ind i det uendelige Verdensrum.

Universet er af en dejlig morgenrød Farve, selve den Kilde hvoraf alle svage Sagn om Livsglæde er runden. En Sol staar ganske nær men uden at blænde, saa at man kan se det underfulde Gaslegeme ligge og hvile frodigt i sin Kugletilværelse

og vide sig ud og ind, mere end luftigt og dog spændt som en Sværm Bier i fri Sommerluft; rundt om den hænger flere Planeter i lykkelige Baner og i Baggrunden fortæller en Hær af Stjærnebilleder at utalte Sole runder sig hver for sig ensomt men i Frihed efter samme salige Flyvelov. Blaa og gule Kloder hænger ganske nær saa at man kan skimte Verdensdelenes Linjer deroppe. Mælkeveje der ligger Billioner af Mile ude svømmer som fine Skyer i Universet.

Men allerøverst oppe med sin Kærne i Zenith svinger en Stjærnetaage, hvis uhyre lysende Spiralhvirvel danner som et Hjul, der dækker næsten en Fjerdedel af Himlen. Det staar altid der over de Levendes Skov som et Tegn paa den evige Svingkraft i Uendeligheden . . .

Gnisten slukkedes, og Dreng laa alene i Mørke, i Mørke. Graven sluttede godt om ham. Den var snæver og tarvelig som de allerførste Stenkister, han lavede sig, da han nøgen og ene blev sat ud i Vinteren.

Tider gik, og han kunde endnu se. Der var et Hul mellem Stenene, og herigennem

saa han et lille Stykke af Stjærnehimlen, og det var hans sidste dybe Glæde, at han laa under sin Barndoms kendte Stjærnebilleder i sin egen sorte Jord.

Det var Syvstjærnen der lyste over ham, Syvstjærnen der blinkede taaget, viste alle sine Stjærneøjne og igen hang dugget i sin Evighed.

DRENGSØNNERNE

FOLKET i Norden tog til. Mens Bræen voksede, formerede Drengs og Moas Afkom sig til talrige Familjer og Smaastammer, der boede omkring paa Fjeldøen og førte Stamforældrenes Levevis videre.

I Begyndelsen optog Bræfolket Blod fra deres oprindelige Stammefrænder i Skovene. Drengs Sønner gjorde Jagttog sydpaa til Skovfolket og hentede sig Kvinder, deres Sønner ligesaa, og det var siden længe Skik at de Unge paa Bræen aflagde Mandeprøve naar de var modne ved at drage til Skovene og erhverve sig Hustruer. Disse Togter foretoges altid ved Foraarstide og var omgivet af en vis kraftig Gilde-

stemning, som de Yngste drømte om og som gamle Folk bevarede taknemlig i Mindet. Foruden Hjembringelsen af nye lodne Piger gav Udflugterne nemlig Anledning til Berøring med de unge Brudes Slægtninge og en kærkommen Afveksling i Kost; der gik lystige Sagn om Kvinderov med paafølgende Maaltider, hvor man i Festrusen havde spist Bruden med, saa at man for ikke at komme tomhændet hjem havde maattet gøre hele Togtet om igen. Man slog sig løs i det Fremmede.

Men naar de unge Mænd først var vendt tilbage til Bræen med deres Skovpiger, blev de holdt i Hævd, dels i Betragtning af deres Sjældenhed, dels fordi de snart indlagde sig Agtelse som yppige Mødre; og den halvt uvilkaarlige Grimasse hvormed man nærmede sig dem som for rent og bart at spise dem op, gik siden over til at betyde Kærtegn og Besiddelsesglæde.

Afstanden blev imidlertid større og større, efterhaanden som Bræen bredte sig, det kunde tage hele Aar at opsøge de Indfødte i Skovene mod Syd og komme hjem igen med Kvinder. Desuden tabte Skikken

sig ogsaa af den Grund, at Bræfolket med Tiden blev stort nok til at de Unge fra forskellige Familjer, om end langt ude beslægtede, var hinanden tilstrækkelig fremmede til at falde i den gensidige Forundring, der fører unge Mennesker sammen. Alt har sin Tid. Kvindejagterne om Foraaret kom ogsaa til at høre Fortiden til. Drengs Efterkommere og hans oprindelige Stamfolk var allerede to vidt forskellige Slags Mennesker. Der gik mere og mere sværmeriske Frasagn om Urskovens mørkladne yndige Døtre, men de enkelte Stykker der endnu kunde skaffes tilveje in corpore lugtede af Desmer og faldt ikke i Bræfolkets Smag. Et er Drømme saa Tænderne løber i Vand, et andet er den uappetitlige Virkelighed. Og efter at Afstanden og Tiden omsider ganske havde skilt de to Folk, blev enhver Tilbøjelighed for vilde Kvinder regnet for utugtig, hvorimod Drømmene der nærede sig frodigt af Savnet antog stadigt dejligere Former og maatte ende med at frembringe selve det Skønne som en Verden for sig.

Saaledes uddybedes Svælget for evigt mel-

lem de to Folk Bræen havde skilt. De var ikke hinandens Lige mere. Skellet virkede skæbnesvangert. Urfolket der altid veg var bleven ved at være de samme, hvorimod Dreng der ikke kunde bøje sig var bleven en anden og havde givet sine Efterkommere sit forandrede Væsen i Arv. Skovbeboerne veg stadig for Vintrene, gik længere og længere mod Syd for at blive ved at have det ens, og denne Tilbagerykning skulde, mens de samtidigt udbredte sig, føre dem til fjærne Himmelstrøg og ud over alle Verdensdele. Men Drengs Æt blev siddende i Norden og indrettede sig paa stadig vanskeligere Betingelser, der tvang dem til Fremskridt paa Stedet. De lignede ikke mere de nøgne og glemsomme Vilde de oprindeligt var kommen af, de var andre Mennesker.

Drengsønnerne blev store og bjørnestærke under det møjsommelige Jægerliv paa Bræen. Klæderne de gik med gjorde Haarlaget overflødigt, de blev hvide og røde i Huden af at leve i Skyggen. Det altid vaade Vejr blegede Haaret, og Øjnene der før havde haft Skovens indeluk-

kede Mørke fik Farve under de dybe Bryn af Bræens Kløfter og det grønblaa aabne Blink i Synsranden mellem Is og Himmel.

Og deres Væsen var anderledes end de fjærne Urfædres, de havde det ikke mere paa Skovmænds Vis med at flyve op for at rydde hele Bulen og falde ned og rive sig et Sted hvor det kløede, deres Tilværelse holdt dem til at besinde sig længe og slaa i Bunde naar det var Tid. De levede ikke udelt i Nuet, Urskovens evige Sommer, de maatte huske og tænke frem hvis de vilde overleve Aarstiderne. I Stedet for Urfolkets ret harmløse Lidenskabelighed omgav de sig med en Beherskelse der kunde se ud som Koldsindighed; den større Rækkevidde af hvad de foretog sig nødte dem til at skønne to Gange og tøve. Dette gjorde dem indadvendte og tilsyneladende uglade, der kom ikke det Kvidder fra deres Bopladser som fra Løvhytterne i Skoven. Men Livsglæden og Heftigheden laa under i deres Natur og havde faaet tillagt Styrke. Heri slægtede de alle Dreng paa, om hvis Ro et helt Liv igennem der gik Sagn i Slægten

men ogsaa om den rasende Voldsomhed hvormed han ved to à tre Lejligheder havde gjort sine Urkræfter gældende. Det hed sig, at Ingen havde set Dreng le, og dog var der Beviser for at han nød sin Tilværelse mægtigere end nogen anden Levende; han var jo ogsaa udødelig. Den gamle Enøjede omfattedes af Bræfolket med en mere og mere dunkel Ærbødighed, enhver Overlevering fra ham var hellig. Alt stammede fra ham.

Livet der blev ført paa Fjeldøen gennem flere Slægtled end nogen kunde overse, der gik mange Aartusinder, lignede ganske Drengs og Moas, de første Forældres Tilværelse, og det endte med at alt *skulde* være saadan.

Mændene forfærdigede sig Vaaben og brugte Jagten. Heri skete der ingen anden Forandring end at Vildtet stadig blev sjældnere og maatte søges bestandig længere borte; til Gengæld lagde alle Familjerne sig efter at holde tamme Rener, som blev slagtet naar Jagten slog fejl. Det vigtigste Vildt var Mammuten, som Bræfolket allerede i umindelig Tid havde brudt Fred

med og som blev taget i Grave og nedlagt med Harpuner. Desværre var der kun faa af dem, og de maatte søges paa fjærne Fjeldøer, tit efter milevide Rejser paa Bræen.

Det regnedes da ogsaa for en stor Begivenhed, og der var almindelig Opstandelse, Tuden i Mammuttand over hele Øen og Fryderaab, naar Jægerne efter lange Tiders Fraværelse kom hjem og meldte Fangst. Signalet angik hele Øen men i Særdeleshed en bestemt Familjekreds, hvor den heldige Jæger der først havde opsporet Mammuten hørte til. Her brød hele Bopladsen op, og alt hvad krybe og gaa kunde drog ud over Bræen, en eller flere Dagsrejser, til hvor det fangne Kæmpedyr laa. Ild havde de med og Skind til Telte, og der opstod en hel Lejr omkring Mammuten hvor man styrtede sig ind i umaadelige Kødgilder og endte med at æde sig fra Vid og Sans. De lykkelige Bræmennesker der sværmede omkring Mammuten saa ud som slagtede selv, i et Blod fra Top til Taa; de smed Skindene og gik nøgne som fra Moders Liv

paa Hovedet ned i Kæmpedyrets rygende Indre, hver med en Flintkniv endnu duftende som et Lynnedslag af frisk Tilhugning i Haanden. Kvinderne kiltede op, til Klæderne sad dem i en Ring om Halsen, og der kom travle Brøl fra dem mens de hoppede mellem Mammutkroppen og Baalene. Usigelige Ting gik for sig, *alt* var tilladt ved en Mammutslagtning.

Gildet indledes med Mammutens varme Mavesæk, der var fuld af halv fordøjet Mad, Lærketræsnaale i hele Stakke, Mos, Timian, Bark og Bær, alt svedet og blandet med Mavesaft i en lækker Vælling, der gik Kødspiserne lige ind i de tørstende Aarer, uvante som de var med at faa Grøntsager. Denne Spise havde været den Enøjedes kæreste paa hans gamle Dage, han plejede at sige, at den mindede ham om hans Ungdom i de svovlede Urskove. En god Part af Vommen med Indhold blev lagt tilside ved enhver Mammutslagtning for at ofres paa Drengs Gravhøj naar man kom hjem. Gamle Jægere vidste at berette hvad deres Forfædre havde fortalt som overleveret af deres Forfædre igen om den

Enøjedes Smag for Mammutvom. Der blev tillagt som et Frasagn af stor Mærkværdighed at Bræfolket den Gang ikke havde været større, i Drengs og hans Sønners og Sønnesønners Tid, end at de allesammen med Husstand lige netop kunde fortære en Mammut paa en Gang. Saa længe var det siden. Nu var der ingen Ting i Vejen for at hele Bræfolket, om det blev samlet paa et Sted, kunde opæde ligesaa mange Mammuter som der var Fingre paa en Mands Hænder og endda alle Tæerne i Tilgift.

Sagn og Sange, svundne Tider og Skæbner gik igen ved de store Mammutgilder, hvor Kødrusen løste Tungebaandet og rædsomme Mareridt fostrede de vildeste Drømme. Man dvælede ved grundige og spændende Historier om den og den Mammut der var bleven gal og havde traadt Jægerne ihjel, saadan en skammelig Mammut der ikke undte sultne Folk det ringeste. Naar man var rigtig mæt, saa mæt at den sidste Bid sad i Halsen og smurte Mælet, faldt det af sig selv at fable om selve den overnaturlige Mammut, der var

bleven set af Gud og Hvermands Farfader eller endogsaa, navnlig naar man havde spist Nyre, af en selv en Vinternat paa Bræen, en uhyre gammel Han med Stødtænderne ragende helt op i Nordlyset og Pelsen ganske hvid som en Snestorm af Ælde, selve Fader Mammut, der varslede Hungersnød. Hvis skjulte Skjaldegaver fandtes hos nogen, skulde de nok komme frem ved saadan en Mammutspisning, og mangt et godt Kvæde der smagte af Baalets Fedme, af Stegelugten paa Bræen og de tindrende Stjærner ovenover gik siden fra Mund til Mund.

Stammen kom ikke hjem fra en nedlagt Mammut før den var taget i Besiddelse bogstavelig talt med Hud og Haar. Hvad der ikke var fortæret af Kødet blev hjembragt skaaret i Strimler og røget. Ulden blev brugt til Klæder og Udforing af Hytterne, Knogler, Tarme og Sener havde hver sit Brug, alt blev anvendt. Og naar alt var samlet og bragt hjem, kom Fordelingen. Det var næsten det vidtløftigste, for alle paa Øen skulde have noget af Dyret, mere eller mindre, efter visse faste

Vedtægter. Bræfolket havde altid delt, lige fra Dreng den Gamle selv stod for Slagtningen og sørgede for at alle fik lige store Parter. Saadan havde det været siden, og det var kun bleven vanskeligt at føre igennem, fordi Bræfolket var bleven saa stort, at direkte Deling blev umulig, det maatte ske efter Forhold. Der eksisterede bestemte nedarvede Love for Fordelingen, som aldrig blev krænket, men Stammernes Udvidelse nødte til Nyfortolkninger af Lovene, der snart blev saa indviklede at kun faa kunde holde Rede derpaa. Først skulde den heldige Jæger, der havde mærket Vildtet have sin Part, og han fik den ene af Stødtænderne, hvoraf han gjorde sig et herligt Tudehorn eller nye ypperlige Harpuner. Den anden tilfaldt den Enøjede og blev ofret ved Graven tilligemed Mammutvom og andet godt. Kødet og det øvrige af Dyret blev derpaa fordelt efter strænge Regler, saadan at Stammen i hvis Lod Slagtningen var falden fik mest, medens Resten blev udpartet efter Slægtskabsforholdene indtil hver eneste Familje paa Øen havde faaet en Del af Byttet, var det

end aldrig saa lidt. Særlig begunstiget var naturligvis Garmslægten, som nedstammede fra Drengs Førstefødte og som havde Ret til at tage imod Ofrene til den Enøjede. En enkelt Mammut kunde godt, skønt den snart var opspist, beskæftige en Familje i flere Aar og hele Øen det meste af en Vinter, saa meget To var der at flette og saa mange Tarme og Sener at sno. Forunderligt saa meget der kunde være indeni et Dyr, der omend vældigt, paa Afstand tog sig ud som en Myg paa Bræen.

Foruden den store Nordelefant jagede Mændene det uldhaarede Næshorn, Ren og Moskusokse, Isbjørn og mange mindre Dyr, Ræve og Harer, der holdt til paa Skærene eller strejfede om paa Isen derimellem. Paa Jagten fulgtes Bræfolket af Hunden, der fra Drengs Dage havde udbredt sig i en Række tamme Slægtled og nu stod meget fjendsk til sine tidligere vilde Frænder, der gjorde Selskab med Ulvene og var gaaet op i dem. Ogsaa hjemme gjorde Hunden Gavn ved at vogte Renhjordene og forhindre dem fra at løbe bort fra Øen.

Men naar Mændenes Jagt og Vaabenarbejder er nævnt var deres Levevis ellers ganske den samme som paa Stamfaderen Drengs Tid, og dog var der gaaet usigelig mange Slægtled. Husene var de samme Gruber i Jorden beskyttet af svære overliggende Kampesten, Klæderne var de samme Huder tygget og garvet med Fedt og holdt sammen paa god gammel Vis med Øle af Renskind. Det var utænkeligt at nogen Forandring kunde ske, for som det var bestod jo netop den Orden Dreng havde indstiftet og som var Bræfolkets eneste. Hvad han havde holdt sig til var godt nok for hans Børn og blev Sæd for alle Mennesker af hans Blod.

Der var kun en Omstændighed, som Faderen i sin Tid vel knap havde tænkt sig: at de skulde blive saa mange paa Fjeldøen. Nok var den udstrakt, flere Dagsrejser paa hver Led, men de var alligevel i Tidens Løb bleven for mange. Og flere kom til, det mylrede med Børn op af Jorden, de ligefrem blev til paa Bopladserne som Fluer i Affaldsdyngerne. Naar flere Familjers Børn kom sammen, kunde

de danne hele Horder, der suste over Øen og næsten gjorde det farligt for enlige Voksne at komme forbi. De ønskede Mad og lòd ved et Grin forstaa, naar de var mange sammen i Flok, at de var ligekære med *hvad* de fik. Hvis det traf sig at en af ens egne Smaaunger var med i Flokken og gladelig viste Tænder ad sit Ophav, som han ikke lod til at kende set fra Flokken af, kunde det gøre en ganske vemodig.

Men der var andre Ting der trykkede end Vanskeligheden ved at skaffe Føden til de altfor mange Munde. Næringen var ikke ligelig fordelt og det netop fordi alle paa Øen var lige. Fællesskabet forhindrede de Enkelte i at udfolde sig frit. Dette og saa visse indre Forhold, Hensynet til Stamfaderens Minde, begyndte at ligge paa Bræfolket som en Tvang. Drengs Orden der oprindeligt var ment som bevarende for alle truede med at sætte hver enkelt i Væksten og dermed hele det lille Samfund paa Øen. Alfaderdyrkelsen der lidt efter lidt var bleven sat i System, samlede nok Bræfolket til et Hele men hindrede det

ogsaa i at udvide sig. Alle Hensyn mødtes om Drengs Gravhøj som Midtpunkt, og dette kunde ikke være anderledes. Men en stigende Mislighed laa deri at den fælles Dyrkelse udgik med en naturlig Forret fra en bestemt Slægt der nedstammede fra Drengs Førstefødte Garm. Denne Stamme vogtede Drengs Grav og tog mod Ofre til ham.

Det laa ikke til nogen at tro at den Enøjede, alles Fader, kunde være død. Han var jo ikke i sin Tid bleven dræbt eller kommen af Dage ved Vaade som andre Mennesker men var gaaet ned i sit Hus da det passede ham og var bleven der siden. Mange vilde paastaa at de havde set ham, Menneskealdre efter, og der var endnu dem der til Tider saa Ild fra Højen. Den Gamle var sikkert til og skulde selvfølgelig have Mad, det bedste af Jagtens Udbytte var ikke for godt. At Garms Slægt, der vogtede Graven, saa tog imod Ofrene og mere eller mindre aabenlyst gjorde sig tilgode med Kosterne selv agtedes kun for rimeligt; for hvad ens Familje fik fik man selv. Ingen følte sig heller for-

urettet ved at afstaa det halve af sin Fangst. Men i den senere Tid blev der næppe en lille Tiendedel til Jægeren selv. Man jagede med næsten rene Ord for andre. Og Garms Efterkommere vilde raade ogsaa paa andre Omraader, der ikke angik Fordelingen af Byttet, og gjorde sig gældende ved den Frygt der udgik fra Graven. De havde Magten. De sad inde med Ilden og dens Kilde.

Naturligvis hver Familje havde sit Baal, der blev værnet og holdt i Live med største Omhu; om det saa i knappe Tider skulde koste den sidste Stump Talg maatte Ilden ikke gaa ud. Skete det imidlertid alligevel var der ingen anden Tilflugt end at hente en Brand fra det gamle Baal, som Alfaderen selv havde tændt og som Garms Slægt besad. At de ikke gav Ild fra sig uden rundeligt Vederlag eller Forpligtigelser paa anden Maade siger sig selv, Garmslægten udviklede en haarfin Skønsomhed til egen Fordel, der ikke afstumpedes ved at gaa i Arv. Foruden det hellige Baal ejede de selve Ildstenen, saa de havde nok og til Overflod. Deres Ild var altid sikret selv

om Baalet skulde slukkes, de kendte Ildens Hemmelighed. Nogle skumlede om, at den Enøjede havde meddelt sin ældste Søn Garm Kunsten med Paalæg om at indvi alle deri og at Garm saa havde fundet for godt at beholde den for sig selv alene; andre vilde paastaa, at Dreng havde taget Stenen med sig i Graven for at Ingen skulde faa den, hvorefter Garm skulde have brudt Gravfreden og taget den til sig. Hvordan det saa forholdt sig, vidste man at den vidunderlige Sten var i Garmslægtens Besiddelse. Den gik fra Fader til Søn i lige Linje, og Ingen havde nogensinde set den uden netop den Ældste i hvert Slægtled. Der var ikke den overnaturlige Kraft man ikke tillagde den. Iøvrigt havde den endnu aldrig været brugt til Fornyelse af Baalet, det havde brændt uafbrudt lige siden Drengs Dage.

Bræfolket bøjede sig villigt for Garmslægten under Hensyn til den fælles Fader. Men Virkningen af denne Alfaderdyrkelse var at alt hvad der i Slægterne bevaredes som overleveret om den Enøjedes Liv og Sædvaner blev slaaet fast som

enegyldigt for alle Tider, og dette gjorde Garmingerne sig af al Magt til Talsmænd for. Intet var tilladt, uden at det havde Hævd i Overleveringen, uden at man kunde sige at saadan havde den Gamle gjort. Alle de første simple Skikke, der i sin Tid kun var udsprungne af Nødvendigheden, omend i Drengs Haand, bibragtes en hellig dybere Betydning og anvendtes til Udelukkelsen af ethvert nyt Tiltag, der kunde have virket befriende. Følgen heraf blev en Stivnen i det daglige Liv, hvor man næppe turde røre sig for fromme Hensyn. Efterhaanden udslukkedes Enkeltmands Jagtglæde. Men der var ingen Vej ud af hvad alle ansaa for Nødvendigheden; det kunde jo dog ikke tænkes, at nogen skulde nægte Alfaderens Grav den Ærbødighed, der kun var en naturlig Ytring af ens eget Hjærte. Dette syntes Medlemmerne af Garmslægten heller ikke, og de styrkede sig til at bevare Fromheden ved flittigt at made sig med alle de Mammutvomme Folket ofrede den Enøjede.

Saaledes stod Sagerne, og saaledes blev de ved at staa saalænge Bræen skred, og

det var længe. Fremmede Stjærnebilleder med Hale aflagde Besøg paa Himlen og forføjede sig bort igen efterladende mystisk Rædsel i Mands Minde. Slægtled fulgte Slægtled, Affaldsdyngerne paa Bopladserne lagde det ene Lag af Kul og Knogler ovenpaa det andet. Mænd der huskede deres egen spæde Barndom som igaar saa deres Smaabørn blive Voksne og hviste med *deres* Spædbørn, der skulde se det samme. Og endnu huggede Bræfolket sine Økser og satte sine Kampestenshuse i Jorden netop som en dunkel men ukrænkelig Overlevering sagde dem at Alfaderen havde gjort det og ikke anderledes. Sindene lukkede sig i et ensformigt Livs graa Mørke, mens Tiden og Tiderne gik.

Bræen talte rundt om Fjeldøen som den havde talt i Aartusinder, med dumpe Drøn og Skred i Hulerne under Isen, med kvalt Gnidsel mod Grundfjeldet og underjordisk Brus af Vand, men Ingen hørte det, Lyden var gammel og hørte med i Øret.

Det var Mændene paa Bræen, de var bundne og vidste det ikke engang. Men medens de udelukkende gik op i deres

Jagt og deres frivillige Ufrihed, kom der sært nok mange Forbedringer fra Kvindernes Hold, umærkeligt, af sig selv. Ingen faldt paa at give dem Andel i Mændenes Samfundsorden, de stod udenfor Nødvendigheden og havde forsaavidt fuld Frihed. Ikke at Kvinderne savnede deres egne smaa Skikke, de var maaske endda mere ukrænkelige end Mændenes, fordi Vanen og ikke de selv havde skabt dem. Men der laa en vis dugget og søsterlig Glemsomhed til Kønnet, i nær Slægt med Sydboernes Urskovssind, som fra Dag til Dag lod meget passere uset forbi aabne Øjne. Intet er saa ukvindeligt som at være anderledes end andre, og dette kan undertiden gøre al Modstand mod noget nyt til en ligefrem Brøde.

Saadan i det daglige Liv havde Kvinderne taget Moas Vaner i Arv og syslede troligt med alskens Flettearbejder, med at samle til Huset og naturligvis først og sidst med deres Smaa. De blev baaret paa Ryggen, stol paa det, selv hjemme i Hytten og skønt man slet ikke mere laa paa Vandring, for saadan havde Moa gjort. Om

Sommeren blev der samlet Korn og alt andet spiseligt der groede paa Øen, og om Vinteren snoede man Garn og flettede Klæder, det var saa gammelt som Sol og Maane.

Men Kvinderne lavede nu Potter af Ler og brændte dem i Ilden. Havde Moa gjort det? Maaske og maaske ikke. Kvinderne havde klinet deres Kurve med Ler saalænge at en ved at hænges til Tørre over Ilden var brændt og havde ladet Leret blive tilbage; det var den første Potte. Den skyldtes en Uagtsomhed. Hele Kønnet havde Part i den. Den var yndig. Siden var der vel en Gang en ung Frodighed der ikke gav sig Tid til at forme Potten over en Kurv først men gjorde den i Leret straks, forvovent, men den holdt! — Kønnet gjorde hende efter, og nu formede man altid sine Lervarer for sig.

Men de brændte Potter førte til en vigtig Forandring i Levemaaden, idet man vænnede sig til at koge Maden i Stedet for som før kun at riste den i Ilden. Endnu satte man dog ikke Potten over Ilden men

puttede gloende Sten i den, til Maden blev god.

Kvinderne laa rigtignok hedt og fedt og puslede ved Arnen i de lange Dage, naar Mændene var borte paa Jagt. Alt skulde prøves, brankes og lugtes til og hældes ud og ind af Potter og besmages og blandes om igen. Den rene Nysgerrighed og Lediggang lærte dem at bage Brød, de skulde jo prøve at svide og varme alle deres Godter inden de gav dem Tænderne i Vold, de stegte Bygkærner paa et Skaar, for saa blev de saa søde, de gruttede Kornet mellem to Sten og tjattede Vand eller Mælk paa inden Bagningen og lavede de henrivendeste Kager — som Børnene flittigt efterlignede i Mudderet ude paa Bopladsen — og da Mændene ogsaa fandt Behag i Brødene, blev de en staaende Ret, forsaavidt Korn kunde skaffes. Bagt paa de hede Arnestene og krydret med Aske, der smagte salt, var de en skattet Tilmad, navnlig om Vinteren, naar der ikke var friske Urter at faa.

Ellers kom de alting i Lergryden, Rødder og Løg, Kød og Tælle, spædede

op med Vand og varmede Suppen med hede Sten, som foruden at syde Maden gav den Velsmag ved at tilføje Kul og Aske. Naar saadan en rødglødende Sten, der lyste i Hulen som en lille Sol og beslog sig med Funker og Stjærner, blev sluppen ned i Gryden, hvor den skoldede Vandet saa Potten rokkede og Dampen slog tyk imod Loftet, kunde virkelig enhver se, at der for en ond Aand ud af Vandet ved Ildens Kraft, den væltede sig og knurrede fælt, og man maatte holde paa Potten at den ikke skulde duve overende. Ganske vist, der forlød ikke noget om at Moa havde kendt til at syde i sin Tid, skønt hvem vidste det. Hvad man gjorde havde man vel altid gjort. Kogning stod ved Magt.

Naar Kvinderne ikke drev deres lækkersultne Kunster ved Ilden flettede de sig Klæder, den ene finere og overdaadigere end den anden, men altid i strengeste Overensstemmelse med alles Smag. Et Aarhundrede var det uomgængelig nødvendigt at klæde sig kun i et Isbjørneskind som skulde staa aabent hele Vejen foran;

Isbjørnene blev næsten udryddet og Kvinderne kom aldrig ud, fordi Moden var saa kold, men hvad skulde man gøre. Nødvendigheden af at klæde sig netop saaledes laa i at Ingen paa nogen Maade maatte se det mindste Glimt af Kvindernes Ryg. Siden kunde en nøgtern Eftertid ikke fatte at Folk i gamle Dage kunde være saa ulykkeligt hengivne til ensidig Undseelse.

Kvinderne paa Bræen samlede naturligvis altid sammen til Pynt og Smykker. En Krans af Ulvetænder med Hul boret i og trukken paa en Snor tog sig nu en Gang godt ud om Halsen paa et skrøbeligt Væsen, der kun var en Kvinde. En Knokkel gennem Næsebrusken hørte til de Prydelser alle kunde anskaffe sig og holdt sig derfor kun forholdsvis kort. Megen Pris sattes der paa en smuk Ansigtsfarve, som man søgte at opnaa ved at pleje Huden med Okker, der blev taget fra Vældene paa Øen. Den blomstrende Farve bredte sig hurtigt fra Ansigtet over hele Kroppen, og her maa det siges at Mændene blev smittet, ogsaa de elskede at smøre sig med Okker og Fedt til de lig-

nede ildrøde Mennesker og synede langt hen i deres Pragt.

Men foruden disse Forbedringer af det personlige Ydre havde Kvinderne indført en Skik, som Moa den Gamle ikke kendte, en Skik der gik usporligt tilbage i Slægterne og hvis Oprindelse ingen tænkte over; de malkede de halvtamme Rener og anvendte Mælken i Husholdningen. Der laa maaske en lille trist og skøn Historie bagved, umælende som en Moders Hjærte, Historien om en Kvinde der ikke havde haft Mælk til sit Spædbarn og havde taget det fra Renerne der gik omkring mellem Bopladserne og holdtes til Vinterslagtning. Siden havde Folk faaet Smag paa Renmælken selv. Nu stod der altid Potter med frisk eller sammenløben Mælk i Forraadskamrene, og mange af Renerne fik af den Grund Lov til at leve. Denne Skik skulde siden føre vidt.

Alt i alt forligtes man godt paa Bræen og førte en ærlig enfoldig Tilværelse. Men den stadige Tilvækst i Befolkningen pressede paa, og man kom ikke videre. Maaske kunde Nordboerne for altid bleven paa

dette Standpunkt som et fattigt og redeligt, i ufrugtbart Tilbageblik indelukket Jægerfolk, hvis ikke netop den faste Ring deres Tilværelse var stivnet i havde tjent til omsider at udelukke en Enkelt igen, som i sin Tid Dreng, en ny Udsætter og Befrier, der mod sit Folks Vilje førte det ud over sig selv.

Og samtidigt kom Livsforholdene paa Bræen til at undergaa en Grundforandring, Bræen der til enhver Tid bestemte Menneskenes Skæbne.

ENHJØRNINGEN

DER var en Mand der hed Hvidbjørn som ikke var født i Garmsønnernes Slægt.

Tidligt hørte han om Uret og Overgreb fra den Kant. Hvidbjørns Fader plejede at sidde hjemme i Hulen med Ryggen ind i det inderste Hjørne og bevæge Læberne med alle Tegn paa at det var Forbandelser der sydede i ham, det var naar Garmingerne havde budt ham en Krænkelse der laa som gloende Sten paa hans Hjærte; men der kom ingen Lyd, han slugte sin Hede. Hvidbjørns Fader var en stor Jæger der aarligt skattede en Hoben Mammuttand og andet Jagtudbytte til Ildgrim, Garmslægtens nuværende Ældste.

Hvidbjørns Fader var meget stærk, og Ild-

grim var en Pusling, der aldrig slæbte sine Fedtlemmer længere end fra Forraadskamrene og til Sovestedet, Hvidbjørn forundrede sig som Barn over at se de to sammen og høre Ildgrim give Faderen, hvem han han rakte til Brystet, Ordrer. Naar Hvidbjørn for ude paa Øen i Flok med de andre Børn og Drengeappetiten gjorde dem dristige, var Snakken altid om at blive stor og spise Ildgrim, og Tænderne stod i blankt Vand naar man sagde det, men man gyste i det samme; Ildgrim havde jo den hellige Sten, som slog Folk ihjel og vendte tilbage af sig selv i hans Haand, uha!

Siden da Hvidbjørn voksede til og blev Jæger lærte han Ærefrygt for Alfaderen og blev viet ved Graven til at ofre Størstedelen af sin Fangst til Garmingerne. Ved samme Lejlighed lod Ildgrim sig overfor Hvidbjørn som overfor andre før ham forlyde med, at Offervilligheden skulde komme ham tilgode naar Alfaderen nu snart kom og tog hele sit Folk med sig hjem i det rige Land, han nok vidste. Jo, Hvidbjørn vidste god Besked om det dejlige Sommerland der var gaaet tabt og som Ildgrim sagde skulde

komme igen; men han gav det ellers ikke mange af sine Tanker; Bræen var god nok for ham. Hvad Ofret angik holdt Hvidbjørn sig skadesløs ved at fange det tidobbelte. Han blev en vældig Jæger og var den gladeste Mand paa Øen, fuld af Sang, aldrig Uven med nogen, end ikke Ildgrim.

Men Hvidbjørn forsaa sig paa en Pige, og da brast Freden. Skikken var den, at naar unge Folk vilde sammen og bo for sig selv skulde de signes ved Alfaderens Gravhøj og have Ild til deres Hjem fra det hellige Baal. Al anden Ild var forbudt som uterlig. Ingen ordentlige Mennesker undslog sig ved at følge Skikken, og der var kun ordentlige Mennesker paa Fjeldøen. Men Indvielsen kostede adskilligt og forpligtede for evigt, og det stod endda til Goden Ildgrim om han i det hele taget vilde tillade Forbindelsen. I Hvidbjørns Tilfælde forbød han den. Ildgrim havde aldrig yndet Hvidbjørns Familje, og Pigen ønskede han hemmeligt selv. Hun hed Vaar og var dejlig.

Nu maatte man ikke vente af Ildgrim at han rent ud nedlagde Forbud og dermed færdig, saa kendte man ikke Goden

Ildgrim. Hvidbjørn fik Afslaget i den forsigtige Form, at den Dag han nedlagde Enhjørningens Horn paa Alfaderens Gravhøj, skulde Vaar være hans; men det var jo umuligt.

Hvidbjørn smilede. Han drog ud paa Bræen og var borte et Aar, og da han kom tilbage havde han fældet Uhyret. Det var den største Bedrift der nogensinde var udrettet af en Mand paa Bræen, Ingen havde tænkt det gørligt. Kun Dreng den Gamle mentes i Besiddelse af Styrke og Mod nok til det Hvidbjørn havde udrettet. Han blev kaldt Enhjørningdræberen og fejret i Sagn og Sange.

Selv gjorde han paa Bladet af sit Spyd en Afbildning af hele Jagten til evig Minde derom. Først saa man en lang Streg med fire Streger under og en skraa Streg foroven, det var Enhjørningen. Dernæst saa man en Streg med en anden Streg tværs over, det var Hvidbjørn selv med sin Harpun; Resten, Kampen og Enhjørningens Endeligt var indlysende.

Men Dyret var da ellers et Næsehorn. Ikke den sædvanlige uldhaarede og arrige

Rinosseros der gik i Mammutens Spor paa Fjeldøerne og ofte blev nedlagt af Bræfolket. Den var nok baade vredagtig og farlig og en stor Slamper at have med at gøre, men ingenting mod Enhjørningen.

Denne der var af et Slags for sig havde kun et Horn og var næsten tre Gange saa stor som et almindeligt Næsehorn. Den var længere i Kroppen end Mammuten men ikke saa høj. Men det forfærdelige var, at den løb og sprang som et Hjortedyr tiltrods for sin umaadelige Vægt, og den angreb uden først at være gaaet for nær, det var selve Døden at komme indenfor Horisont sammen med den.

Fik den Vinden af Jægerne havde man den straks i fuldt Firspring inde paa sig, skingrende øredøvende ud af Halsen, og det mandshøje Horn der sad midt i Panden mellem Øjnene lagt frem til at spidde de Elendige, der vovede sig ind paa Milsafstand af den. Det var i sig selv lammende at se et saa overnaturlig stort Dyr springe og vende sig luftigt som nogen Hund, den var det hurtigste og tungeste Dyr i Verden. Naar den kom i lynende

Galop efterlod den Huller i Jorden, som en Mand kunde putte sig i, og den kastede sig omkring før nogen tænkte sig det, var ikke til at undgaa.

Det uhyggeligste var at den næsten ikke var til at kende paa Bræen eller de pilebevoksede Skær hvor den holdt til, den kunde ligge og ligne en aflang Stenblok paa Isen eller en Stump Dværgkrat, indtil den pludselig rejste sig og *kom* i næste Nu. Jægerne kendte deres Skæbne, naar noget fremme paa Bræen som de havde anset for dødt pludselig fik Liv; det var at se Enhjørningen og være spiddet eller traadt ukendelig indenfor næste Minut. Kun ganske enkelte var undsluppen den, og fra dem stammede hvad der var bekendt om det gyselige Dyr.

Bræfolket mente ikke der var mere end et og det samme Eksemplar, som var en Hun og som havde eksisteret lige siden Dyrene blev uddrevet af det tabte Land. Da skulde Enhjørningen nok ingen Mage have faaet med sig men havde maattet leve alene og var bleven gammel Mø paa Bræen, og derfor var hun saa langkroppet

og senet og saa ædende bitter paa Verden. De faa der havde overlevet et Møde med hende fortalte, at hun havde ganske smaa og røde Øjne som om hun havde grædt i en Evighed, og naar man ved Nymaane hørte det stønne usaligt milevidt borte paa Bræen, talte man om at det var Enhjørningen der nu stod med Halen til Nordenvinden og klagede sig som hendes Hjærte skulde briste for den Mage hun aldrig havde haft.

Fordi hun aldrig havde faaet Unger var det hun havde bevaret den forfærdelige Ungdommelighed i sine Bevægelser, hun galopperede endnu som en Kalv og var dog saa gammel at der groede hende Flint paa Bovene. Folk der berettede af Øjensyn og endnu gyste derved sagde, at hun var saa rynket i Ansigtet og hvorsomhelst man kunde se for hendes hvide To, at det var til at skære sig paa, hun laa ligefrem i stenede Læg af Alder. Og Hornet var jo bleven saa langt, meget længere endogsaa end paa en Han, fordi hun skønt Mø havde naaet den høje Ælde.

At faa Bugt med et saadant Væsen der havde hele sin Ungdoms Hurtighed og Glød i Behold og havde lagt Udødelighedens Erfaring til sin Barnløshed og hærdet Foreningen deraf i Is og Ensomhed, ansaas af Bræfolket ikke uden Grund for mere end umuligt. Men nu havde Hvidbjørn alligevel endt Enhjørningens Dage.

Hvordan Jagten var gaaet for sig blev aldrig rigtig oplyst i Enkeltheder, Hvidbjørn havde været ene derom og forklarede sig siden paa en syngende og henrykt men yderst kortfattet Maade. Han havde leget saalænge med den gamle Pige at hun var gaaet i en Kløft paa Bræen hvor hun sad fast, og der havde han saa undlivet hende. Hornet var ligesaa langt som Hvidbjørn naar det stod paa Jorden ved Siden af ham, og Hvidbjørn var høj. Det havde saa mange Ringe, at de aldeles ikke kunde tælles, det lignede selve Græmmelsens Torn som havde lagt Lag paa Lag i al Evighed.

Foruden Hornet hjembragte Hvidbjørn Enhjørningens Hjærte, det var ganske ungt og skært at se til men saa haardt at ingen Flintøkse kunde bide paa det.

Ildgrim tog Enhjørningens Horn i Forvaring paa Dreng den Gamles Vegne. Til alt hvad der blev sunget og jubileret paa Øen i Anledning af Hvidbjørns Storbedrift vendte Ildgrim sin fede Ryg. Aftalen lod han til rent at have glemt.

Men da Hvidbjørn omsider forlegent slog paa at nu maatte han vel faa Vaar som Løftet var, holdt Ildgrim en dunkel Tale, der kunde tydes som saa, at han virkelig havde ment det og tænkt sig det opfattet som en harmløs Vittighed, naar han bad Hvidbjørn gaa ud og fælde Enhjørningen. Uvildige Mænd vilde sikkert give ham Medhold i at Forslaget kun kunde fortolkes som et Afslag paa en anden fin Maade. Men havde Hvidbjørn uvittigt og rasende taget ham paa Ordet, var han tilbøjelig til at udlægge sit Forslag som et fromt Ønske om at se Hvidbjørn passende kvæstet for sin Ulejlighed. Naar Hvidbjørn var kommen hel hjem var det altsaa egentlig ham der havde skuffet Ildgrim og som stod i Gæld til Alfaderen efter den Vending Tingene havde taget. Det var Ildgrims Ord.

Palaveren fandt Sted paa Garmingernes Boplads, Drengs gamle Hjem, der var hellig Grund, og Begivenhederne udviklede sig hurtigt. Da Hvidbjørn forstod, at Vaar saa alligevel blev ham nægtet og at han ikke vilde faa Ild til egen Arne, blev han et Øjeblik vred og gjorde en uvilkaarlig stangende Bevægelse med Hovedet, hvorover han bar Huden af en Moskustyr med Hornene siddende ved, og dette misforstod Ildgrim, drog Maven til sig og kom til at sitre i Brynene som for en kold Træk. Hvidbjørn smilede, hans Blod lagde sig straks.

Og nu tog han sig for at undersøge Ildgrim længe, gik op og ned ad ham med Øjnene og lo omsider højt. Derpaa slog han Puslingen med et lille Ris, det allermindste han kunde finde og vilde nu gaa. Men Ildgrim himlede op som i yderste Barselnød, og Garmingerne stormede til fra alle Sider med Remme og Kæppe for at binde Hvidbjørn og give ham Bank.

Da kom Drengs Aand over Hvidbjørn, og inden nogen vel saa sig for havde han gjort det Umulige, slaaet en af Ildgrimssøn-

nerne, de Ukrænkelige, ihjel. Og mens Resten veg tilbage umælende af Gru, greb Hvidbjørn i sin Rasen Liget ved den ene Arm, satte Fødderne paa ham og sled Armen ud af Kroppen, den han havde villet føre Kæp med. Hvidbjørn brølte og slyngede det afrevne Lem for Fødderne af Ildgrim, og nu var han afsvalet og gik.

Samme Dag bortførte Hvidbjørn Vaar, og de rømte til Bræen.

HVIDBJØRN OG VAAR

INGEN paa Fjeldøen billigede Hvidbjørns Ugærning selv ikke hans egen Slægt. Mordet kunde forstaas, men han havde pisket Goden, og Overtrædelsen var sket paa den hellige Grund, det var halsløs Gærning. Ikke en eneste Stemme hævede sig til Gunst for Hvidbjørn, da han under almindeligt Tilløb blev lyst fredløs fra Alfaderens Grav. Han var nu udrevet af Bræfolkets Hjærte, og enhver der blot skænkede ham en venlig Tanke endsige hjalp ham med Mad eller Ly var fredløs med ham. Hvidbjørn og Vaar skulde være overgivet Bræen, ildløse og forbandede til evig Tid, og mødte nogen dem skulde de betragtes som ethvert andet Vildt modent for Hvermands Harpun.

Forbandelsen gik hen over Hovedet paa Hvidbjørn og Vaar, de havde bosat sig paa et fjærnt Skær milevidt ude paa Bræen, hvor de i tilstrækkelig Ensomhed smagte unge Menneskers Velbehagelighed ved hinanden, men ogsaa Landflygtighedens usødne Mad.

De var uden Ild, og raat Kød lyder stærkt men beder i Længden saa mindeligt om at blive tilberedt. Dog det var Sommertid, de boede herligt i et Telt af Huder, og der groede en Smule Urter og Korn paa Skæret som Vaar samlede og lavede Tilmad af til den raa Brad. Hun klappede smaa Brød af Kornet men maatte desværre byde Hvidbjørn dem ubagte og ferske, naar han kom hjem fra Jagt. Hvidbjørn spiste dem med et stort Minespil og kvad en Vise om at varm Mad i Grunden var en uværdig Forfinelse. Længere hen mod Høsten blev der nogle Bær rundt om paa Fjeldtoppene, der stak op af Bræen, til at krydre den raa Kost med, de befandt sig kun udmærket ved Tarveligheden. Men snart kom der Kulde i Luften, Nattefrost, den første Sne, og Vinteren var over dem.

Hvidbjørn havde bygget et godt fast Hus af svære Sten og skaffet fuldt op af Pelsværk dertil, og Vaar havde tørret Kød og Urter til Forraad. Desuden havde Hvidbjørn hjembragt et Par vilde Rener, som skulde gaa bundne paa Skæret indtil de med Tiden blev tamme og kunde give Mælk. Saaledes gik de Vinteren imøde. Den blev stormfuld og inderlig kold. De to prøvede at gaa en Vinter igennem uden Ild. Hvidbjørn vidste at det var prøvet før, men nu tvivlede han næsten paa at det kunde være sandt.

Nætterne var lange og mørke som i Jordens Bug, man vidste tilsidst næppe hvor man var eller *om* man var; godt at de var to, saa at den ene kunde finde den anden. I de lange sorte Nætter faldt Hvidbjørn til at grunde. Han saa Hjembygden for sig med alle de fede Baal, det blev næsten lyst for hans Øjne og hans Skind mindedes Varme naar han tænkte derpaa. Nu sad Garmingerne og de andre lydige Godtfolk ved Ilden og skuttede sig og talte om at Morderkarlen Hvidbjørn sagtens snart var kommen saa vidt i Armod

at han bankede sin Kvinde og sagde det var hendes Skyld. Inden Midvinter kunde de vel vente Parret betlende hjemme paa Bopladsen. Hvidbjørn smilede i Mørke.

Endnu da Aaret sank ned i Dødkulde og ustanseligt Snefald, saa at Sol og Maane truede med at gaa under, lo Hvidbjørn med Vaar i sine Arme. Men hun skælvede. De holdt Livet oppe, unge og raske som de var, men de led Nød. De to Nybyggere var altfor rige til at sørge, der kom ikke Jammer i deres Mund, men de frøs forfærdeligt. Hvidbjørn besluttede at tilvejebringe Ild.

Først afskaffede han enhver Tanke, en for en, om i det hele taget at faa den fra andre. Det nærmeste var at liste hjem og bede om eller stjæle Ild fra et af Baalene, men det var det allerførste han ikke vilde. Mindre umuligt faldt det at hente en Brand fra selve Garmingernes hellige Baal, saadan under en formel Visit med Harpun og Økse og saa videre, men — nej Hvidbjørn kunde ikke. Naar Ildgrim og hans Slægt havde arvet Baalet var det deres og ingen andens. Længe dvælede hans Tan-

ker ved den hemmelighedsfulde Ildsten som han vidste Ildgrim opbevarede i Alfaderens Grav. Om man brød ned en Nat og hentede den? Dreng den Gamle gik selvfølgelig ikke mere levende dernede, det var en Overtro, højst laa hans Ben og muldnede i Graven, og de vilde ikke gøre en noget. Men den Gamle havde dog en Gang levet og givet sin Slægt Ilden; det var nok rigtigst at lade alt ham vedkommende blive som det var. Det lignede ikke noget at gaa Forfaderen for nær, saalænge nogensomhelst anden Udvej kunde tænkes. Og der var jo den Udvej at finde Ilden selv! Dette satte Hvidbjørn sig for. Ja naturligvis.

Han hentede Brændsel fra Fyrrekrattet paa Øen og lagde det tilrette i Form af et Baal; saa vidt kom han den Vinter.

Aaret efter udvandrede de. De blev endnu boende Sommeren over paa Skæret, og det blev en mærkeligt hed og voldsom Sommer med stikkende Sol og næsten daglige Tordenskyl der tærede synligt paa Bræen. Skæret laa isfrit i den dobbelte Udstrækning af hvad det plejede, og ogsaa

de omliggende Øer synede meget større. Bræen blinkede og dæmrede med sine grønne Afgrunde mod Lynene i de lyse Nætter. Naar Regnen ikke netop øsede ned, stod Skyerne himmelhøje og hvide som Ild, sælsomt levende, groende ud af sig selv med en lysende Svulmen under Solen, til de igen havde lukket sig hele Vejen rundt og slæbte en varm Byge over Bræen. Lynene slog ned i Isen og sprængte den til dens Grund, Tordenbragene gav Genlyd i de dryppende Kløfter. Det var vildt Vejr. Hverken Hvidbjørn eller Vaar savnede Ild den Sommer. Men Hvidbjørn havde ikke glemt Vinteren, det sad ham endnu i Hjærtegruben at han havde set Vaar lide. Han vidste at der maatte skaffes Ild.

Den vilde Sommer gik uden anden væsenlig Nyhed i Hulen end at de fik et Underværk af en Unge som Hvidbjørn hujende af Lykke bar op i Regnen. Han var født med to Tandbisser og blev af den henrykte Fader viet til store Ting. Og en stor Fortærer blev han.

Men da der begyndte at komme Kulde i Luften for anden Gang paa Skæret, blev

Hvidbjørn urolig. Han havde jo ikke skaffet Ild. Nætterne blev først blaa og saa sorte. Hvidbjørn stønnede i Søvne naar han ikke laa vaagen og grundede. En Nat tog han Vaar i sine Arme, og hun hørte han havde grædt da han betroede hende at han slet ikke kunde finde Ild. Men om hun saa ikke syntes de skulde rejse. Jo, Vaar vilde gaa med ham til Verdens Ende. Dermed var det afgjort. Hvidbjørns Plan var at gaa sydpaa. Naar han ikke kunde skaffe Ild, maatte de skifte Opholdssted. Langt sønderpaa havde han hørt at Bræen endte, og her skulde der være et varmt Land med store Skove beboet af nøgne og vilde Mennesker; man fik prøve at rejse den Vej.

Det var langt ud paa Efteraaret da den lille Familje brød op. Endnu saa sent som det var paa Aaret beredte Tordenvejret dem en Afskedshilsen med Brag og druknende Strømme over Bræen, som lyste afgrundsgrønt under Lynene. Hvidbjørn saa sig om, Lyn paa Lyn hele Himlen rundt, Verden fuld af Ild, og for ham ikke en Gnist! Han smilede, men det var et

gammelt slidt Smil der løb i de samme dybe Furer paa hans Ansigt. Saa rejste de og vendte sig ikke om for at se tilbage en eneste Gang.

En lille Flok halvtamme Rener og en Del Skind til Telt og Klæder var alt hvad Familjen ejede foruden Hvidbjørns Vaaben og Vaars Kurve med allehaande Pillerier i, og saaledes udrustet begav de sig paa Vej mod Syden. Vinteren indhentede dem, og den blev stræng, men det lettede Marchen at Bræen lagde til med Sne der frøs sammen til milevide Snemarker, som var mere fremkommelige end den kløftede Is.

Hele denne Vinter rejste de, uden dog at komme synderlig langt, og Hvidbjørn syntes han blev en gammel Mand. Det prøvede ham til Marven at holde Nøden borte fra det lille kolde Telt midt i Sneen paa Vandringen, ofte maatte han ligge Dage og Nætter paa et Spor inden han kunde vende tilbage med Vildt, og i den Tid vidste han de to i Teltet saa temmelig ubeskyttet; foran ham det flygtige Dyr, der ikke vilde lade sig tage og bagved ham Angsten der sinkede hans Hæle, men

frem skulde han for at kunne vende om. Naar han kom hjem fandt han Teltet nedsneet, mens de faa Tamrener vankede med bundne Forben i spredt Flok rundt om paa Sneen og aandede Rim.

Paa dem forgreb Hvidbjørn sig ikke, hvor svært det saa blev at opdrive Kød, deres Mælk var Vaars Tilflugt mens han var borte fra Teltet, og de dannede i sig selv et Forraad som kun maatte angribes i den yderste Nød. Vaar skaffede Mos og Lav til dem fra de løse Blokke og Stenmarker der flød oven paa Bræen og værgede dem mod Ulvene naar Hvidbjørn var ude med Hundene paa Jagt. Men havde han saa nedlagt et ordentligt Stykke Vildt, brød de Telt og rejste videre.

Kom Snestorme paa var der ikke andet for end at gaa i Hi i en Hule og lade Vejret rase ud ovenover. Paa den Maade tilbragte de Uger i uafbrudt Mørke, hvorunder de næsten mistede Mælet. De døjede en Haardhed der ikke siden lod sig huske fordi den lammede Sjælen og udslettede sine egne Spor. Vinteren faldt saa lang og bitter, at de to Mennesker omtaa-

gedes deraf og tilsidst ikke mere erindrede at de var rejst eller hvor de skulde hen eller hvem de i det hele taget var. Det kunde godt være Aartusinder der gik. Nordlyset rakte sig i tyst Vildelse paa Himlen og begyndte at spøge som en nær og dog fjærn Evighed over Hovedet paa Familjen uden Ild, der tabte sig i Sneen og paa Vandring.

Og dog var denne Vinter kortere end sædvanligt, Tøbrudet kom tidligt og med Vælde. Men det hjalp ikke Hvidbjørn saalænge de rejste paa Sneen. I den sidste Tid var de kommen hurtigere af Sted, for Hvidbjørn havde indført at køre med hvad der siden blev til en Slæde. I Stedet for at lade Renerne bære Teltet og de øvrige Byrder fandt han paa at lade dem slæbe Læsset, idet han lagde Birkerafterne han brugte til Teltstænger under, saa at det skred lettere paa Sneen. Renerne kunde trække mere end de kunde bære, og det varede ikke længe før Hvidbjørn og Vaar satte sig op paa Læsset og lod sig drage med. Det var en stor Forbedring, der sluttede Renerne og Familjen endnu nærmere

sammen end før. Hvidbjørn var glad for Slæden og fandt snart en Form som han blev staaende ved som den bedste. Han behøvede ikke at lægge mere end to Birkerafter under Læsset, men de skulde være krumme fortil for ikke at braade sig ned i Sneen og for at Surringerne ikke skulde slides over. For at forhindre Læsset i at slæbe lagde han krumme Grenstykker tværs over Mederne og surrede dem fast, og hermed var Slæden i Stand. Hvidbjørn havde Hænderne, og Nødvendigheden gjorde Resten.

I godt Vejr naar Solen skinnede paa de knitrende Snemarker, lod Hvidbjørn staa til i Trav og hujede lystig til Renerne; saa var det som om han og Vaar vaagnede og kendte hinandens grimede kære Ansigter. Strabadserne kunde lulle dem ind i en Slags sjælelig Blindhedstilstand hvorunder de tabte Fornemmelsen af Tiden, men egentlig Bedrøvelse kendte de ikke til. De genfandt sig selv i Solskin og strygende paa Slæden over Frostsne med de friske hostende Rener foran trækkende i Remmene og Hundene halsende ved Siden af

Hu hej! Ungen stak Hovedet op af Posen paa Vaars Ryg og rullede med store Drømmeøjne mod Verden der gik i Sving om Slæden. Saaledes kom de frem.

Og saa naaede de Havet. Hvidbjørn havde sat Kursen mod Syd men var trukken østlig mod Solopgangen, og dette bragte ham fra Bræen ned til Uplands Kyst. Da Sneen der ogsaa dækkede det faste Land søndenfor Bræranden tøede bort om Foraaret, saa Hvidbjørn at de var kommen ned paa et isfrit Lavland gennemskaaret af Søer, Moser og Elve og med spredte Klippehøjder der fortsatte sig ud i Havet som Skær og Holme.

Bræen stod langt nordpaa, men det var ikke saa længe siden den havde været her og gaaet helt ud i Havet. Kysten og alle Skærene var endnu nøgne og slidt runde af Isen, Hvidbjørn kendte Bræens Spor overalt i Lavlandet. Længere oppe nordpaa ved Kysten gik en Arm af Bræen endnu helt ud i Stranden gennem en Fjord, og Hvidbjørn hørte det tordne og sukke deroppefra naar Isen brast i Havet og svømmede bort som Isbjærge. Det varede dog

ikke mange Aar før Bræen trak sig helt tilbage fra Kysten, og de Isbjærge man endnu kunde se svømmende fjærnt ude i Havet kom oppe fra det yderste Norden.

Det kan nok være Hvidbjørn aabnede Næse, snusede og snusede da han gjorde Bekendtskab med Havet. Der laa noget gemt i hans Sjæl som den salte Lugt vakte, noget han ikke forstod; det var Drengs Længsel efter Havet der laa medfødt i hans Blod. Drømmen om Havet var et Elskovsbarn af Drengs Sjæl og nedlagt i alle hans Efterkommere som en slumrende Drift der kun behøvede et salt Pust fra Stranden for at vaagne. Hvidbjørn inddrak Havluften med store aabne Næsebor, og Søen sluttede ham i sine Arme.

Det ytrede sig ved at han øjeblikkeligt vilde videre. Han laa i Forvejen paa en Rejse, der gjaldt Syden og Skovene, men Havets bølgende Vandren og Vandren udover dets egen Grænse lagde sig til og fórvandlede hele hans Væsen til Udve. Her hvor han ikke kunde komme længere var det som om han i Sandhed først be-

gyndte. Havet spærrede, men det skulde blive Vejen.

De kom til at bo her paa Lavlandet mellem kratbevoksede Moser og Søer, saa langt Syd for Bræen at den kun skimtedes som en grønlig Lysning ind under Nordhimlen i det Fjærne; til den anden Side begrænsedes Synskredsen af Skærgaarden og det aabne Hav. Der var Vildt nok i Landet, og mere blev der, Hærskarer af Vildt, efterhaanden som Dyrene vandrede ind i det isfri Land. De ferske Søer og Vandløb ind ad Landet til vrimlede af Fisk, Laks, Gedder og Aal, som Hvidbjørn snart fik Smag paa og lærte at lokke med en krum Orm og en Krog indeni. Selve Havet var som en blinkende Mark af Fisk, Hvalen jog Sildestimerne op paa Stranden saa de laa saa tykt at man vadede i dem. Jo her var fedt, og Hvidbjørns Hjærte nærede sig deraf saa at han længtes stærkere ud. Hans Sjæl laa paa Maanebroen mellem Skærene, naar Havet steg og sluttede Alverden ind i sin stormfuldt susende Uendelighed.

Men de blev boende. Der gik Aar, og de

holdt bestandig til i Lavlandet mellem Bræen og Havet. Vaar lagde det ene Barn efter det andet til Familjen. Skønt de ikke kunde komme videre gik Hvidbjørn paa sin Side ynglende fuld af Rejseplaner, hans Tanker drejede sig aldrig om andet end Midler til at naa længere frem. Om Vinteren havde han jo nok Slæden, hvormed han gjorde lange Rejser omkring paa de islagte Søer, ogsaa ud mellem Skærene og sommetider langt til Havs, naar Isen laa fast, men han naaede dog aldrig længere end til hvor aabent Vand spærrede. Om Sommeren stod Slæden ubrugelig, og Foraarstøbrudene forvandlede ofte Lavlandet til næsten en eneste opsvulmet Sø, som lukkede Hvidbjørn inde lige saa eftertrykkeligt som Havet. Her maatte gøres noget.

Paa Bræen havde der ingen Anledning været til at lægge sig efter Sejlads, selv om Mammutjægerne maaske nok forstod at sætte over en eller anden Tøbrudsstrøm om Foraaret med en Isblok som Færge. Der gik et dunkelt Sagn om at Alfaderen en Gang i Tidernes Begyndelse skulde have været god til at sejle paa Vandet;

han kom nok rejsende paa den Maade syd fra, nogle sagde paa en Træstamme andre paa Ryggen af en fortryllet Skildpadde, under alle Omstændigheder ved Kræfter almindelige Dødelige ikke besad; hvad havde den Enøjede ikke kunnet! Hvidbjørn drømte ingenlunde om at naa Alfaderen i overnaturlige Evner, han var kun et Menneske der prøvede sig frem, da han dog nu havde faaet Hænder. Ikke desto mindre tilegnede Hvidbjørn sig Kunsten ad sine Erfaringers Vej.

Stort Tømmer fandtes ikke i Landet; men at der en Gang havde været kunde Hvidbjørn overbevise sig om paa klare Dage, naar Solen skinnede ned i de brune Moser, paa hvis Bund der laa et dyndet og sammensunken Gulv af væltede Træstammer i alle Tykkelser. Det var aabenbart en druknet Skov, og Hvidbjørn gjorde sig allehaande Tanker ved at se ned paa den sunkne og stille Verden som han forstod tilhørte en fremfaren Tid. Himlen med svimlende fjærne Skyer laa over Vandspejlet paa de dybe Mosesøer, og kun hvor han saa tværs igennem sit eget Bil-

lede der stod livagtigt under ham nede i Vandet blev det gennemsigtigt saa at Bunden og den sunkne Skov traadte frem. Underligt, naar han saa den sunkne Skov var han selv borte, og naar han saa sig selv, svandt Træerne dernede for hans Blik!

Hvordan det saa forholdt sig med Skoven som havde været, saa var det just en *Skov* Hvidbjørn laa paa Rejse efter, men den skulde helst være levende og laa langt borte, i Syden, det var selve den Fremtid han higede efter. En Dag slap han en Rem med en Løkke ned om en af de store runde Træstokke, der saa saa frisk ud med Spor af hvor Bladene havde siddet og endnu harpikset i Barken; det var faldet ham ind at man maaske kunde drage Fortidsskoven dernede til Nytte ved at hente sig et Fartøj derfra til Syden. Og Tanken var ikke gal, men Stammen brast itu som Muld da han drog til sig, og en Stump han fik op viste sig indvendig kun at være sort og flydende Dynd. Saaledes sank Skoven for Hvidbjørn i dobbelt Forstand.

Han var imidlertid inde paa et andet Spor mindre svangert med Stemning men mere hen i Retning ad Maalet. Hvad Hvidbjørn vilde var at komme over Vandet; Havet laa mellem ham og Syden, og han skulde videre. Uden at vide deraf havde han allerede længe gjort Fremgang i det Smaa. De udstrakte Kære og Moradser i Lavlandet var bevokset med spredte Krat af Birk, Asp og forskellige Slags Dværgræer og Buske, hvoraf kun Birken naaede en nogenlunde Størrelse uden dog at blive til Tømmer; Hvidbjørn maatte slaa al Træstammesejlads af Hovedet. De Skildpadder han stødte paa var ikke større end en Haand, saa var det saadan en Alfaderen var kommen sejlende paa, maatte der unægtelig have været Trolddom med i Spillet. For Resten var det værd at lægge Mærke til at et tomt Rygskjold af Skildpadden flød godt paa Vandet, det havde en Skabning som ikke kunde være bedre; men det kunde selvfølgelig ikke bære en Mand.

Hvidbjørn var først og fremmest tung og mærkede det hver Dag. Men naar

han strejfede om i de vaade af utallige Vandløb gennemskaarne Mosedrag plejede han at passere mindre Elve ved at kaste Buske og Grene i Vandet til de fyldte op og dannede en Bro, og var Vandet for dybt havde han ogsaa drevet det til at bunke saa mange Grene og hele Træer sammen at de kunde flyde og havde staget sig over med en Raft. For at Dyngen ikke skulde skilles ad slog han en Rem om den. Og heraf blev der, ved Tid og Gentagelse, en Tømmerflaade. Skipper blev Hvidbjørn.

Han laa evigt og altid og pjaskede paa Vandet med nye forbedrede Fartøjer, det blev hans anden Natur. Alt skulde prøves paa Vandet, om det kunde flyde, om det var tæt, om det skar godt frem og holdt Ligevægten. Hvidbjørn syslede altid ved Søbredden, barbenet og glemt hen i vaade Forsøg, blaa og med Dryp paa Næsen; Solen kom og gik over ham. Han udviklede sig til en stor Tømrer og et rent Vandmenneske. Og dog var der mærkelig nok Ingenting Hvidbjørn havde større Skræk for end netop det Vaade, en født Rædsel der fik

Kæmpen som ikke kendte Frygt til at flyve i Trækninger og brøle som en Orne naar han kom paa dybt Vand. Hvidbjørn kunde ikke svømme. Han saa at alle Dyr gladeligt travede videre i Vandet, men det laa ikke for hans Gangart. Netop naar Dybet bar oppe, naar han følte den vigende og tunge Magt skyde Lemmerne fra Bunden, kom der en Afsindighed over ham, en umulig Klatretrang, som han ikke fik overvundet i sit Liv. Hans Drenge derimod blev fødte Svømmere der smuttede ud og ind af Vandet som Oddere og altid var valne og laa i Læg over hele Kroppen af at forfriske sig i Badet og kvæge sig bagefter i Regnvejret paa Land.

Alle Hvidbjørns Sønner blev lyse, med ganske nøgen hvid Hud der var grov og valket af altid at være vaad. Om Sommeren blev de fregnede til Minde om det mørke Blod, der var tilblandet Slægten fra Mødre hentet i Skovene, den solede Hud der pletvis gik igen. De var blonde med et rødgult Skær, som anede man endnu det dunkle Haar Norden havde bleget.

[illegible] Sommerblink [illegible] [illegible] Skippere.

[illegible] der var saa hæsblæs [illegible] det [illegible] til at nonne naa [illegible] og [illegible] [illegible] den større Tanke [illegible] [illegible] videre [illegible] [illegible] Sommerne [illegible]

[illegible] ikke for meget [illegible] Dag mens [illegible] [illegible] vende [illegible] [illegible] der til [illegible] var bleven [illegible] og Hukommelse [illegible] omkan [illegible] Arbeidet [illegible] Fridbjørn [illegible] Stenøkser [illegible] [illegible] haart [illegible] men saa mig [illegible] skulde [illegible]

Øjne der gik funklende Glimt i Glimt over Tingene de arbejdede med; de drak Liv af hvad de frembragte. Og endelig var de saa vidt, at det første Skib laa bygget i Stranden udenfor Bopladsen.

Det var en lang Tømmerflaade samlet og surret af smækre Birkerafter, med hvælvet Bund og tættet mellem Rafterne med Talg og Dyrehaar, saa at den ikke alene flød men holdt et tørt Rum indenbords. Den var ikke lille, kunde bære flere Mand og gjorde en smuk Fart. Stagerne til at drive den frem med var fladet ud i Enderne for at virke bedre paa Vandet naar det blev saa dybt at Bunden ikke kunde naas. Hvidbjørn og hans Sønner roede lange Ture paa Søerne inde i Landet og var meget tilfredse med Skibet. Skulde de med Vinden fældede de løvede Grene og holdt op, saa at de blæste afsted uden at bruge Aarerne; et Skind paa en Raft trak endda bedre.

Hvidbjørn skyggede med Haanden over Øjnene og saa ud mod Syd, hvor Synsranden gik i et mellem Havet og Himlen, nu skulde de snart afsted! Dog Skibet

maatte gøres større, eller det blev nødvendigt at bygge flere for at faa hele Familjen med.

Vaar tav og saa forlegen paa sin Husbond, naar han med glade blaa Øjne og Fagter som en flyvefærdig Ørn erklærede at nu skulde de afsted. Det havde Manden sagt i saa mange velsignede Somre, at Vaars Børn var bleven lige saa store og — uden al ond Mening — uberegnelige som Faderen. Vaar saa med dyb Beundring paa sin Hvidbjørn der kunde blive ved at straale og haabe som i deres første grænseløse Ungdom, skønt ingen af dem var unge mere; men hun frygtede hans Planer og omfattede sit Hjem med et Blik som en der er ramt og ikke kan rejse sig igen, naar han fablede om Langfart. Vaar havde noget at miste.

Hun havde ikke været ledig i de lange Aar mens Hvidbjørn saa at sige hver Dag *maatte afsted*, hun havde uforstyrreligt mens de blev boende befæstet sig i det Daglige og lagt til Huset. For Vaar gaves der ingen Fremtid og ingen vidtfavnende Drømme, men hun var tro i det

Smaa. Mens Hvidbjørn i hed Forglemmelse af alt nærværende syslede med sine Fartøjer, gik Vaar saa troligt og skabte en Bedrift der var af en meget virkelig Natur og som med Aarene voksede sig stor under hendes Hænder. Hun blev aldrig ophidset, forandrede aldrig Vaner, det hun vidste af, og dog havde hun paa Kvindevis glemsom for det Gode frembragt mange nye og uundværlige Ting i Aarenes Løb.

Hvidbjørn saa kanske ikke meget til hendes daglige Stræb i det Smaa, evigt farende og blændet som han var af sine Skipperdrømme, men han saa hende selv som hun var, lukket og en Gang for alle sat i Bevægelse som en venlig Skæbne, der blev Hvidbjørns Opholder og andet samlende Jeg. Vaar var der altid, havde altid været der, frodig og mild i Regnskyllene med det lange lyse Haar strømmende ned over Skuldrene, altid med et Barn hos sig, altid undervejs og tilbage igen paa Hjemmets korte Veje for at nære og beskytte. At se hende udenfor Kaldevidde

fra Bopladsen var et Særsyn, og da vankede der ekstra Urter til Middagsmaden.

Det tordnede meget i de Aar, og en eller anden Gang kunde det være hændt Hvidbjørn i et Lyn at han saa Vaar staa i den druknende Regn, omgiven af sine Børn og sine Husdyr, hvilende i sig selv med rolige Øjne under Uvejret, mens alt søgte til hendes Favn. Tordenen gik over hendes Forstand som alt hvad den Store deroppe og i det hele taget *Mændene* regerede med, men Børnene og de sky Dyr kom til hende for at dele den Ro der udgik fra hendes Hjærte. Og saaledes mindedes Hvidbjørn hende siden da Ungdommen var svunden, Regnens Smag som af Skyer paa Tungen, de nære Lyns Ilddunst og saa Vaar, der med Haaret regnet ned ad Ryggen duftede som den vilde Sommerhyld, der breder blomstrende Hænder op imod Sol og Regn.

Men nu var Vaar en barket indgroet Moder der forsvarede sit, væbnet med Tavshed og med Erfaring i at se Tiden an og lade alt blive ved det Gamle saa længe. Hun smilede oprigtigt naar Hvidbjørn hvert

Aar jublende meldte nyt Skib og afsted, vis som hun var paa at det skulde forbedres og bygges om endnu en Gang. Kun naar han talte stærkt og alvorligt om at rejse, saa at hun syntes hun kunde se det for sig, blev hun raadløs og lod Blikket løbe uforstaaende om paa Bopladsen hvor hun var groet fast. Hvad da Køerne? Skulde de ud og sejle paa Vandet? Vaar havde en Ager staaende med Byg og en med Hør foruden en hel Køkkenhave med Bede af Ærter, Timian, Løg og Rødder, kunde hun tage sine Marker med? Hvad var det han sagde?

Jo Vaar havde noget at miste. Hun holdt Husdyr og drev Agerbrug. Det var kommen ganske af sig selv, først da de ikke havde Ild og Nøden tvang hende til at hjælpe sig paa alle Maader, siden da de havde faaet Ild igen og der ingen Ende var paa hvad hun formaaede. Køerne stod hendes Hjærte nær, dem havde hun faaet mens Arnen endnu var kold, og de havde været det halve Liv for hende og Børnene, hun skulde aldrig have bjærget sig gennem de kolde Dage uden dem.

Det vilde Kvæg vandrede ind i Lavlandet da Bræen veg, smalle og hjorteagtigt lette Dyr med store vaade Øjne og nyfigne som paa Jordens første Dag. De smaa nyfødte Kalve, der endnu sejlende i Gangen fulgte efter deres Moder, talte til Vaars umættelige Pigehjærte, hun satte sig paa Hug og bredte Hænderne ud for at lokke dem hen til sine Knæ.

I Begyndelsen var de næsten ikke sky. det blev de først da Hvidbjørn havde jaget dem i nogen Tid, og selv da kunde Køerne i deres Uskyldighed blive staaende paa en lille Afstand spredte ud i en Halvkreds, alle med det hornede Hoved og med Mulen hvori de tyggede en Blomst vendt imod dette Væsen de ikke kendte. Kom han for nær, travede de bort men maatte snart vende sig igen og staa og se, lænede forsigtigt bag over paa alle fire, med fugtige Næsebor og Øjne hvori det dunklede som en Nat. En og anden maatte i ubetvingelig Nysgerrighed gaa et Par Skridt ud af Kredsen og nærme sig, forsøgte endogsaa at indtage en ret truende Holdning, med Forbenet løftet og sat

stærkt ned igen, meget ildevarslende, og Koen drog Pusten dybt, men de fromme Øjne stod ikke til hele den krigerske Holdning, og Koen faldt ogsaa straks tilbage af sig selv, kastede Hovedet til Siden med sitrende Øjenlaag og gjorde omkring.

Hvidbjørns Spyd fløj naar det var Tid, og et af Dyrene blev liggende væltende sig med Stagen i sig, mens Flokken galopperede derfra. Han dræbte helst de store Tyre, der gav Jagten Fart og undertiden yppede hans Blod ved selv at gaa angrebsvis frem.

Der var tykke Hjorde af Kvæget i Lavlandet nu; paa sollyse Dage kunde man fra en Højde se ud over milevide Kære og Overdrev, hvor Skyggepletterne der laa paa Landet fra Skyerne ovenover blandede sig med Dyreflokke saa langt Øjet rakte. Det var ikke vildt Kvæg alt hvad der gik, der var ligesaa mange Flokke af Hjorte og Urokser, Stimer af Vildsvin brød ud og ind ad Krattet, paa Holmene stod Bjørnen i Blaabærrisene, og ved Bækken vippede Ræven en Ørred op med Poten. Elgen gik

i store Flokke i det unge Birkekrat, Dværgfyrren fik Vinger bedst som man saa paa den og fødte den vældige Tjur, Lyngen blev levende af Urfugl hvorhen man kom. Nærved var der fuldt af Dyr, og i det Fjærne svømmede Hjordene sammen til taagede Striber der gik i et med Kimmingen og fortsatte sig bag ved den. Her var det let at skaffe Kød, Overflod, og Hvidbjørn havde rigelig Tid til at drive paa med sit Skibsbyggeri for at komme herfra.

Men Vaar bad straks det første Aar Hvidbjørn om at fange nogle Køer levende som hun vilde prøve at tæmme; Renerne trivedes ikke, de havde Hjemve efter Bræen og ophørte at give Mælk. Saa fik hun sine første Køer, og allerede samme Dag de var indfanget lagde de sig føjelige ned i deres Baand og begyndte med dybe mætte Øjne at tygge Drøv. De havde langt mere Mælk end Renerne og var saa blide. De blev Børnenes bedste Venner. Vaar elskede dem, de var hendes Skatte og Veninder. Hun færdedes altid om dem i fortrolig Samtale, Varmen af deres blod-

rige Horn gik hende gennem Hænderne ind i Hjærtet. De lugtede sødt af Græsset de aad og af den Næring de havde tilovers for andre.

Vaar blev en Kunstner med Køernes Mælk over sine store moderlige Hænder. Hun lavede Ost. Det kom af sig selv ved at gemme Mælken i et Kallun, og Vaar havde altid Forraad af den presset til runde Kager. Naar Mandfolkene kom ind fra deres vaade Anstrengelser med at fiske og flyde paa Søen kan det nok være de takkede Moder for en Skive Ost.

Drengene lavede hende til Gengæld Knive og Prene af Ben. Hvidbjørn interesserede sig for det Garn Vaar og Pigebørnene taalmodigt sad og snoede i Fingrene, navnlig efter at han var begyndt at lave sig Vaad til Fiskefangst og havde Brug for meget Garn; som sædvanligt søgte han en Genvej og kom efter at have glimtet med Øjnene og prøvet sig frem en Dagstid og forærede Vaar en *Ten*, der kunde tvinde ti Gange saa meget Hør i den samme Tid. Det var en lille Stok med en rund Skive paa, som man trillede rundt

til den løb ved sin egen Fart og spandt Garnet saa nydeligt; det der var tvundet nok viklede man op om Stokken og kunde saa spinde videre uden at Garnet kom i Urede, Tenen gjorde stor Lykke mellem Kvinderne og snurrede fra nu af altid i Hjemmet.

Siden da Ild kom igen og Vaar fik brændt sig et stort Udstyr af Potter og Gryder lavede hun ogsaa Smør. Naar Sandhed skal siges grundede denne Opfindelse sig i Vaars personlige Fornødenhed, Lysten til at salve sig med vellugtende Ting. Hun og Døtrene smurte sig i Begyndelsen med den tykke Fløde, der lagde sig øverst paa Mælken, saa at den kunde skummes af; men Salven blev mere gennemtrængende og stærk ved at staa hen men navnlig ved at rystes alvorligt i Potten. Det var et langvarigt Stykke Arbejde, som de maatte skiftes til, men de gjorde det med en god Vilje, til Smørret endelig kom og de kunde faa smurt sig ind. Hvidbjørn fandt Behag i Salven, men som grovere Natur foretrak han den til indvortes Brug, og Vaar fremstillede den

da for hans Tand i større Portioner. Hermed var Smør efterhaanden indført som en Luksus og daglig Afveksling i Levemaaden.

Ogsaa i Brødbagning havde Vaar drevet det vidt. Men alt hvad der knyttede sig til Kornet og det Agerbrug hun havde indført grundede sig i en særlig hemmelighedsfuld Pagt med Jorden, Vaars egen lille kvindelige Dyrkelse, som gik tilbage til det Foraar og den Lykkedag da Ilden kom igen.

TØBRUDET

Falder Regnen ikke frodigt?
Lyder den ikke som en forelsket Mumlen,
en lang dæmpet Kærlighedspassiar
Mund mod Mund
mellem Regnen og Jorden?

HVIDBJØRN fik alting til givende. Da han maatte gaa i Landflygtighed forbandet og lyst ensom af sit Folk, gav hans Skæbne ham at finde frem til mildere Himmelstrøg, et Eden af Vildt (hvor det Menneske aldrig følte sig hjemme); men han skulde have til Overflod, idet endogsaa selve Vejret forandrede sig og blev varmere. Han var draget mod Syd, og Syden rejste ham imøde.

Det store Tøbrud funklede i Solens Øje over Norden. Bræen var i brat Tilbagegang. Fra det Sted hvor Hvidbjørn boede

nede paa Lavlandet kunde han i Begyndelsen se det grønne Blink af Isen under Himmelranden i Nordvest, men det tabte sig mere og mere og svandt tilsidst helt bort, Bræen var gaaet ud af Synskredsen mod Nord. Det var ikke til at undres over, for Vejret som det var bleven kunde smelte Bjærge. Det susede ned med Tordenskyl og varm Regn næsten uafbrudt. Hele Foraaret drog druknende Byger over Jorden, og derimellem brød Solen frem, saa smilende stærk, saa haabefuld, at selv Dyrene rejste Hovedet fra den vaade Jord og saa Verden som var den bleven ny.

Mulmende Haglbyger gennemknitrede af Lyn jog over Himlen midt i Solskinnet og piskede Jorden hvid, og naar Bygen var gaaet og Tordenen fjærnede sig, spændte Regnbuen sig luftig over Grønsværet, hvor Draaberne hang funklende som Graaden i et Barns Øjenvipper. En, to og tre dejlige Regnbuer svang sig op over Himlen den ene udenom den anden, paradisfarvede Broer, der stod og dog ikke stod paa Jorden mellem Skyerne og den sejrrige Sol.

Hver Byge var et tabt Slag, der genfødte Haabet.

Dage og Nætter brusede Regnen fra Himlen, lige ned, og Jorden tog flaaet og furet derimod, Søerne svulmede, Elvene gik dybe til Randen og med Skumfart gennem det lave Land og hvirvlede sig i Havet. Men Regnen var varm og bar en ny Tid i sit uudtømmelige Skød.

Hvidbjørns Børn fik frodige Øjne af at sidde og se paa Regnen der rev Pytterne op, saa at det lignede en hel Mængde smaa Folk der sprang op af Jorden og rakte sig i et Nu mod Himlen og gik i Jorden igen, mens Regnen bestandig avlede nye. Regnbuen stod over deres Barndom og forjættede dem Alverden.

Det blev endnu Vinter hvert Aar, men Kulden holdt ikke ved saa længe, og Vaarbrudet kom med stadig større Vælde. Lavlandet blev oversvømmet hvert Foraar, og Hvidbjørn havde mere end en Gang sine Fartøjer haardt behov for at bjærge sit og sine. Der var Tider hvor Landet laa milevidt under Vand med kun Højderne ragende ovenud som Øer og Holme,

og her trængte de vilde Dyr sig i sorte vanvittige Flokke som det var en Gru at komme nær, mens lige saa mange fløđ druknede omkring paa det Dybe. Hvidbjørn der havde bygget sine Skibe halvt for Fornøjelsens Skyld begyndte at ane en Skæbne bagved; der kunde blive Brug i den haarde Nød for hvad han havde frembragt som en Leg. Hvidbjørn smilte saa det knitrede i hele hans blonde Ansigt.

Var Solen ikke hans Ven? Kunde han ikke sætte sin Lid til Jorden? Den havde jo selv givet ham Ild, da han ingen Ild havde og stod ene. Solen og Jorden havde slaaet sig sammen om at optø Bræen og give ham Ild. Aldrig glemte Hvidbjørn den Dag da Fjeldet udenfor hans Boplads aabnede sig som et rygende Svælg og udgav Ild fra Jordens Indre, en Stund der begyndte med usigelig Rædsel og endte i gal Glæde.

Hele Jorden rokkede som var dens Undergang nær, det drønede dybt under Grunden, forfærdelige Stød, saa selv Hvidbjørn styrtede om, og fra Kærene kom ukendelige Angstbrøl, Dyrene gik fra Vid-

det og blandedes mellem hinanden uden Hensyn til Ven eller Fjende.

Og midt i den lammende Dødsgru ser Hvidbjørn at der vælter Ild op fra Revnen i Jorden, Krattet brænder, og da rejser han sig og ler afsindigt, forstaar hele Spøgen, han vakler henimod Ilden, for Jorden gaar i Bølger under ham, han falder om og ler og rejser sig igen og faar endelig Ilden fat. Hjærtet vil springe ham ud af Munden af Lykke og Tak. Ilden! Han har Ild og hyler af uhyre Glæde, han kommer stormende hjem til Vaar, der ligger paa sit Ansigt og holder sig fast, han svinger den brændende Gren over hendes Hoved. Ild, Ild! Jo, Jorden havde givet Hvidbjørn Ild, for den var god.

Den Dag Baalet brændte i hans Hus gik han ud og græd op i den varme Regn, Regn og Taarer strømmede ham ned i Skægget mens han drukken og blændet af Tak saa op i den solbeskinnede Sky.

Det var nu mange Aar siden, og Hvidbjørn havde voksne Sønner hvem han kunde fortælle om det Venskab han stod i til Jorden og Solen. Men hvert Foraar

tændte Hvidbjørn et stort Blus til Minde om Jordens Rigdom og Gavmildhed. Han bragte en ung Tyr til Offer, og mens Himlen var naadig nok til at tage imod Røgen, gjorde Hvidbjørn og hans Sønner sig tilgode med det lifligt brankede Kød. Det var ved den Tid Gøgen kukker og Nordhimlen begynder at lyse om Natten af Solen, som ikke gaar langt bort, at Hvidbjørn havde faaet Ilden, og ved den Tid tændte han en Glædesild til Minde om det første Baal Jorden havde givet ham.

Hvidbjørns Sønner brændte altid siden Blus paa samme Tid, ogsaa da de blev skilt og kom saa langt bort fra hinanden at de end ikke kunde se hinandens Baal. Og denne Skik gik aldrig siden af Brug i Norden.

Men Vaar der naturligvis blev holdt udenfor hvad Hvidbjørn og Sønnerne, de umaadelige Mænd, tog sig for, nærmede sig i al Hemmelighed Jorden paa sin egen kvindelige Vis, taknemlig for den kære Ild der nu brændte paa hendes Arne.

Hun gik ud da Ingen vidste det, og

mens hun saa at Natten var lys og Solen i Ro bag den fjærne Bræ, som ikke skulde true hende og hendes mere, ofrede hun en Skaal af sit Korn paa Jorden, de fede Bygkærner hun havde samlet Aaret forud Aks for Aks og taalmodigt gnedet af Vipperne i sine Hænder. Hun vidste ikke nogen bedre Gave, og da nu Jorden havde undt dem Ild saa at hun igen kunde bage Brød, skulde den have et Offer. Det var saa ringe at Ingen maatte se det, men uden Gave syntes hun ikke Jorden skulde ligge i den lyse Nat. Vaar strøede sin Byg paa den nøgne Jord, undselig som en Pige, og gik ind da det var gjort.

I Sommerens Løb kom Byggen op og blev til en smuk Ager. Dette udlagde Vaar paa den Maade at Jorden i Stilhed havde taget mod Gaven, og hun blev blussende varm af ydmyg Tak da hun fattede at den nu svarede ved i Stilhed at give hende Kornet mangefold tilbage igen. Skulde hun plukke det, var det til hende? Vist nok, for hvorledes kunde der hænde en Kvinde en Gunst hun ikke i varm Lydighed bøjede sig for? Vaar tydede Ageren som en stor

uegennyttig Bejlen, som hun tog imod ved at neje for Jorden hvorpaa hun stod; Kræfterne gik hende af Knæene ved Jordens Naade. Som en Moder og et Barn tog hun hvad den Stærke bød. Saaledes bølgede den første gule Ager i Sommervinden, som en lønlig Pagt, et skønt og uskyldigt Stævnemøde mellem den rige Jord og Vaars stumme Pigehjærte.

Næste Foraar gik Vaar ud igen og ofrede sit Korn til Jorden, mens Mandfolkene var oppe og forlyste sig med Blus og hilse Solen i Nord. Og den Sommer havde hun en endnu større Ager. Men hun høstede den ikke helt om Efteraaret, et Stykke lod hun staa, som hun tænkte den mægtige Jord kunde værdiges at beholde.

Siden indrettede hun ikke uden Snildhed sine Gaver efter hvad hun, praktisk som hun var, ønskede at faa igen, hun ofrede Frø af Hør, der ikke var gode at spise, og fik Planter igen til sin Ten. Hun saaede ret ufølsom Roefrø og tog siden Roerne, som dog efter deres Natur burde være Jordens Part; til Gengæld lod hun Rødderne staa af sin Kaal og tog selv Toppen.

Men hvad hun saa gjorde holdt Jorden stiltiende Pagten, og Sol og Regn gav Grøde til hvad de to havde sig imellem.

Og det var Oprindelsen til Vaars Agerbrug. Hendes Pagt med Jorden og saa det tamme Kvæg havde været Vaars Lykke i alle de Aar hun fik sine Børn og saa dem blive store, mens Hvidbjørn hver eneste Dag havde talt om at bryde op og rejse videre. Men saa længe de blot blev havde Vaar faaet hele sin Tilværelse ud af Dagene og skabt sine Børn et Hjem.

Hendes Godhed blev aldrig glemt. Vaars Hjærte var saa stort, at hun fik vaade Øjne, naar hun saa Fuglene flyve med Straa i Næbbet til deres Rede. Hun var saa mild, at de haarde Karlfolk, der var hendes Sønner, for hendes Skyld aldrig skadede et Dyr uden for at leve. Mindet om Vaar blev for alle kommende Tider knyttet til Kalvene og de smaa Lam, der tidligt paa Aaret laa nyfødte og frysende paa Marken ved deres Moder; selve Foraarstiden blev opkaldt efter hende og velsignet i hendes Navn.

Men den Dag kom alligevel omsider da Vaar maatte miste sit Hjem og gaa gen-

nem en Verden af Angst og Smærte før et nyt blev hende givet. Tøbrudet blev et Aar saa pludseligt og voldsomt, at det rykkede Familjen op fra dens Sted og kastede den ud paa Havet.

Det begyndte med usædvanlig tidligt Tøvejr og Flom oppe fra Bjærgene, Floderne gik over deres Bredder endnu inden Isen rigtig var brudt op. Store Brudstykker af Bræen svømmede ned saa hurtigt, at de ikke fik Tid til at smelte undervejs. At Forholdene var svære deroppe i Højlandet forstod Hvidbjørn af den Mængde døde Dyr der flød ned med Elvene; det stod nok alt Levende til Halsen og længere endnu deroppe. Ogsaa Lig af Mennesker kom ned med den tidlige Vaarflom, og Hvidbjørn kendte dem i Reglen, begyndte at blive bange for hvordan det skulde gaa Folkene paa Bræen.

En Dag saa han et Lig flyde paa Vandene med den oppustede Mave ragende ovenud; en Ravn sad derpaa og halede Skindet langt for at faa Hul, Hvidbjørn sejlede hen til den Døde og saa at det var

Goden Ildgrim. Siden den Dag havde Hvidbjørn Ravnen kær.

Men der blev andet at tænke paa end sine forhenværende Avindsmænd, Jordskælv og Springflod kom, den ene væltende Bjærge og med Torden og Ild i sin Mund, den anden hurtig, tiende, med Kvælerarme. Langt nordpaa ad Bræen og Bjærgene til saa Hvidbjørn en milehøj Ildsøjle slaa tilvejrs blandet med uhyre Isstykker, hele Bjærge der kastedes op mod Himlen i Flammer og Lyn og regnede ned igen. Bagefter væltede der en kridhvid Dampsky, som i et Nu fyldte næsten hele Himlen. Efter den kom Mørke, saa Orkan, og der regnede Dynd ned fra Himlen. Ild gennemkrydsede den skummende Verden.

Og der rejste sig et tordnende Brus fra Bjærgene som i kort Tid naaede Kysten og mødtes med et Stormsus fra Havet, det var Floden som væltede ned fra den voldsomt smeltende Bræ. Den kom i vilde milevide Strømme med et brølende Bryst af fast Vand foran sig der vandrede mod Havet, hvor Stormbølgen stejlede for at

tage imod den. Kyster og Skær gik under i den fraadende Kamp.

Og da Stormen lagde sig og det blev blikstille, laa Lavlandet som en eneste opsvulmet Sø der gik i et med Havet. Langsomt hævede Vandspejlet sig og sank med alle Nattens Stjærner i sin sorte Druknefavn. Svømmende Øer af omkomne Dyr i store Flokke flød stille paa et Sted, blideligt aandende op og ned paa Dybet som en Skov af Kroppe, Skanker og Gevirer, belyst af Maanen.

Men Hvidbjørn og alle hans havde allerede ligget længe ude paa det aabne Hav. Da Hvidbjørn forstod at Bræen og Jorden laa i Kamp og der ikke længere var blivende Sted paa det Tørre, gjorde han sine Tømmerflaader og Skibe rede, tog Levnedsmidler og Ild ind og gik ombord med hele sit Hus. Det var som Dødens Stund for Vaar. Men de brændende Bjærge og Ildregnen talte for at rejse. Saa fortroede de sig til Havet. De var allerede langt ude da Floden brød ned fra Bjærgene, Bølgen traf dem kun afmattet og uden at kæntre Fartøjerne. Det blev blik-

stille, og Flaaden laa paa et og samme Sted synkende langsomt op og ned under Havets sovende Aandedrag. Hvidbjørn og hans Børn sad i Skibene uden Haab, stumme som Stjærnebillederne over dem og i den dybe Sø. Tunge Havuhyrer brød op af de blanke Dønninger mellem Isbjærgene, blæste hed Aande fra sig og dykkede ned igen glinsende med vaade Rygfinner i Maanelyset.

Men det blev Morgen, Solen steg i Østen rød og almægtig. En frisk Brise ilede over Havet Solen imøde. Hvidbjørn og hans Sønner satte Huder op for Vinden, og Skibene begyndte at avancere.

Og da de kom ud i rum Sø, hævede det indre af Landet de havde forladt sig for deres Øjne, de saa at Bjærgene mod Nord laa nøgne i alle Farver som i Tidernes Morgen. Bræen var brudt og havde udøst sig selv i Havet. Men øverst i Landet hævede sig et Bjærg med en rund Top hvorfra en Røgsøjle stod fin og rolig op i den blaa Himmel. Da forstod Hvidbjørn at Freden var kommen tilbage. Solen havde sejret og tog imod Offer fra Jorden.

Men Vinden drev Fartøjerne fra Landet, ud mod Øst, til der kun var det aabne vilde Hav til alle Sider og de troede de maatte dø. Paa det tiende Døgn da de alle laa ned af Afkræftelse, viste der sig Land i Øst. Hvidbjørn saa nu at de vilde blive frelste og kaldte Landet Livland.

Her satte de Bo. Hvidbjørn tændte et Blus og tog den ny Jord i Besiddelse under et brusende Træk af Fugleflokke der kom sønderfra og søgte op til nordiske Søer.

Ogsaa her brødes Sol, Vand og Skyer, og Jorden laa blottet og rygende under Badet, snart i Lys og snart skygget af de ilende Skyer som Solen nu legede til. Men Vaaren sejrede. Regnbuen spændte sin luftige Bro over Grønsværet til Tegn paa at ogsaa her var Mennesket hjemme.

Hvidbjørn saa sig om og fandt Birketræer, meget og godt Tømmer til Skibsbygning; her kunde der bygges svimlende Fartøjer, til at berejse hele Verden med, og her vilde han blive.

NYBYGGEREN

I Livland traf Hvidbjørn sammen med Urfolket. Det faldt ham aldrig ind, at de smaa skurvede Vilde der holdt til i Krattet som Utøj, var de skønne nøgne Mennesker han havde drømt om at finde sydpaa i Skovene; og dog var det dem. De stammede lige ned fra det samme Folk der i sin Tid havde udstødt Dreng og givet ham til Pris for Vinteren.

Det varede længe inden Hvidbjørn fik beroliget de sky Indfødte saa vidt, at han kunde faa dem ordentlig at se; i Begyndelsen skjulte de sig som Ræve i Buskene og tog Flugten naar man kom dem for nær. De flygtede gærne paa alle fire for at holde sig saa usete som muligt, og mens

de saaledes kravlede gennem Græsset med et stift Skind som Dækning over Ryggen, plejede de at vende Ansigtet bagud og vise alle Tænderne og rende videre. Naar de var kommen paa en passende Afstand rejste de sig og løb lige ud til de syntes de var i Sikkerhed. Hvidbjørn kaldte dem Grævlingerne efter deres Spor og efter den Lugt der var ved dem.

Det gik op for ham at de betragtede ham og hans høje blonde Sønner med den dybeste Skræk og Ærefrygt og sagtens ansaa dem for overnaturlige Væsner. Hvorledes skulde de heller forstaa Kæmper med lyst Haar og blaa Øjne der kom over Vandet med *Skibe,* noget de end ikke havde Begreb for. Hvidbjørn maatte gøre mange venlige Tegn og gaa med grønne Grene i Hænderne i Stedet for Vaaben for at faa dem til at nærme sig, og endda kom de kun krybende paa Maven og vimrende som Hundehvalpe af Frygt og Underkastelse.

Vaar den milde satte sig paa Hug for dem og lokkede for deres Smaa med Bygkager paa sine Knæ.

Omsider kom en Tilnærmelse i Stand, men selv efter at Grævlingerne havde lært at de høje hvide Mennesker ikke vilde æde dem op, blev de ved at ligge i Støvet for dem som overnaturlige Skabninger. Hvidbjørn mødte saaledes ingen Vanskeligheder fra dem da han indrettede sig i Landet.

Det var rigt med store Fyrre- og Birkeskove, fulde af Vildt. Inde i Landet laa uendelige Stepper, hvor Hjorde af Vildheste og Faar græssede saa langt Øjet rakte. Hvidbjørn saa her Vildhesten for første Gang; den havde forladt Skandinavien længe før hans Tid. Nok gik der Frasagn om at Forfædrene i en fjærn Tid skulde have kendt et Dyr der kun havde en Taa paa hvert Ben og løb som Vinden, men det havde Hvidbjørn kun troet var en Fabel, som der gik saa mange af fra fremfarne Dage; her var imidlertid Syn for Sagn.

Hvidbjørn lovede sig meget af et nærmere Bekendskab med Vildhestene. Det var smukke Dyr med Spor af sorte Striber paa de graagule Flanker og store levende Øren. De var meget nysgerrige og

gæve, fulde af Leg, altid parate til at slaa op og suse i Glædesgalop over Steppen. Hvidbjørns Drenge var stærkt optaget af de raske Dyr og søgte at nærme sig dem med et Stykke Brød i den ene Haand og en sammenrinket Rem i den anden, og Vildhestene fnyste ogsaa fristet og gjorde Dans paa Stedet med kælne Bevægelser, vilde saa gærne, men kom Drengene for nær, lagde de alligevel paa Firspring saa at man saa det hule af alle fire Hove i Luften. De skingrede med fyrig Stemme ud af Halsen, især de unge Hingste der fløj væligt med Manke og viste en hvid Halvmaane i Øjnene; Drengene raabte til dem med alle Udtryk for Kærlighed, og Hestene nejede med Hovedet og svarede med en glad Vrinsken men vilde ikke lade dem komme nær foreløbigt.

Sagen var at de Indfødte kun kendte til at dræbe Hestene, at tæmme dem og gøre dem til deres Brødre havde de ikke Sans for. De var i det hele taget ufølsomme overfor Dyr paa en Maade der faldt Hvidbjørn baade fremmed og oprørende, de nøjedes ikke med at dræbe dem paa Jag-

ten men martrede dem koldblodigt for Adspredelsens egen Skyld; at nærme sig dem i Broderskab laa dem saa meget fjærnere, efter hvad Hvidbjørn kunde forstaa, som disse fejge Saalegængere regnede sig for ragende i en rent ud oversanselig Grad op over alt hvad der hed Dyr. Men Grævlingerne havde mange Ejendommeligheder de var stolte af, og som Hvidbjørn gærne skænkede dem som deres egne.

Det var gaaet Urfolket meget uens siden Dreng den Gamle skiltes fra dem i det tabte Land. Flertallet var jo gaaet lige sydpaa og havde spredt sig i fjærne Tropelande, hvor man aldrig siden spurgte fra dem, før det meste af en Jordperiode efter, da en Efterkommer af Dreng, Columbus, fandt en Gren af Familjen paa de vestindiske Øer. Endnu senere mødte en Ætling af Dreng, Darwin, dem i deres yderste Udskud, saadan som de var begyndt og endt, i Ildlandet.

Men paa den Tid hvori Hvidbjørn levede var de endnu ikke naaet længere end til Sydevropa med begyndende Indvandringer til Afrika og Asien. Der var altid nordlige

Forposter som stod bedre for Kulden end Resten, og da Vejrliget i Norden blev lunere vandrede mange op i de gamle Trakter igen idet de fulgte Trækvildtet og bevægede sig i Stød frem og tilbage med Aarstiderne. Da Urfolket udvandrede fra Skandinavien havde det været landfast med det øvrige Evropa; siden lagde der sig aabne Sunde imellem som de foreløbigt ikke kunde komme over, imidlertid bøjede de saa op langs Østersøprovinsernes Kyster, samtidigt med at de forplantede sig langt ind i Rusland; og her var det altsaa Hvidbjørn traf dem.

I Begyndelsen kunde de ikke forstaa hinanden, var mest tilbøjelige til gensidigt at tro de slet ingen Sprog havde, kun meningsløse Lyde; men de lærte snart at slutte fra hvad der blev sagt til hvad der var ment, og denne Forskel i Sprog gav den første Anledning til Dannelsen af Begreber, som siden fik fast Form. For Resten varede det ikke længe før Hvidbjørn i Grævlingernes tilsyneladende vildfremmede Tungemaal fandt Ord der syntes ham kendte og en Gang maatte have lydt ens

i begge Sprog. Grævlingerne kunde fortælle Kvad og ældgamle Frasagn; de havde blandt andet en taaget Overlevering om et Menneske der myrdede sin Broder og blev forbandet til et øde Land. Hvidbjørn hørte med megen Medfølelse om den slette Bedrift og gav Fortælleren et Stykke Brød.

De nordboende Urmennesker var ikke helt de samme som da Dreng i sin Tid skiltes fra dem. Hjemløshed og Nød havde forandret dem til det Værre, havde gjort dem født lidende og nidkære paa hinanden mere end de var i Forvejen. Af den Sorgfrihed og Blødhed i Pelsen deres Skovfædre en Gang havde glædet sig ved var der ikke mere tilbage, de gyngede ikke længere i Trætoppene med et Æble i Haanden og hele Resten af Træet rystet ned paa Jorden for Tidkorts Skyld; Haarlaget havde de sat til, det var slidt af i en ond Tid og erstattet med Sved og Landflygtigheds Støv. Det eneste de havde lært var at dække Ryggen mod Vinteren de altid flygtede for, og dette gjaldt bogstaveligt, de kendte ikke til at klæde sig rigtigt paa men slæbte om med et gammelt Faare-

skind, hvormed de værnede Rygstykkerne mod Vejret. Men de forstod ikke at berede det, Skindet var stift og haardt. Paa Jagten og ved enhver Lejlighed benyttede de det som Værn, de sov under det og krøb bag ved det i Fare. De byggede sig ikke Huse men sov ynkeligt i Huller paa den bare Jord eller i en Busk, og saa snart det led mod Vinter rykkede de i samlet Flok som andre Trækfugle mod Syd og viste sig ikke igen før næste Foraar. Og dog havde de altid haft Ilden. Den slæbte de om med sig i Kurve med Fyrsvamp ganske som i Urtiden men var ikke kommen videre i Brugen af den. Potter kendte de ikke. Om at bage Brød havde de ingen Begreb og anede slet ikke der var noget der hed Korn, og det uagtet de vadede til Halsen deri; Landet stod fuldt af den vilde Byg. At de skulde faa Kornet til at gro selv var ikke at vente. De kendte ikke til at bygge Fartøjer; derimod kunde de svømme og passerede paa den Maade mindre Vandhindringer. De kastede ikke med Spyd og huggede kun de nødtørftigste Flintflækker.

Men saa havde Grævlingerne til Gengæld et Redskab der var ganske nyt for Hvidbjørn, de forstod at give et Rør med en Flintod en lang og sikkert beregnet Flugt gennem Luften ved Hjælp af et Par Antilopehorn hvis Spidser var strammet mod hinanden med en Senesnor. Det var Buen, og hvordan de var kommen til den kunde de ikke forklare, men de viste med et Grin hvordan de fangede en Giftslange og stak Pilespidserne i dens Hoved for at gøre dem kraftige, og Hvidbjørn gyste første Gang han saa en Vildhest falde for et saadant Pileskud og dø i Trækninger, skønt den næppe havde faaet en Rift. Dette var smudsig Trolddom. Hvidbjørn lærte ikke at bruge Buen for sit Vedkommende.

Drengene derimod kunde ikke faa deres Øjne fra den og fik sig snart lavet lignende omend af Asketræ. Giften brød de sig ikke om, de jagede ikke fra Baghold, de var stærke og blev med Tiden saa øvede at de paa en ikke altfor lang Afstand kunde skyde Pilen tværs igennem Kroppen af en Urokse.

Foruden til Jagt brugte Grævlingerne

ogsaa Buen paa en anden Vis, idet de ofte satte sig ned og gjorde Musik ved at gribe med Fingrene i den spændte Stræng, Det gav en forlokkende Klang, det legede deri som Vinden over fjærne Verdener.

Grævlingerne var meget hengivne til Toneleg, og naar en af dem slog Buen, hvis Klang hævedes af den tørre Hovedskal Hornene sad paa, og en anden tærskede med en Knippel paa et hult Træ, mens en tredie peb til Himlen i en Knokkel, og saa samtidig en hel Del andre slog Kreds om Tonekunstnerne og vaandede sig lidenskabeligt ud af Halsen i Kor, kunde det virkelig gøre det dybeste Indtryk ogsaa paa andre end de mavefordrejede Musikanter selv. Der var en Trolddom i hvad den søde Toneblanding bragte baade Mennesker og selv Dyr til at mindes og begræde, en Skovlyd der vakte slumrende Erindringer om det tabte Eden.

Oprindeligt havde Grævlingerne vist kun brugt Lokkespillet i Jagtens Tjeneste for at fængsle Vildtets Opmærksomhed, og naar saa Vildhesten nærmede sig med Hovedet lagt klogt paa Skakke og de store Øren fulde af Dun lagt lyttende frem mod

de dejlige Toner, der lød af Vinden paa fjærne salige Græsgange, saa var det at den giftige Pil fløj fra Harpestrengen og podede Dødens Brand i Dyrets Aarer. Det var en Kunst der betalte sig, hele Urmenneskets Sjæl var samlet i dette Redskab, paa en Gang Hugorm og Harpe.

Men ved lang Udøvelse var Grævlingernes Færdighed bleven saa stor at de nu dyrkede Spillet som en Kunst for sig udenfor Jagten. De gav Buen flere Strænge end den ene, ligesom forskellige Arter Vindstyrke, og uddybede Klangen ved at befri Hornene for det tomme Hovedben, der skreg med Tænderne, og indsætte dem i en Skildpaddeskal i Stedet, som havde en fuldere Klang. Knokkelfløjten gav de Huller, saa at den ynkede sig med flere Saar, det hule Træ huggede de fra Roden, saa at det blev transportabelt, og de lærte at jamre i en vis Takt, der gjorde Usselhed og Savn til en Gave. Aa jo, de var Mestre i Musiken.

Hvidbjørn og hans Familje havde ingen Gaver i den Retning, men de var meget stærkt modtagelige derfor og lyttede til i

dyb Grebethed, naar Grævlingerne gav et Stykke tilbedste, de hentede dybe Suk fra deres inderste Indre og blev baade røde og blege under Indflydelse af hvad de følte. Musiken gjorde dem spage, de stod som naglet til Pletten, fængslet af koglende Lokkeraab der kaldte dem ud over sig selv.

Naar de saadan lyttede, mindede de vist ikke lidt om de vakre Vildheste der blev tillidsfulde af Musiken, de ludede sig frem med samme fortryllede Holdning, bundne i Lemmerne . . . og det var Grævlingernes Musik der indtog Hvidbjørn for dem og blev Aarsag til at han gav sig deres Venskab i Vold.

Ellers lærte Hvidbjørn ikke meget af Østerlændingene. Paavirkningen var omvendt. Grævlingerne viste en forbavsende Efterlignelsesevne, lærte i en Haandevending baade at klæde sig og koge og køre med Slæde og sejle paa Vandet og alt hvad Hvidbjørn kunde. De tilegnede sig det endda saa godt, at de ikke var længe om at slaa paa, sig imellem, at de jo egentlig havde kendt alle disse simple Ting meget godt i Forvejen. De var ikke langt fra at

le denne Ildskæg ud der gik rundt som Ophavsmand til de selvfølgeligste Ting; det var da heldigvis ikke *dem* der havde opfundet noget af det. Men de kom alligevel aldrig videre med hvad de havde lært af det Ny, før de havde været henne og kigge Hvidbjørn paa Fingrene, naar han arbejdede.

Værktøj og Træ ynglede under Hvidbjørns store fregnede Hænder. Ingenting blev ved hvad det var men sprang ud i en fuldkomnere Form, naar han fik det gaaet rundt med sit blaa funklende Blik; ikke en ny Baad eller Slæde forlod hans Hænder uden at være anderledes end den foregaaende. Grævlingernes bedste Bestræbelser for at skabe noget godt var jo derimod rettet paa at faa det netop som det *skulde* være, den gamle kendte Form, og heri drev de det vidt, de naaede det højeste man kan naa i Retning af at trave Selvfølgeligheden i Hælene.

De forplantede det Ny videre til fjærntboende Stammer af Urfolket, som tog villigt derimod men ofte blev staaende for

evig Tid paa et eller andet Trin, idet de kom for langt bort fra Kilden.

Hvidbjørn og Grævlingerne kom godt godt ud af det med hinanden. De beholdt hver sine Skikke. Og de var temmelig forskellige. Saaledes brændte Grævlingerne deres Døde, en nu sindbilledlig Handling der stammede fra en Fortid da de stegte og fortærede dem. Ligesom til Minde om Fortids Skik spiste Familjen endnu en ringe Bid af den Afdøde paa Baalet kun for at hædre Vedkommende; det vilde dog ikke passe sig om Nogen skulde fare rent uspiselig heden; men efter at de af Hvidbjørn havde lært Kornets Brug gik de over til at forme sig smaa Kager i den Dødes Lignelse som de spiste ved Baalfærden, og denne Skik blev siden staaende.

Hvidbjørn tog ikke Forargelse af Ligbrændingen, hvorvel Lugten var ham imod; han var vant til en anden Skik fra Bræen men ventede ikke, at alle Folk skulde være ens. Bræfolket troede ikke paa Døden. Lige siden Alfaderen var gaaet ned i sit Hus og ikke var bleven set siden, brugte man at lade dem der omkom enten ved Syg-

dom eller Alder blive i deres Grave, som de havde beboet mens de levede, og medgive dem noget til Fortæring, hvorpaa man gærne lukkede Graven med Jord. Om de levede videre efter dette stod det ikke til andre at afgøre, men man gav dem i hvert Fald alle de Muligheder man kunde.

Ogsaa i det daglige Liv afveg Grævlinlingernes Vaner gennemgribende fra Hvidbjørns. Kvinderne havde det ikke bedre end usselt. Uterlighed gik paa den naturturligste Maade i Svang. Tyvagtighed var den eneste Form for lovlig Ejendomsret Grævlingerne kendte. De var frygtagtige, saa man blev led ved dem, men meget modige paa Afstand. Ærbødighed for Overmagt kendte de ikke, de rendte for det mindste Dyr men tav ikke naar Naturen talte; de støjede i Mørke som Ulvepak. Kives gjorde de altid, redte hinanden til som de smudsige Stakler de var, men uden nogensinde at slaa.

Der opstod af sig selv en passende Afsondring mellem Hvidbjørn og Grævlingerne. Mens Hvidbjørn blev boende ved Kysten syslende med nye store Skibe,

kom og gik Grævlingerne paa deres øde Vandring op og ned i de samme Trakter, sydpaa naar det blev koldt og tilbage igen med Foraaret. Hvidbjørn tog vel imod dem naar de kom, men nogen nøjere Forbindelse opstod ikke. Hvert Foraar ved det Lav Hvidbjørn tændte Blus og gjorde Offergilde, ved hvilken Lejlighed han nu helst slagtede Vildhesten, der havde sødt Kød, plejede Grævlingerne at indfinde sig, gamle Bekendte der gærne fik en Bid med og næsten altid havde Nyheder at fortælle udefra. Saa kunde det blive til et stort Gilde med efterfølgende Musikforlystelse og Byttehandel. Grævlingerne bragte ofte Ting med sig, som Hvidbjørn kunde ønske, og han paa sin Side havde Kostbarheder Grævlingerne var begærlige efter.

Et Aar havde en af Omflakkerne en Økse med af en besynderlig Slags, som Hvidbjørn straks tilbyttede sig og fik travlt med at undersøge. Den var skøn rød og saa blank at man kunde se sit Ansigt i den som i Vand. Men det paafaldende var at den ikke lod sig behandle som nogen anden Stenart, smuldrede ikke og gik ikke

af i Splinter for Slaget. Derimod kunde den bankes flad, hvorved den blev varm, og hamres om i en anden Form igen. Stoffet var sejgt men ikke videre haardt. Det havde ingen Lugt eller Smag, laa meget vægtigt i Haanden. Det var Kobber. Hvidbjørn gjorde dog ikke meget af det ny Stof foreløbigt, skønt han tilbyttede sig hvad han kunde faa, da Vaar gærne vilde have det til at hænge om Halsen. Til Redskaber var det ikke fordelagtigt, ikke nær haardt nok, saa var Flinten bedre. Hvidbjørn ejede visse slebne Mejsler og Økser, som ikke noget andet Stof kunde erstatte, de bed paa Træ med graadig Tand og taalte al den Kraft man lagde i Slaget.

Siden kom Hvidbjørn dog nærmere ind paa Kobberets Egenskaber og lærte at de var store. Det var ved at bearbejde Stoffet til Smykker for Vaar at han opdagede det smeltede i Ild. Det blev jo nemlig varmt ved at hamres og paa samme Tid tydeligt blødere; Hvidbjørn prøvede da at give det Varme i Ilden, og her saa han det pludselig løbe bort som en rød Orm mellem Gløderne, vidste næppe hvad han

skulde tro. Bagefter fandt han det sammenløben og koldt i Asken og begyndte forfra med det. Det tjente ham efterhaanden til mange Ting. Grævlingerne sagde at de fik det fra Stammerne langt syd- og østpaa men kendte iøvrigt ikke dets Særegenskaber fremfor Sten; de bragte det altid banket sammen til smaa Økser eller Stokke til at bære i Næsebrusken. Senere købte Hvidbjørn Smaastykker af et andet noget lignende Stof af Grævlingerne, som fik det paa deres Rejser; det var mere gult i Farven og endda blødere saa at det ikke kunde bruges til andet end Perler og Ørenringe for Kvinderne. Ogsaa et hvidt Metal lærte Hvidbjørn at kende, foruden mange andre Ting Grævlingerne slæbte med sig, Muslinger, smukke Stene og deslige.

Samkvemmet tabte Nyhedens Præg. Grævlingerne vidste godt at de hvide Mennesker ikke var overnaturligere end de selv. Et Aar blev en af Stammerne boende Vinteren over og klarede sig meget godt. De havde jo lært baade Husbygning og Skindberedning nu. Siden blev de siddende og indrettede sig paa at ligne Hvidbjørn-

familjen. De viste en nogenlunde Stadighed i hvad det angik at vogte paa Hvidbjørns Arbejder og gøre ham efter. De lagde sig et eget skulende Blik til ved altid at stjæle med Øjnene og ikke unde Ejermanden Tak.

Hvidbjørn lod dem sidde. De ernærede sig ved Fiskeri efter at de havde lært at bruge Søen. De *byggede* dog ikke Skibene men foretrak at efterligne den udhulede Baad Hvidbjørn ogsaa havde givet Mønstret for, her hvor der var stort Tømmer. Saadant et Trug kunde udhules uden større Umage med Ild og passede til Grævlingernes Behov. Og det var sandelig ikke længere med næsegrus Beundring de saa hen til det kunstfærdige Storskib Hvidbjørn havde under Bygning paa Stranden, det laa dem snarere paa Hjærtet som en skoldende indvendig Sygdom de led af og som der kun var *en* Helbredelse for...

Hvidbjørns Skib voksede. Og hans Planer voksede dermed. Det skulde være saa stort, at det ganske ene kunde bære ham og hele hans Slægt til Verdens Ende, lige lukt ind i det tabte Land! Hans Hoved gik af den ene stærke Svimmelhed og i

den anden naar han arbejdede. Han løb hid og did i sin Hede, rugevarm paa Panden og med Hænderne svulmende af Blod, naar han frembragte, Øjnene gik Glimt i Glimt, han gjorde sig saa varsom og fingersnild, saa inderligt seende, mens han lagde Retningen for sit Værktøj, og han huggede Træer igennem med *et* Hug, trængte paa som en Okse, naar han var klar over hvad han vilde, Han hujede i Sejrsrus over Arbejdet naar Solen skinnede, selv en lille Sol i Landskabet med det ildende røde Haar og Skæg, og der var Lejligheder, hvor han i rasende Utaalmodighed sønderslog hele sit Arbejde med sin allerstørste Hammer, gik olm som en Stud til ikke en Splint deraf var hel; det var naar noget havde fornærmet ham og ikke straks vilde falde i Leje. Dagen efter stod han nøgtern og frisk paa Tomten og rodede op i sit røde Haar og begyndte forfra. Sønnerne hjalp ham i alt.

Skibet han byggede var for første Gang med Køl. Han havde smedet sig Ankre og Nagler af Kobber til at holde Spanterne sammen med, og da hele Skibet vilde blive

saa stort at hverken han eller Drengene eller menneskelig Magt kunde rokke det, havde han fra første Færd lagt Kølen paa runde Træstammer, belært af tidligere Erfaringer, for at rulle det ud naar det var færdigt.

Men Forspidsen af Kølen der skulde rage op over Stavnen havde Hvidbjørn allerede med Opbydelsen af sit hedeste Snille formet til det gabende Hoved af et Uhyre.

Hvad det var for en Skabning var ikke helt let at se, og Hvidbjørn selv var ikke ganske klar derover. Men han i hvis Blod der endnu spøgede blinde Erindrindringer nedarvet fra Forfædre som havde set den lede Søorm, der nu slumrede Evighedssøvn paa Havsens Bund, forestillede sig bare noget saadan hen i Retning af det Umulige skabt og holdt fast ved hans Haand, og her havde han truffen sin Tanke. Hovedet kunde skræmme Hvaler, og det skulde det. Desuden skulde det staa og skue ud mens Skibet blev bygget og samle Længsel efter Vidunderlandene som Hvidbjørn agtede at opsøge under dets Mærke.

Imidlertid var Hvidbjørn allerede som en lynende Seer faret ind paa et andet Spor, endnu inden Skibet var bygget færdigt. Det var Steppen og Udsigten i Øst som aldrig endte hvor langt han saa kom ind i Landet, det var Jordens Uendelighed der ligesom Havets ikke lod ham i Ro. Skulde han aldrig komme videre her? Var denne runde Synskreds her med den opgaaende Sol hans Grænse? Skulde Verden den Vej aldrig blive hans? Hvad da Vildhestene, hvorfor kunde de trave østerud saa langt de ønskede?

Ha, Hvidbjørn fanger Heste og tæmmer dem, og Slæden fra de gamle Dage paa Bræen kommer i Brug igen, om Vinteren gør han susende Rejser ind over de endeløse Snemarker. Der bliver et Levned paa Gaarden med Hestetæmmeri, Vrinsken, Latter og Halløj. Vaar kommer ud med Brødbidder til Bæsterne som hun rækker dem paa den indvendige Flade af Haanden for at de ikke i Sultenhed skal nappe hende i Fingrene, og Hestene samler Stumperne op med de bløde bevægelige Muler. Og naar der ikke er mere tørrer hun Fraaden

af i Dyrenes Manke og ler til dem naar de kommer efter hende og snuser med Mulen mod hendes Hænder. Hvidbjørn laver snildt en Svøbe med en Snært der surrer i Luften og svirper ganske som en Brems; den kan faa Hestene til at hoppe og kaste med Hovedet. Han og Drengene laver den vilde Jagt paa Steppen.

De kære Vildheste løber mere end villigt, ligger i fuldt Firspring foran Slæden i den hidsige Tro at de hele Tiden render fra Slæden og Fangenskabet, og det er just hvad de skal, bagved sidder Hvidbjørn skoggerleende paa Slæden og rejser med, Hestenes Flugt er hvad han har Brug for.

Ved Siden af kommer Drengene, der for længe siden har lært at smide et Ben over Ryggen paa den flygtige Kamerat og give Løbskheden den Retning de netop ønsker. De sidder som om Hest og Rytter i fuldt Galop var gjort i et, hu hej!

Men om Sommeren kan Hvidbjørn ingen Vegne komme med Slæden. Han grunder.

Han grunder igen. Se der er nu Rullerne han plejer at lade sine Fartøjer løbe i Søen med . . . om man gjorde en rund Træstok

fast under Slæden saadan at den fulgte med og blev ved at rulle under Mederne hele Tiden? Hvidbjørn kan ikke faa Rullen ud af sit Hoved. Han prøver, lægger Remme om begge Ender af en tyk Træstok og hænger den under Slæden; men Remmene binder og vil ikke lade Rullen gaa rundt. Den behøver jo nu heller ikke at røre Jorden i hele sin Længde, Hvidbjørn hugger den tynd undtagen ved Enderne og og faar den nu virkelig til at hænge ved, men det har ingen Art før han i Stedet for Remmene gør Hul i selve Mederne og lader det tynde af Rullen gaa deri. Nu kunde Slæden virkelig køre paa den bare Jord. Men de runde Træskiver i Enden maatte gøres større, tages af en tykkere Træstamme, og det var et langt Stykke Arbejde at hugge den tynd paa Midten; hvorfor ikke gøre en Stang fast paa Slæden og lave Hullet i selve Skiverne?

Det knitrer i Hvidbjørns Haar ved Tanken, han faar Tømmerarbejdet gjort og ser sig saaledes efter flere Somres møjsommelige Forsøg og et uendeligt Hakkeri med Stenøksen i Besiddelse af den første Kærre-

Nu Hestene for! Hvidbjørn henter et Par, og det kan nok hændes de vender det Hvide ud af Øjnene ved Synet af dette Stillads med to maaske meget skæbnesvangre Hjul under. De rømmer sig og bæver saa smaat, gør sig rede til en Galop om det saa skal være til Verdens Ende for Friheden, og det maa de godt, mener Hvidbjørn, men de skal staa stille saalænge til de har faaet Læderremmene paa; en lille Smag af dem henad Flankerne gør dem paa en Gang villige til at tage dem paa og mere frihedslystne til Gavn for hvad Hvidbjørn har i Sinde. Et Bidsel af Hjortetak i Munden til at skumme over, væk fra Hovederne, Drenge, og den glade Hvidbjørn kører . . .

Ikke to Minutter efter havde han Ild!

Ja, saa sandt Solen valser i Himlene! Hvidbjørn kørte løbsk paa Stedet, Hjulene der gik Træ mod Træ paa Akslerne røg næsten i samme Nu Vognen var kommen i Fart, og Hestene der troede det var en Steppebrand der gik dem i Næsen satte af i Stormgalop. Røgen straalede ud fra begge Nav, begyndte at sprøjte Gløder, og pludse-

lig brød Hjulene i Flamme, hele Køretøjet stod i lys Lue om Ørene paa Hvidbjørn. Da faldt alle Grævlingerne, der var kommen listende for at se til, paa deres Ansigter og mimrede op over Hovedet med Hænderne i den dybeste Usselhed — den Vældige vilde da ikke lade dem dø!

Men de kom til sig selv og slog næsten Laarene i Stykker af Grin da de saa Enden paa Optoget. Hvidbjørn væltede, og Hestene der nu var ganske gale sprængte alting og løb deres Vej, og der laa Hvidbjørn og fægtede med Ilden midt i Resterne af sin ødelagte Vogn. Han fik Haar og Skæg svedet af og blev godt forbrændt over det hele, men han ænsede Ingenting, heller ikke Grævlingerne der kom og skruplo ham op i Ansigtet, han lo selv af fuld Hals, med Øjne der stod vidt opspilede af Rædsel og Fryd, han svang en Stump af den brændende Vogn over sit Hoved og hylede af vanvittig Glæde. *Ilden!* Han stormede afsted hjemefter til sit Værksted for øjeblikkeligt at gøre det hele om igen, og pludselig tier han mens han løber, nu er hans Hoved igang igen, han arbejder!

Bag ham skogrer Urgrinet fra Saalegængerne, de Jordslaaede der Ingenting har anet uden at Manden væltede og blev svedet.

Og de tog sig et mere og mere aabenlyst Grin herefter, naar Hvidbjørn var ude og fare som en ustyrlig Nar med sin Vogn, de stillede sig op og lod troende, holdt Vejret af høflig Alvor, men de slap Luft ud baade for og bag som kaade Svin af Henrykkelse over hvad Tordenhovedet tog sig for. Naar Hvidbjørn kørte rask rumlede Vognen jo betydeligt, navnlig idet Hjulene ikke var rigtig runde, og da der ogsaa var kommen Ild ved den første Prøvetur, havde Grævlingerne virkelig troet det var *Tordneren* selv de havde imellem sig og smidt sig paa Jorden for ham. Det var en Forløbelse han skulde faa betalt! Skjult i Latteren laa der en ædende Ondskab, et Had som kun et Tyvehjærte kan rumme. De havde Gavmildhed at hævne.

Men Hvidbjørn saa ikke hvad der samlede sig imod ham. Han var fuldt optaget af sin Vogn. Han byggede sig straks en ny og forhindrede den fra at bryde i Brand ved at hælde Vand paa Hjulene, en af hans

Drenge sad hos ham paa Vognen med en Potte og holdt Akslerne vaade, og dette svarede Regning til han fik sig prøvet frem og lærte at smøre Vognen med Fedt og Talg. Han forbedrede Hjulene; Skiver taget paatværs af en Træstamme kunde ikke holde og krævede et umenneskeligt Arbejde at hugge fri, han lagde to stærke Stykker Træ sammen over Kors og gjorde Navet i Midten, uden om bøjede han et stærkt Asketræs Skud af et Haandleds Tykkelse hele Vejen rundt og surrede det med Svineskinds Øle. Surringen beskyttede han ved at lægge endnu en Asketræs Skinne udenom igen til at tage mod Slid, og nu kunde Hjulet næsten ikke blive bedre. Han forlængede Navet, for at Hjulet ikke skulde slingre. Ogsaa Vognen selv forbedrede han, gav den en Stang til at spænde Hestene for og Svingeltræer til Skagler.

Men nu vidste Hvidbjørn da at han kun behøvede at køre med usmurt Vogn for at faa Ild. Og saaledes var Ilden kommen til Hvidbjørn, ligesom til Stamfaderen Dreng, gennem hans Arbejde.

Kunsten at gøre Ild forfulgte han siden

ad en Vej for sig. Han lavede sig et særligt Hjul med Akse og vendte kun Bevægelsen om saa at han drejede Aksen mens Hjulet laa stille. Erfaringen viste ham, at Aksen helst skulde være af Ask og Navet af Elmetræ. Hermed havde han sit Fyrtøj til Raadighed og kunde forny sin Ild naarsomhelst han ønskede det.

Da Hjulet jo ikke skulde bruges til at køre med, undlod han Kransen og lod kun de korslagte Eger staa med en Hage i hver Ende til at gøre det fast. Dette Redskab blev siden til et hemmeligt Tegn for alle Medlemmer af Drengs Æt, da de havde udbredt sig over Jorden, et Solmærke tillagt enhver ufattelig Betydning; men Tegnets eneste Hemmelighed var Ihærdighed og Ild, først og sidst Arbejde.

Nu tænkte Hvidbjørn paa at rejse. Skibet var snart færdig, og det blev stort. Det skulde rumme Vognen og flere Par Heste, ho ja, for der skulde køres i det Land de naaede frem til over Havet.

Og Skibet skulde forsynes med Korn for Uger, Landet laa langt borte. Hvidbjørn hjalp selv Vaar med at avle Korn. Han

saa hende gaa og pirke i Jorden med en Stump Gren for at aabne Mulden for Kornet og kom straks og lyste over Ageren, gav Grenen Form og spændte en Okse derfor, saa at Vaars Kræfter var sparet. En Afgrøde til, saa skulde de afsted!

BLODET TALER

DET store Rejseforaar kom, og Skibet laa færdigt med sit Dragegab vendt opspærret og sultent ud mod Havet.

Hvidbjørn havde brændt Glædesblus for i Aar og haabede at tænde det næste i nye Riger. Men Vaar lagde med et Suk sit Korn i Jorden denne Gang, hun vidste at hun ikke skulde høste det. Men hun saaede det, for Jorden som havde givet først skulde ogsaa have sidst.

Grævlingerne var kommen tillige med Trækfuglene og var bleven rigelig beværtet med Hestekød ved Foraarsblusset. Hvidbjørn ofrede til Sol, Maane, Havet og Jorden og alle Magter i Anledning af den forestaaende Rejse. Der var store Gilder, hvor

Grævlingerne gav de mest hjærtegribende Koncerter tilbedste. Harpen tonede vildsomt som alle Verdenshjørners Storme, Trommen dunkede som et overmægtig trist Hjærte, og Knokkelfløjten flæbede saa saare; det tabte Land var nær. Mellem Numrene havde Grævlingerne der boede paa Pladsen mange Ting at meddele de andre der kom hjem fra Rejse, de stak Hovederne sammen og hviskede sig ind baade i det ene og det andet; Hvidbjørn svulmede af Musiken og saa intet.

Under Indtrykket af et vist Tungsind hos sine Gæster foretog han Køreture med sin nye vidunderlige Vogn, maaske kunde det opmuntre dem at se ham regere med Hestene og tordne omkring paa Steppen. Hvidbjørns funklende Øjne, der ellers saa alt, opdagede ikke at Grævlingerne stod og blev korte i Halsen af indeklemt Raseri, han hørte ikke at de gruttede Tænderne sammen i den lukkede Mund, maalløse over hans Raskhed.

Det fornærmede Grævlingerne ind i Sjælen at skulle være Vidne til denne

Galmandsfart. Det var næsten livsfarligt bare at se Hjulene hvirvle saa sindssvagt rundt at de blev rent usynlige og rumle paa en Maade, som var mere end nærgaaende mod Tordneren selv og forargelig for Folk at staa og høre paa. Kunde man nu ikke gaa paa sine Ben mere?

Hvad skulde det næste blive? Og hvad troede denne Udlænding, hvis Hoved var blevet lyst af en Sygdom, om sig selv, siden han fræk og ikke til at hale ned fra sin Storhed blændede Alverden med taabelige Paafund? Var Skik og Brug ikke gode nok for ham? Skulde han med Vold og Magt være anderledes end andre? At han ikke var noget forud for almindelige Mennesker havde han dog vel selv vist ved at omgaaes dem som Ligemænd.

Men de lod sig udbytte; alt det Kobber han anvendte til sit Skib, og hvormed han nu ogsaa havde beslaaet Hjulene paa sin forbandede Vogn, havde de oprindelig gaaet med i Næsen eller om Halsen, det var bleven grønt af deres Sved og tilhørte egentlig dem. Og nu det han havde sagt . . .

Hvidbjørn havde sagt noget der mere

end alt andet havde pint Grævlingerne Galden ud i Blodet og gjort dem gule i Øjnene. Det var bare saadan en let Ytring Hvidbjørn sorgløst havde ladet falde og glemt igen, men den havde virket som en blodig Forhaanelse paa de Indfødte, en Sjælsraahed aldrig til at tilgive.

Han havde ved en Lejlighed hvor flere Grævlinge hørte det, og udtrykkelig betænkt som en Gift for deres Marv, sagt, at det dog var et Held han fra første Færd havde opfundet at drive et Skib frem med Enden til, ellers kunde man set Menneskene sejle med Bredsiden forrest til den yderste Dag!

Det havde han sagt, og det var hjærteløst. Grævlingerne drøftede ikke andet ved Hvidbjørns Gilder og mellem at de lagde hele deres Sjæl i Musik og Sang, der gjorde Hvidbjørn tryg.

Et Par Dage efter Blusset gjorde Hvidbjørn en Udflugt ind over Steppen efter Vildt. Der manglede endnu nogen Forsyning til Skibet, og Grævlingerne havde været og meldt, at der gik en stor Hjord Bøfler der og der inde i Landet. De havde raadet til at tage afsted mandstærke, og

Hvidbjørn havde taget sine fire ældste Sønner med; de var til Hest, og han selv for i Vognen.

Op paa Dagen da Hvidbjørn havde været nogle Timer borte, kom Grævlingerne krybende fra forskellige Sider op til Bopladsen, omringede den og lagde sig i Skjul, mens tre-fire Styrker begav sig aabenlyst hen til Hvidbjørns Hus.

Hjemme var Vaar og hendes tre Døtre, hvoraf den yngste endnu var et lille Barn, samt en halvvoksen Dreng, Orm. Til ham henvendte Grævlingerne sig, og de samtalede en Tid om ligegyldige Ting. Orm kendte dem godt, de var vant til at komme paa Bopladsen og bede Hvidbjørn om Tjenester. Idag ønskede de ikke andet end at laane en Lerpotte, og da Orm vendte Ryggen til for at hente en, kastede de Remme om hans Arme og Ben og fik ham omkuld. Orm værgede sig fortvivlet og var nær ved at slaa sig fri, men Hjælp kom til fra flere Grævlinger, og Orm blev overmandet.

Ved Tumlen kom Vaar ud sammen med den lille Pige. Nede i Stenhuset blev de to voksne

Døtre. Der blev ikke talt et Ord mellem Vaar og Grævlingerne, men da hun havde set sig om paa dem og set Orm ligge bunden paa Jorden, tog hun et svært Stykke Træ, løftede den lille Pige op paa sin Arm og begyndte Kampen for sit og Børnenes Liv. Hun sloges saalænge hun kunde se, rasede som en Hunbjørn, til hun ikke mere sansede.

Der stod tykt af Grævlinger paa Bopladsen, hele Hære var myldret op fra Græsset og Krattet, der var saa mange at de trængte hinanden frem og tilbage som et Tidevand, de bølgede ud og ind, næsten for mange til at faa noget gjort. Men det kom efterhaanden. Nogle tog sig af Skibet, andre splittede Hvidbjørns Slæder og dræbte Husdyrene. De to Døtre blev hentet skrigende op fra Huset, men deres Skrig lød snart kun kvalt under Skindene, der blev kastet dem over Hovedet og svindende, idet man førte dem bort.

En Flok tog Orm og ledte ham til et Træ for at pine ham. De saa paa ham med Øjne der var ved at springe af Rovlyst, de bruste og struttede i Haarene som Dyr

om Natten, og der gik Kramper igennem dem, saa at de snorkede og fnøs. De kunde ikke tale for Stivkrampe i Kæberne og kolde Grin, og det lød saa forladt, naar Orms Stemme hørtes ganske ene mellem alle disse Mennesker. Han talte meget, havde ligesom et helt Livs Ordforraad at skulle have brugt op paa en Gang. Han beholdt den alvorlige Stemme, der var ru som paa Halvvoksne, ogsaa mens de mishandlede ham.

Da han ikke kunde lade være at ryste, nøgen som han stod for sine Bødler, gjorde han dem opmærksom paa, at hans Lemmer syntes uglade ved at skulle miste Førligheden. Det plagede ham at være i Trængsel, og han rynkede paa Næsen ad den Legemsvarme og Tarmluft de slæbte ind paa ham. De ønskede han skulde klage sig og hentede Brande til at lægge ham ved Fødderne, brækkede hans Fingre med Kæppe, han strakte sig, men tav. Han var af et Slags der ikke føjede sig i Modgang. Siden lod han falde en Ytring om Vejret. Da gik de i Gang med at martre Drengen for Alvor, grundigt og fra en Ende af. De fik ham da til at græde.

Langt ude fra Steppen saa Hvidbjørn Røg og forstod, at den ikke kunde komme andetsteds fra end netop hans Boplads, han forundrede sig og afbrød Jagten, vendte om. Røgen tog til, han saa Flammer i Roden af den, og nu skyndede han paa, lod staa til hjemad alt hvad Hestene kunde trække. Han naaede en Bakke, hvorfra der var Udsigt til Kysten, og saa at det var Skibet der stod i Brand.

Paa Hjemvejen laa et tæt Birkekrat, og herfra brød en talløs Sværm af Grævlinger pludselig ud og kastede sig hvældende af fuld Hals mod Hvidbjørn og hans Sønner. Men endnu inden de var kommen paa Pileskuds Hold, havde Synet af Kæmpen med Stenhamren der kom i tordnende Galop paa Vognen afmandet dem, og hele Sværmen vendte Ryg paa en Gang som en Ryleflok og flygtede tilbage til Krattet. Deres lille Krigsplan var brudt i Fødslen. Hvidbjørn saa ikke en eneste Resten af Vejen under den sidste vilde Fart ned til Bopladsen.

Og her var der heller ingen Grævlinger at se. Men der var Spor af at de

først for ganske nylig havde taget Flugten. Hvidbjørn laante kun sit Skib et ganske kort Blik, det var omspændt af Flammer og fortabt, Dragehovedet gabede forkullet ud mod Søen; udenfor sit Hus saa Hvidbjørn Ting der var værre. De havde gaaet her i Ro og Mag vel en Time og adspredt sig, hele Bopladsen var oversprøjtet med Blod.

Vaar, Vaar var død. I sine Arme holdt hun den lille Piges ukendelige Lig. Begge de to store Piger var borte.

Men døende og bunden til et Træ fandt Hvidbjørn sin Søn Orm. Han hvilede sig med Hovedet ned paa Skulderen, men rejste sit blege Ansigt da Faderen kom og smilede til ham. Der stod et svagt Spor af Taarer paa de fregnede Drengekinder under Øjnene, som var halvlukkede og brustne, han kunde ikke se men bevægede endnu de blaa Læber for at sige noget.

De havde hugget ham op i Ryggen og slidt Lungerne ud af ham i levende Live.

Endnu en Gang bevægede han Læberne, og Hvidbjørn bøjede Øret til, hørte sin Dreng hviske at han havde det godt. I det

samme lagde han Hovedet ned paa Brystet og var død

I de nordiske lyse Nætter staar Birken med alt det rige Løv hængende ned over de trinde Stammer, der dæmrer som hvide blakkede Lemmer; hele det fine Træ skælver som en Kvinde, hvis lange Haar er falden frem over Hovedet, og Nordhimlen der smiler rødmende med den sovende Sol i sin Favn ved ikke, om Birken har skjult sit Ansigt fordi den sitrer af Lykke eller fordi den græder. Ak Birken hænger med sit lyse nysudsprungne Løv som i dyb Sorg, fordi den har drømt at den skal staa med sin Krone som et blodigt Haar og hvert Blad som et Saar der bløder, indtil den nøgen hylles i Snestormens Lagen. Det bævende Træ under den nordiske dejlige Nats Deltagelse, det er Vaar, den milde Vaar.

Men den store hvide Stjærne der vandrer rastløst omkring paa Himlen, medens alle andre Stjærner er kommen i Hvile og tindrer paa et Sted, Stjærnen der ikke funkler men hænger rolig og haard som en Drengs Taarer, det er Orm der døde

for tidligt. Hvor han lyser i sin Bleghed mens han forfølger sin Bane, der blev afbrudt før han havde levet, hvor han gaar evigt om Jorden med sit fine og trodsige Hjærte.

Og snart som Aften- og snart som Morgenstjærne lyser den lille Pige der blev dræbt ved sin Moders Bryst, hvid og fortænkt som en Barnesjæl der pusler ene og leger saa godt med sig selv paa uendlige Veje.

I HAMMERENS TEGN

MEN som den dunkle Blodsø Solen gaar ned i ved Midvinterstid, som de lange sorte Nætter i Norden var Hvidbjørns Smærte.

Der gik Aldre før hans Sind dagedes, og i al den Tid Mørket laa over hans Sjæl for han frem som en forfærdelig Hævner. Steppen laa i et Uvejr af Mord og Brand, Hvidbjørn tordnede omkring vidt og bredt paa Vognen der var bleven til en Dødens Befordring, ledsaget af sine lynende Sønner til Hest, og hvor han kom vred Grævlingerne sig slagne i hans Spor. Han svang den store Stenhammer der før havde tjent ham fredeligt ved hans Skibsbyggeri, den blev ikke som en Økse stikkende i Saaret

men knuste og var fri igen i hans Haand straks mens han jog videre, og op og ned gik den, og Grævlingerne sank døde tilbage bag de hvirvlende Hjul. Hvidbjørn lagde Landet øde milevidt, sved Grævlingerne ud af Krattet med Ild og udryddede dem i Flokkevis. Alt hvad der hed Skov og Skjul blev lagt i Aske, Steppen gabede afbrændt og sort saa langt Øjet saa. Det var som Vinterens Straf over den hele Jord, ikke en Spire blev skaanet. Grævlingerne føg som Blade fra Træerne i en hærgende Frostvind.

Dog Drab og Gengældelse kunde ikke i Længden sone Skaden. Det mættede ikke Hvidbjørns Øjne at se Dødsgyset løbe over Ansigtet paa de Elendige han havde dømt men som end ikke vidste hvad de havde gjort. Han begreb at Grævlingerne havde handlet i en dyb Uvidenhed, de havde kun fulgt deres Natur, og det var ham der havde fejlet mest ved ikke at sikre sig derimod. Det var gaaet ham som den der befrier Ulven af en Klemme i Skoven og øjeblikkeligt har den hængende i Struben. De var Skovvæsner der ikke kunde tænke, ikke

havde lært at huske. Ugerningen var begaaet uden al Fornuft som en Nødtørft af Øjeblikket, og nu havde de endog glemt Skylden, saa allerede paa det hele som om det var ham der havde begyndt og i al Evighed raset over dem som en Massemorder. Ingen anden Følelse fyldte dem end umælende Had, de vidste ikke en Gang hvad det er at dø, skønt de var fejge nok, han saa ind i Øjne der kun gav det blanke Had igen naar han dødsdømte dem, kun Angerløsheden i Nuet som hos Dyrene, indtil han med Hamren splittede deres Hjærne paa Marken. Han kunde tilsidst ikke slaa. De var de mange. De havde vel Ret.

Og noget kom til, der syntes stærkere end Hvidbjørn. Langt ude østerpaa indhentede han omsider Flokken der var flygtet med de to voksne Døtre. Allerede saa han Himlen rød, Hævn og Slagtning laa i Luften, da det timedes Hvidbjørn at hans og Vaars hvidarmede Piger, hans eget Kød og Blod, faldt ned for ham og gik i Forbøn for Røverne, der havde krænket

dem og slæbt dem bort. Da græd Hvidbjørn og gav dem Fred.

Han opgav Gengældelsen og drog hjem, sad uvirksom i Maaneder, stumt klagende som Løvskoven om Efteraaret. Hans Haar blev hvidt. Men Mandens Overlæg og Byggelyst kom igen. Omsider havde han tænkt sig igennem og bestemt sin og Grævlingernes Skæbne.

Vaar og de to Børn laa i Huset Hvidbjørn havde beboet, han fyldte Jord paa og rejste en stor Høj derover. Selv brød han op og slog Lejr ved Kysten i en Skov med svært Tømmer længere sønder paa. Her byggede han et nyt Skib. Det blev af en saa mægtig Bredde og Længde, at de nysgerrige Grævlinger, der atter sky var begyndt at nærme sig Bopladsen, gjorde sig meget Hovedbrud i Anledning af hvordan Hvidbjørn vilde faa saa stort et Skib til at skride paa Vandet. Hvidbjørn satte et Dragehoved op i Stavnen der slugte ud mod Søen og syntes at le en tyst uhyggelig Latter.

Men da Skibet var færdigt og flød med Tofter for tyve Mand mere end Hvidbjørn og hans Sønner var selv, gik han en Dag

i Land og hentede lige saa mange Grævlinger, unge stærke Mænd, og førte dem bundne ud paa Skuden. Til hvert Sæde havde han gjort en Kobberbøjle, og den sluttede han om Foden paa hver af Fangerne. De ventede at de skulde dø. Men Hvidbjørn gav dem Mad og sørgede saa godt for dem, at de slog Øjnene ned. Saa bad han dem tage ved Aarerne og ro. Og nu fik de da at fornemme hvordan Hvidbjørn havde tænkt sig at bevæge Skibet.

Siden naar de blev hjemsyge og anstillede fjærne Sammenligninger mellem deres Hundeliv paa Steppen og deres nuværende ganske sorgløse og faste Stilling, med Suk efter Fortiden og til Forringelse af deres Arbejdskraft, opmuntrede Hvidbjørn dem ved at snakke om deres Legemsstyrke, og at nu skulde de snart have Aftensmad; de var uhyre forfængelige af de Armkræfter de fik ved Aarerne og viste alle Tænderne i et rørt Grin naar Hvidbjørn roste dem; Nadveren var ogsaa et rart Maal at sætte sig og lægge Kræfterne i for, endnu en lille Timestid, hver Dag. Grævlingerne blev gode Rorskarle. De savnede intet; Hvid-

bjørn tog et Antal af deres Kvinder med ombord i Bunden af Skibet for at gøre dem det hjemme og for at lægge mere Mandskab til undervejs, om det skulde blive nødvendigt.

Iøvrigt bragte Hvidbjørn alt hvad der hørte til hans Liv ombord paa det rummelige Skib, sine Vogne, Heste og Høveder med samt Hø og Korn og alt hvad han ejede af Skind og Værktøj, Kobber og Vaaben. Paa en Arne agter i Skibet brændte Ilden, som Hvidbjørn havde Magt til at slukke og tænde igen naarsomhelst han vilde. Ordenen paa Skibet var at Hvidbjørn stod ved den store Agteraare og styrede mens Fangerne roede; i Forrummet boede hans Sønner og saa ud efter Land, altid legende med Vaaben i Hænderne. Saa lagde de ud til Havs.

Og dette Skib med alt hvad der var samlet deri, med alt hvad det *var*, laa nu for Vinden og Strømmene og sin egen iboende Kraft som en lille levende Ø, et Urbillede paa den Blomstring af Evnerne i Modgang og Følgerne deraf, der forplantede sig fra Bræen ud over Evropa, og

siden over alle Have udvidede sig til hvad der med Tiden blev til den hvide Mands Samfundsorden.

Men tilbage i Livland blev Hvidbjørns ældste Søn Varg. Han havde taget en af Grævlingernes Døtre til sig, en brun knitrende Steppepige, og vilde blive i Landet og dele Kaar med hende. Fra dem og fra Hvidbjørns to hvide Døtre der fik indfødte Mænd nedstammede et stort Folk, der paa Vogne og til Hest for over Østen og Syden.

Hvidbjørn sejlede saa længe paa Havet under Nordstjærnen at han fik Hjemve efter Upland, hvor han havde henlevet den bedste Del af sit Liv i Længsel efter at komme derfra. Han maatte se Stedet hvor Vaars første gule Ager havde bølget i Sommervinden som hendes rige Haar. Og han fandt frem ved at styre efter det ildsprudende Bjærg, hvis Røg lyste for ham om Dagen mens Toppens Glød mod Himlen vejledede ham om Natten.

I Upland blev Hvidbjørn boende. Vandene havde forlængst lagt sig efter Bræens Afsmeltning, og Landet laa fagert med Grønsvær og ung Skov der klædte de vaade

Grusbanker og Fjeldets Furer. De dybe Gryder Bræen mange Steder havde efterladt i Stengrunden stod fulde til Randen af klart Vand, saa at man kunde se den slebne Sten der havde kværnet rundt dernede ligge stille paa Bunden og gro til med Mos; smaa Vandøgler med spraglet Bug levnde her som havde der aldrig været anden Verden. Men selv paa hede Sommerdage kunde gravkolde Vift møde Ansigtet fra aarhundredgammel Is der endnu laa i en eller anden Kløft mod Nord beskyttet under et Lag Grus.

Skoven var fuld af Dyr der kiggede med Evighedsblik ud fra Lønstierne mellem Træerne som havde de altid været her. Granerne svedte Harpiks i Middagsheden og dunstede af den Gang de var Tropetræer. Asp, Birk og Røn hviskede sammen med betydningsfuldt vinkende Løv om det tabte Land. *Her lige under*, sagde de og rystede alvidende paa Hovedet. Men i Krattet duftede Hindbær med en ny finere Sødme end nogen Skov før havde kendt, den nordiske Sommers dulgte og rige Inderlighed.

Bierne summede travlt og samlede Honning fra Blomster der kun levede Sommeren over men drak fortættet Sjæl af en Muld Bræen havde malet ud af Bjærgenes urkraftige Indre og som alle Himlens vaade Luner, Frost, Regn og Solbrand havde blottet og sluttet sig til i Grøde. Lav og Mos klædte den nøgne furede Sten, ført til af Himlens Vinde, Trækfugle rejste ind over Landet med Frø, eller de kom som Fnug sejlende med en høj Septemberblæst over Havet, og Landet drog i nye grønne Klæder.

I hver Sprække af det haarde Fjeld stod et Græs eller en bittelille Blomst med krydret Duft. Og i hver Blomsterkalk væltede Bien gispende sin lille lodne Trolde krop, og Blomsten nikkede en og to Gange naar han var fløjet, ordnede sit Skørt og missede videre mod Solen.

Hvidbjørn bryggede sig en Drik af Honningen, der gik ham svimmelt til Hovedet, som belurede han et Elskovsmøde mellem Solen og en sydlig Skrænts nøgentduftende Urter. Naar han mjøddrukken og varm op gennem Kroppen af at ligge paa Stenhel-

lerne Solen havde gjort ovnhede, saa op til Bisværmen der hang for Solen som en stor svævende Kugle hedt vidende sig ud og ind og kværnende som et Ildkvæde ind i Himlen, vendte det tabte Land og en Verden i Tilgift tilbage. Endelig blev Hvidbjørn hvor han var fra.

Aarene lod han gaa. Han saa Uplandsskovene an, om der vilde blive Tømmer til Skibsbygning. Træerne var kun unge, endnu ikke tjenlige; men her vilde blive Skov for hans Efterkommere til Flaader, til Hærskarer af Skibe. De unge glatbarkede Træer svajede allerede som vidste de at de skulde blive Køle der befor det yderste Hav.

Selv følte Hvidbjørn sig glad ved at bo og lod sit Skib hale paa Land. Han hvælvede det med Kølen i Vejret og byggede det under til en Hal; og det var det første gotiske Bygningsværk. Siden naar Hvidbjørns Efterkommere fandt et nyt Land og blev siddende, gjorde de deres Skibe om til Haller og rejste videre under Hvælvingerne i en anden aandelig Forstand.

Hvidbjørn drog op til Øen der havde

ligget indesluttet af Bræen og genfandt sit Folk. Mange af Drengsønnerne var omkommen under Tøbrudet, men Resten levede i ganske samme Forfatning som paa den Tid da Hvidbjørn blev udstødt. Nu kom han kørende tilbage med Hammer og Ild og Skibe i Ryggen ved Kysten, og hans Frænder, der endnu huskede ham, fortrød den gamle Historie.

Hvidbjørn afsatte Garmingerne. Han bød Bræfolket sprede sig. Der boede de paa en Ø, som forlængst ingen Ø var mere, med hele Verden aaben til alle Sider men uden en Mand til at vise dem at Grænsen kun fandtes i dem selv; Hvidbjørn viste dem det.

Og for at de ikke skulde blive ved at trænge dem om Alfaderens Grav gav Hvidbjørn sig Myndighed til at samle dem om et nyt Tegn, det ildfødende Hjul. Men Helligdommen lagde han i Upland med det aabne Hav som Grænse til den ene Side. Han indstiftede store Ofringer til den genkommende Foraarssol, i hvis Ild han bød Bræfolket at dyrke den gamle Enøjede. De Unge

ønskede han skulde rejse, som han selv havde gjort, men selv blev han nu hjemme og grundede et Rige hvis Aand skulde præge de Unge, saa at de huskede hvor de var fra og førte hvid Mands Skik videre i det Fremmede.

Bræfolket samlede sig da om Hvidbjørn under Ildhjulets og Hammerens Tegn. Mange af dem drog op over Fjeldene da de var bleven forløst, og byggede Norge, andre nedsatte sig ved Kysten sammen med Hvidbjørn og lærte Agerbrug. Siden søgte de unge Folk til England, Danmark og Tyskland, Middelhavet, gjorde Farvandene rundt omkring Evropa til deres Fædreland, bredte sig men holdt sammen.

I sine sidste høje Aar beskæftigede Hvidbjørn sig meget med at følge Himmellegemernes Gang. Han blev kyndigere paa Aarets Dage og mere indlevet med Stjærnerne end nogen havde været før ham og gav sine Sønner sin Viden i Arv. Det skulde være deres Hemmelighed og ingen andres at de altid kunde forudsige Solens

Stilling gennem Aarstiderne og give Folket Raad derefter.

Ellers foretog Hvidbjørn sig ikke noget for at befæste sin Magt ved skjulte og dunkle Vidskaber, saalænge han var i sin Legemskraft. Kunsten at gøre Ild, som han havde indført den, var kendt og i alles Eje; han vilde ikke have at den skulde bruges til nogens Afhængighed. Men han gjorde Ildhjulet helligt i hver Mands Haand som et Tegn paa evig Taknemlighed mod Jorden og Solen og et Sindbillede paa Frugtbarhed. Sin Indflydelse opholdt Hvidbjørn ad sin egen Vej, ved Hammeren og sin almægtige Haand.

I en ledig Stund forfattede Hvidbjørn sin Levnedsbeskrivelse og indhuggede den for Evigheden i Jorden selv, en Helle i Grundfjældet som Bræen havde slidt glat, den første Tavle; Beskrivelsen omfattede to Tegn, hvoraf det ene skulde forestille et Skib og det andet et Hjul. Det var Kunstens og Literaturens Begyndelse.

Lige saa længe han kunde bruge sine Øjne vedblev Hvidbjørn at arbejde i Træ og Metal. Han blev med Kærlighed ved

sine Stenredskaber der havde ligget ham saa ypperligt i Haanden, men i ledige Timer syslede han nysgærrigt med Kobberet og andre nye Ting Sønnerne bragte hjem fra Østen, prøvede alt i Ilden og mærkede sig Stoffernes Natur. En Gang bragte Varg paa Besøg en stor Klump af et nyt paafaldende Metal med hjem fra Østen og lagde det i den Gamles Haand; det var endnu længe før endog Kobberets Brug var bleven almindeligt. Hvidbjørn holdt Klumpen langt ud fra sig i strakt Arm og besaa den nøje, vejede den og følte omkring paa den med sine store arrede Fingre. Det var af en kold blaalig Glans, Metallet, noget hen i Retning af Is, meget tungt; det stod godt for Rids med en Sten. Hvidbjørn førte det op til Tungen, det smagte bittert og raat som Havet, han snuste til det, det lugtede som Blod. Da faldt Hvidbjørn i dybe Tanker. Det var Jærn.

Af dette Stykke Jærn smedede Hvidbjørn sig en Hammer og blev for første Gang sit gamle prøvede Stenvaaben utro. Han var endnu saa stærk at han med

Jærnhamren kunde lægge en Hest død foran Offerstenen paa Stedet hvor den stod med et Slag, og det saadan at der ikke blev en hel Splint tilbage af dens Hovedben.

Men da han fik Alderens Visdom, skønnede han at Folket vilde kræve at bøje sig for hans Magt, ogsaa naar den ikke var mere, og denne Indsigt i Menneskenes Hjærte som det var gav endnu en Gang hans kloge Hænder Arbejde.

Hvidbjørn opholdt sig næsten altid inde i Hallen der var temmelig skummel, og her var man vant til at skimte hans store Skikkelse og bevise ham den Ærefrygt der tilkom ham og hans Hammer. Hvidbjørn udhuggede nu i al Stilhed en Tømmerstok i sin egen tilnærmede Lignelse, gav den sin Hammer i Haanden og stillede den op inde i Dunkeltheden i Hallens Baggrund hvor han selv plejede at lade sig se. Han havde virkelig ogsaa den Tilfredsstillelse at Folket bøjede sig ligesaa ærbødigt for Skinnet som for Virkeligheden. Da lo den Gamle i sit hvide Skæg, kildet af Stolthed over sine Hænders Ar-

bejde — og ogsaa af en anden lystig og grum Kendertanke. Han lod nu Hvile falde paa sig.

Men siden da han ikke mere viste sig udenfor Helligdommen blev man ved at skimte ham derinde i Halvmørket med løftet Hammer, og hans ældste Søn, den eneste Indviede, slog Blod ind paa ham ved Ofringerne og hilste Folket fra den gamle Vognstyrer og Skipper.

Hvidbjørn der havde været mere Menneske end Nogen baade før og efter ham blev dyrket som en Gud af Nordboerne og fik kælne Tilnavne, Tordneren, Hammersvingeren, Sandsigeren, og man gav ham en Plads i Himlene jævnsides den gamle Enøjede. Men deres Blod flød levende i Ættens Aarer. Fra Dreng der ikke kunde bøje sig i Modgang og hans Efterkommere gennem Hvidbjørn, Fader til aaben Kamp, nedstammer alle Konger og Bønder.

Folket i Norden blev stort i Agerbrug og Skibsfart. De hentede sig Trælle øster fra og boede sammen med dem i Hundreder af Aar. I Tidernes Løb blev de

krydset og blandet til eet Folk, men der blev altid ved at bestaa en Grænse skønt de var af samme Rod, den som Bræen havde skabt, en gennemgribende Forskel i Udviklingstrin. Der var dem der nu en Gang havde Forspringet, og hvis Skæbne var altid at slæbe deres Fortid med sig; og der var dem der bestandig levede under Umuligheden af at naa op til andre, som det var deres Orm at efterligne. Af fri Mænd og Fanger og af deres blandede Afkom, Arbejdere under Aaget med Frimandssjæl, saavelsom strænge Herrer med Trællesind, kom Nordens Befolkning og de Lande hvortil de bredte sig altid siden til at bestaa.

Men da Hvidbjørn havde faaet sin Stedfortræder godt sat op, længtes han efter Ensomhed. Han forlod en Nat Hallen og gik i Hemmelighed ombord i et Skib som han lod drive fra Land. Han var besværet af Ælde og glædede sig til at lægge sine Ben i Havet. Ude i rum Sø sad han ganske stille og saa paa sine Hænder, mens Skibet vuggede sidelængs i Bølgerne. Tiden var ikke længere til for ham.

Det gryede, hans Ven Solen stod op. Stor og rød nejede den sig igen i Havet.

Maanen gik over Himlen med Vaars milde afsjælede Træk.

Den lille døde Pige kom frem paa Morgenhimlen og saa ned, lyste stille, til ogsaa hun blegnede bort.

Da lukkede han Øjnene og saa ikke mere.

LÆRKEN

SVEIN hed en søfarende Mand, han kom paa sit Skib til et Land der næsten laa i et med Havet og bestod af mange lave Øer med Fjorde og Sunde imellem. I en af disse Fjorde forvildede han sig, løb saa længe om mellem Næs, Bredninger og Øer, at han kom til at synes om Landet.

Det hævede sig fladt og i milevidt flygtende Bakker op af Søen, gruset og strøet med Stenblokke, nyskabt og duftende af Regn som blottet af Bræen i Gaar. Svein gik i Land og fandt Strandbredden venlig, lagt af det fineste Sand og bræmmet i Bølgeslaget med lutter brogede og runde Smaasten, der gnavede hyggeligt imod hinanden, Græsset stod lige ud til den blaa Sø. Inde i Landet var

der frodigt med Enge og Moser, en begyndende lys Skov og derimellem vide Heder. Der gik dejligt Vildt overalt, og Fjorden der tog imod Vandløb, som skred mellem Blomster og med Smilehuller i den langsomme Strøm, lynede af Fisk. Himlen stod vældig over dette Land der næsten ikke synede i Havet, med svulmende Verdener af Skyer og Lysstøtter hældende ned fra den skjulte Sol.

Svein drog andetsteds hen; men han glemte ikke det lave Land og kom igen. Da var det tidligt Foraar og køligt blæsende. Bygerne kom og gik med en egen Hjemmeflid; der var Ingen, der skyndede paa dem, men de fik det gjort alligevel.

Oppe paa de graa Agre stod Padderokker der var brudt op ved Siden af Muldvarpeskuddene som tynde Knokkelfingre. I Mulden der drak og sivede under Solen laa Smaasten som vaade Øjne, og der stod nogle gule Blomster med skimlet Stænge i det blege Græs. Paa Bakkehældene mod Syd spirede det grønt i Bunden, og her stod enkelte spæde Stedmoderblomster og

tittede op som bittesmaa blaafrosne Ansigter.

Det rejste og rejste over de vaade Marker af Skygger fra Skyerne, snart mørknede det hvor man gik, og snart brød Solen overmægtigt igennem, bejlede, slog sig ud som et Hjul, ynglede med Ild over Verden og var borte igen. Skyggerne aandede over Jorden som Genfærdet af et Hav paa Vandring, de løb op over Bakkerne, forfulgte hinanden, jaget af den vaade Vind der lugtede saa svangert af Jord.

Men oppe i den urolige Himmel hvor Skyerne mulmede og Solen legede frem saa det varmede paa Øjelaaget, hang Lærken og sang.

Langsom, drukken gik den tilvejrs, snart i Lys og snart i Skygge, ustanseligt syngende, bi, bi — bibibi — bi, bi, til den som i en henrykt Drøm, alene ved at dens Hjærte blev stort af Luften den inddrak, hævede sig saa højt, lodret op, at Lys og Skyer slugte den, og det var som om selve den vaade Luft sang over Marken, hvor Vældene brød boblende og klare midt ud af den nøgne Muld.

Og det blev varme Nætter. Tudserne sad til Brystet i Vandet og gøede som smaa Trolde i Sigene, hvor Solspejlet laa i det endnu golde Vand. Nede paa Bunden skød der grønne Kløer fra de sorte forvredne Kalmusrødder, Pilene stod med Knopper klædt i hvide Pelse mod hvad Vejret kunde falde paa. Trækfugle kom. Alt groede.

Men Svein havde lagt Øre til Lærken og bestemt sig til at blive. Her skulde hans Børn opfødes saa at de kunde komme til at eje Landet. Det blev siden kaldet Danmark. Svein bosatte sig inderst i en lun Fjord ved Udløbet af en Aa. Ind gennem Dalen laa Moser og Skov, og ovenfor paa de lange Bakker begyndte Heden.

Fra Sveins Børn kunde krybe laa de ude i Lyngen med lyse Haartoppe og gjorde sig bekendte med denne Verdens Ting. De nærmede sig de store Graasten der laa spredte enkeltvis, hver med sine bestemte Træk, eller i hele selskabelige Flokke paa Heden, og kunde stille sig op foran saadan en tavs Størrelse med Hænderne paa Ryggen og afvente nærmere Livstegn,

selv ret forbeholdne saalænge. De rakte Enden af en meget lille Finger ud mod Enebærbusken der stod kuplet og med Mave men hovedløs i Lyngen, og naar de havde mærket at den stak, kom de ikke der mere.

Men med andre Ting blev de snart Venner, med Lyngen selv der stod som et Jærntræ med skællede Roser hen ad alle Grene, med Tyttebærrisets eviggrønne Blade i Form af smaa Baade, og Porsen der bar hele Kvægbesætninger af fint og vildt duftende Kogler. Gyvelen blomstrede som Ild og bar siden sorte Bælge der lignede indebrændte Sværd og lige saa godt kunde være alenlange og hænge fra et stort Træs Krone. Den plettede Gøgeurt stod afsides i Lyngen med Pisangstængel, Ulvefod krøb i det ru Lavtæppe under Lyngen og sendte langhovede Skud op hist og her for at holde Udkig, de mest barnlige, lysegrønne over det hele Træer.

Børnene havde aldrig hørt at alle disse vejrslagne Urter en Gang havde været tropiske Træer i en Skov som fordum

havde staaet paa samme Sted, men de vidste det egentlig godt. De kunde smage paa en Kvist af Lyngen at den var af stor Familje og kom fra et hedt Sted, den laa paa Tungen med en balsamisk og bitter Smag. De forstod at Enebærbusken havde kendt bedre Dage. Og de legede saa gærne, at Stargræsset ragede op i Himlen som en Palme med blanke kantede Frugter saa store som Brød.

Paa varme Sommerdage, naar Græshoppens Psi, psi lød som et gispende Aandedrag allesteds og ingensteder i Lyngen, hændte det at der stod luftige Spejlinger af Lunde og Søer ind over Heden; Børnene skelnede tydeligt Kæmpetræer deroppe og fandt en stor Skov i Luften ganske naturlig.

I de lyse Nætter kunde de vaagne og komme til at tænke paa deres runde Smaasten, der laa i Baase som Høveder oppe i Heden og vist havde det ene. De kunde lette Hovedet og se ud i den lyse Nat, og gennem det halvvaagne synske Barnesind kunde der gaa et Spind, et Glimt af

et saadant Under i Fortiden som at den tropiske Skov i Norden en Gang har strakt sig under lyse Nætter. Barndommen det er det tabte Land.

Her ender Myten om Dreng.

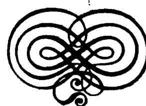

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK FORLAG

JOHS. V. JENSEN

DIGTE. 2 Kr.
KONGENS FALD. 6 Kr. 50 Øre.
HIMMERLANDSHISTORIER. 4 Kr. 50 Øre.
INTERMEZZO. 2 Kr.
SKOVENE. 3 Kr.
MYTER OG JAGTER. 3 Kr.
MADAME D'ORA. 4 Kr. 75 Øre.
HJULET. 5 Kr. 50 Øre.
DEN GOTISKE RENAISSANCE. 3 Kr.
DEN NY VERDEN. 4 Kr. 50 Øre.
SINGAPORE-NOVELLER. 2 Kr. 50 Øre.
NYE MYTER. 1 Kr. 75 Øre.

Forlagstrykkeriet, Klareboderne 3, København K

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT

This book is under no circumstances to be taken from the Building

8/28 24		
8/1 29		

Form 410

